

vũ khắc khoan
'ngõ xuân'

NGUYỄN & BẠN HỮU

phùng khánh,
phùng thẳng
những dịch
giả một thời

ĐINH YÊN THẢO

đến thăm
trường võ bị
west point

HOÀNG MAI

tre

người rơm

TƯỜNG NĂNG TIẾN

năm bầu cử toàn cầu

VŨ HIẾN

chuyện nước mình

DU UYÊN

đường nào đến

Super Bowl?

IAN BÙI

WEEKLY MAGAZINE, INC.

Phát hành Thứ Năm hàng tuần tại Dallas-Fort Worth và các vùng phụ cận

Địa chỉ: 3202 N. Shiloh Rd., Garland, TX 75044

Điện thoại: 972-675-4383

Thực hiện

**Nguyễn Trang - Nhật Hoàng
Đình Yên Thảo**

Biên tập

**Nguyễn Xuân Thiệp
Hoàng Đình Nam
Trần Văn Cát**

Dịch thuật

Bảo Sơn - Phạm H Nghị

Cố vấn pháp lý

Luật Sư **Cao Quang Ảnh**
2439 Manhattan Blvd., #302
Harvey, LA 70058

Luật sư đại diện

Arthurine Kamphaus, MBA, J.D.

(Luật sư **Anh Thư**)

1140 E. Pioneer Parkway; Ste. 300
Arlington, TX 76010
Cell: 623-341-8835 . Fax: 817-394-0505

Layout Director

Bảo Huân

Layout & Art Designers

**Đỗ Thọ
Băng Dương - Trần Huyền
Hồ Tú - Nguyễn Hiếu- Lê Mi**

Phụ trách kỹ thuật & website

Trần Huyền - Huỳnh Huy - Đỗ Anh

Hoạ sĩ

**Bảo Huân - Hoàng Tường
CAN - Nguyễn Thắm**

Quảng cáo

Nancy - H. Danh - Hương Lan
972-675-4383
817-421-1400

Muốn làm đại diện Trẻ?

Trẻ cần đại diện khắp nơi
trong và ngoài nước Mỹ.

Điều kiện dễ dàng, thoải mái.

Xin liên lạc:

972-675-4383
(giờ TX -CT time- xin gặp cô Kim)

email:dallas@trenews.net
website: www.baotreonline.com

Báo Trẻ đã có đại diện và đang phát hành
tại các thành phố, tiểu bang:

TRẺ DALLAS

Tel: 972-675-4383
Fax: 972-675-3764
Email: dallas@trenews.net
info@trenews.net
Địa chỉ: 3202 N Shiloh Rd,
Garland TX 75044

TRẺ NORTH CAROLINA

704.550-3103

TRẺ SOUTH CAROLINA

843.353-2288

TRẺ ALABAMA

205.277-6597

TRẺ TENNESSEE

901.300-2399

TRẺ BILOXI-MS

228.205-0337

TRẺ AUSTIN - SAN ANTONIO

Tel: 512-692-6172
210-858-6114
972-675-4383

Fax: 972-675-3764
Email: info@trenews.net

TRẺ HOUSTON

Tel: 281-978-4735
Email: info@trenews.net
Địa chỉ: 11210 Bellaire Blvd. #143
Houston, TX 77072

TRẺ FLORIDA

Nguyễn Tinh
Tel: 407-948-2012
407-894-5111
407-897-1114
Fax: 407-894-6190
Email: florida@trenews.net
Địa chỉ: 302 S. Graham Ave,
Orlando, FL 32803

TRẺ GEORGIA

Nguyễn Tân
Tel: 770-755-5420
Fax: 404-704-0358
Email: georgia@trenews.net
Địa chỉ: Tre Georgia Magazine
6000 Dawson Blvd, Suite F
Norcross GA 30093

TRẺ LOUISIANA

Tel: 504-324-2090/972-675-4383
Email: info@trenews.net
Địa chỉ: 3202 N. Shiloh Rd
Garland, TX 75044

Với sự cộng tác của

■ Nguyễn Thị Thanh Dương ■ Hải Vân ■ Ngọc Linh ■ Lê Hùng ■ LS Robert Mullins ■ Phạm Thành Châu (VA) ■ Trần Mộng Tú (WA) ■ Nam Lộc (CA) ■ Tim Nguyễn ■ Như Sao ■ Triều Giang ■ TS Bùi Thanh Liêm (FL) ■ Bùi Quang Tuấn ■ Huy Đạo ■ Gia Bảo ■ Lê Minh Hải (CA) ■ Tưởng Năng Tiến (CA) ■ Trùng Dương ■ Tạ Phong Tấn ■ Thi Hạnh (NA-UY) ■ BS Trần Lý Lê ■ Hoàng Nhất Phương ■ Thanh Dũng ■ Dương Hùng ■ Angie Hồ Quang ■ Thiên Hương ■ Hồ Đắc Vũ (MA) ■ Andy Nguyễn ■ Đặng Mỹ Hạnh ■ Hoàng Nga ■ Lương Thứ Trung ■ Trịnh Thanh Thủy (CA) ■ Đoàn Xuân Thu (ÚC) ■ Trangdài Glassey-Tránguyễn (CA) ■ Lê Kung Diễm ■ Đào Duy Hoà (Úc) ■ Huỳnh Thực Vy (VN) ■ Thanh Tú ■ Sean Bảo ■ Thái Bảo (FL) ■ Phạm Ngũ Yên (TX) ■ Chiêu Ấn (Canada) ■ Viêt Phương ■ Trần Vũ ■ Vũ Thị Thanh Mai ■ Ban Mai (VN) ■ Trịnh Cung ■ Diệu Cô Nương ■ Trang Nguyễn ■ Nguyễn Hưng Quốc ■ Triệu Minh ■ Phương Nghi ■ Linh Đỗ ■ Hoàng Nam Sơn ■ Hạnh Việt ■ Gió Đồng Nội ■ Lưu Vỹ Bửu ■ Hoàng Long ■ Phạm Thị Hoài (Đức) ■ p324530 ■ Hương Giang ■ Hoàng Hương ■ Vũ Hiến ■ Ngân Bình ■ Đào thị Thanh Tuyền ■ Mai Hoàng ■ Đinh Tiến Đạo ■ LS Anh Thư ■ Ian Bùi ■ Du Uyên ■ Cổ Ngự ■ Cẩm Giang ■ Lệ Trung ■ Khánh Trường ■ Lê Hữu ■ Thanh Thư ■ Thạch Thảo ■ Kim Loan (Canada) ■ Hải Di Nguyen (Anh) ■ Vũ Thành ■ LS Dương Như Nguyễn ■ Vương Mộng Long -K20 ■ BS Phạm Hồng Sơn (Pháp) ■ Lê Chiêu Giang (CA) ■ Ngô Nguyễn Dũng (Đức) ■ Đặng Mai Lan (Pháp) ■ Hoàng Vũ ■ Tiểu Lục Thân Phong (VN) ■ Trần Hoàng Vy (TX) ■ Lưu Huỳnh (VN) ■ Hai Quê

LUU Ý: Tác giả chịu trách nhiệm về nội dung và hình ảnh trong bài viết gửi cho Trẻ, và nội dung không nhất thiết thể hiện quan điểm của TRẺ. (Authors are completely responsible for their articles, including content and any photos. Contents reflect the view of the authors and not necessarily that of Tre Magazine)

Thân chủ quảng cáo chịu trách nhiệm về nội dung và pháp luật trong quảng cáo của mình.

Mọi thay đổi về quảng cáo những trang bên trong xin gọi trước ngày Chủ Nhật, phần giấy láng (glossy) xin gọi trước một tuần. Ngưng quảng cáo xin báo trước 2 tuần.

Tất cả các mẫu layout, design đều thuộc bản quyền của Trẻ.

mục lục

4	NHỮNG BÔNG HOA CUỘC SỐNG
6	GHI NHẬN TRONG TUẦN
9	
10	
13	Y TẾ & ĐỜI SỐNG
14	BÊN LỀ THỂ THAO
16	BÊN TÁCH CÀ PHÊ
18	PHÚC LỢI XÃ HỘI
19	LUẬT DI TRƯ
20	MỤC THUẾ VỤ
21	THƯ TÍN
23	MIẾNG NHÀ QUAN
24	DUYÊN SÀI GÒN
28	GIAO TIẾP
29	TRANG PHỤ NỮ
30	
33	BẠN CÓ BIẾT
34	KIẾN THỨC TRẺ
38	CHUYỆN CỦA NÀNG
40	
42	SOMETHING & ANYTHING
45	MỌI VẬT
46	
48	GOÁC NHIẾP ẢNH
50	THỜI TRANG
52	TRANG THƠ
54	TRUYỆN NGẮN
56	PHIẾM
58	FACEBOOK CÓ GÌ NGỘ
59	Ơ-RÊ-KA
60	VIỆT NAM NGÀY CŨ
64	THẾ GIỚI QUANH TA
65	NHỮNG ĐIỀU CẦN BIẾT
66	
69	SỔ TAY KHÁCH HÀNG
70	
72	CÁI NHÀ CỦA TA
74	SẢN PHẨM MỚI
75	CHUYỆN KHÓ TIN NHƯNG CÓ THẬT
76	
79	
82	TRONG HẦM RƯỢU
85	KIẾN THỨC PHỔ THÔNG
86	
90	TÀI LIỆU VĂN HỌC
92	PHÓNG SỰ VIỆT NAM
95	BIẾM
96	MỖI TUẦN 1 CON SỐ
100	ĐỌC BÁO VIỆT NAM
102	SỔ TAY THƯỜNG DẶN
106	CÂU LẠC BỘ TIỂU LÂM
111	

Như Sao
Vũ Hiến
Mộc Mạc
Nhật Quang
Triệu Minh
Trẻ Sưu Tâm
Tim Nguyễn
Cindy Thu Hoàng
Lê Minh Hải
Nguyễn Đài Thi
Trẻ
Bánh Bèo
Du Uyên
Minh Hải
Tiêu Huyền
Hai Quê
Hoàng Vũ
Đình Yên Thảo
Ngân Bình
Tạ Phong Tấn
Ian Bùi
Hoàng Hương
Tiểu Lục Thân Phong
Andy Nguyễn
Điệu Cô Nường
Hà Thúc Sinh
Nguyễn Thị Thanh Dương
Đoàn Xuân Thu
Du Face
Trẻ sưu tầm
Trang Nguyễn
Dương Hùng
Bảo Sơn
Hoàng Mai
Hạnh Việt
Tám Vạn
Thiên Hương
Bảo Sơn
Trẻ sưu tầm
Đào Thị Thanh Tuyền
Kim Loan
Trần Vũ
Phương Nghi
Nam Lộc
Nguyễn & Bạn Hữu
Nguyễn Sinh
Bảo Huân
Thúy Messeegee
Trẻ sưu tầm
B.Tuyền
Tưởng Năng Tiến
Trẻ cười

Chiếc áo làm vườn của ông tôi
Năm bầu cử toàn cầu 2024
Biến nghịch cảnh thành cơ hội
Những quốc gia chi bạo cho quốc phòng 2023
Sự phức tạp của Multivitamin

Mùa đông năm ấy tiếng dương cầm...
Chương trình Specified Low-Income Medicare Beneficiary

Chuyện nước mình
Đi mua sắm
Đẹp nhân tạo còn hơn xấu tự nhiên?
Nhấp môi
Để giữ ấm trong mùa Đông
Phùng Khánh Phùng Thăng những dịch giả một thời
Phụ Nữ Ngày Nay
Hoài cổ
Đường nào đến Super Bowl?
Lợi ích của thiện
Balboa phiên bản địa đàng
Ý tưởng chụp ảnh tuyệt vời cho 2024
Màu của năm

Học trò thời nay
Cô Thiên Hương
“Người gốc Việt”
Gia đình Hui Bon Hoa
Nhà hát Opera Sydney
Những thứ không để trong xe mùa đông
Một ngày đến thăm Trường Võ Bị West Point
Thuốc lau kiếng
Cái radio hiệu sony & ký giả Huyền Vũ
Cây xanh

Gi cũng cuốn!
Đầu năm... nhiều chuyện
Xã hội sa đọa
Tại sao như vậy?
Mỗi gia đình, một Thương Phế Binh
Vũ Khắc Khoan. ‘Ngõ xuân’
Tận diệt “rồng nước”

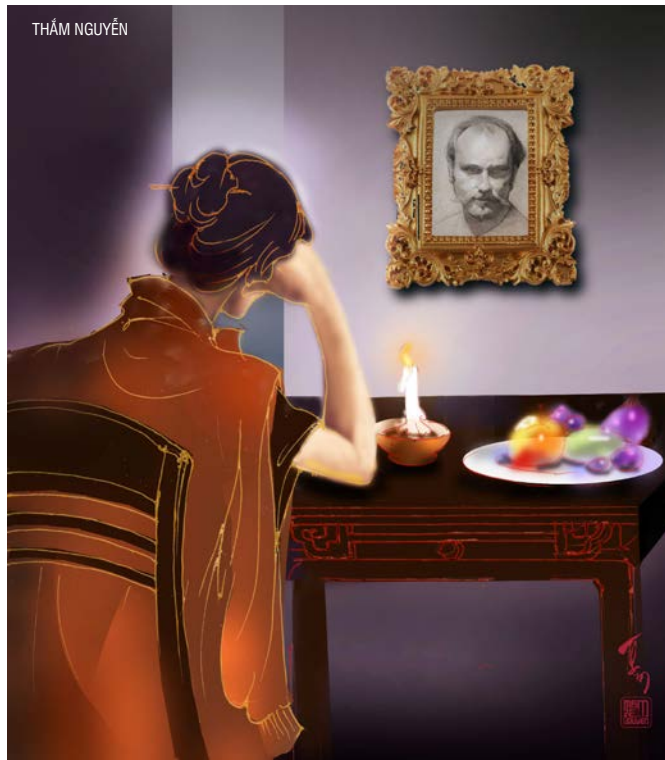
Thu Vén Tuổi Già

Người Rơm

Chỉ là chiếc áo jacket sờn cũ mặc để làm vườn thôi, nhưng nó gợi lên bao kỷ niệm, nhắc nhở lại một thời với những con người công chính xiết bao thân quý. Từ đó ta có thể hiểu đây là một di vật (legacy) mang ý nghĩa tinh thần được truyền lại cho đời sau. Nghĩ xa và sâu hơn nữa, xã hội nào cũng được làm bằng những di sản giá trị như thế. Nhân lúc xuân về, chúng tôi dịch tặng bạn câu chuyện này, như một món quà trao gửi.

NS

Chiếc áo làm vườn của ông tôi

NHƯ SAO

Hôm nay, có một gói hàng được chuyển đến qua đường bưu điện. Trước khi mở, tôi đã biết đó là của bà tôi gửi tới.

Hai tháng trước đây, tôi đã sang Anh để vĩnh biệt ông tôi. Ông chết lúc đang nằm ngủ và thế giới mất đi một người tuyệt vời, còn tôi thì mất đi một người bạn thân thiết.

Dịp này, hai bà cháu chúng tôi đã ở với nhau suốt hai tuần lễ. Quả thật bà bây giờ chỉ còn là cái bóng của bà xưa kia. Tia sáng của niềm vui đã tắt trong mắt bà và mùa xuân trong bước đi cũng không còn nữa. Nhưng tôi chưa bao giờ

thấy bà khóc.

Tôi ngỡ ý muốn đưa bà về ở với tôi nhưng bà từ chối. Bà nói có sự hiện diện của ông trong ngôi nhà này và bà muốn ở đây.

Hôm trước khi tôi từ già, bà hỏi tôi thích cái gì của ông thì cứ lấy về. Rồi bà dắt tôi vào buồng ngủ và lục ra nào đồng hồ, nào nhẫn và khuy cài tay áo (cuff links). Nhớ lại tính ông không thích chưng diện, tôi hỏi xin bà một cái gì đó thật đặc biệt về ông - chẳng hạn cái áo khoác làm vườn.

Bà cười lớn, cho biết đã bao lần bảo ông vứt cái áo cũ sờn này đi mà ông cứ nhất định giữ. Sợ phật lòng bà, tôi đành nhận một đôi khuy cài tay áo.

Đêm hôm đó, một tiếng động đánh thức tôi dậy. Khi tôi đặt bước chân vào phòng làm việc (den) thì thấy bà ở đó, đang ngồi trên chiếc ghế của ông và lặng lẽ khóc. Trở lại phòng mình, tôi nhận ra một điều. Bà đang khoác trên mình chiếc áo làm vườn của ông.

Sáng hôm sau, tôi từ biệt ra đi với trái tim nặng trĩu. Thời gian trôi qua, bà vẫn liên lạc với tôi bằng thư từ, điện thoại. Cho đến một hôm, bà không còn gọi nữa mà một người bạn thân của bà gọi thay. Người này cho biết bà đã qua đời trong giấc ngủ đêm hôm trước. Như một lời yêu cầu cuối cùng, bà nhắn

với tôi rằng đừng tới dự đám tang của bà. Không có ai là người thân ở đó để tôi gặp đâu. Tôi nghe theo lời bà nhưng lòng quặn thắt. Trước khi gác máy, người bạn của bà nói sẽ gửi cho tôi một gói đồ theo lời ủy thác của bà.

Hôm sau, nhận được gói đồ, nước mắt tôi tuôn rơi. Vừa khóc tôi vừa chậm chậm mở gói đồ ra. Bên trong là những chiếc hộp chứa các trang sức của ông bà, những thứ này rồi tôi sẽ chuyển lại cho các con tôi sau này. Quan trọng hơn nữa, tôi sẽ kể cho chúng nghe về hai con người tuyệt vời mà Ông Trên đã cho tôi gọi là ông bà.

Khi nhắc cái hộp lên, tôi thấy dưới đáy có một lớp vải dày. Tôi cho tay vào lấy ra, đúng là cái áo khoác làm vườn của ông tôi.

Tôi lấy cái áo và khoác lên người. Tôi cảm nhận thoang thoang mùi xà phòng giặt, mùi nắng, mùi rau cỏ trong vườn, và chút mùi thuốc tẩu gọi những hồi ức về hình bóng ông. Tôi mỉm cười nhớ lại ông thường lên vào sau nhà kho để rít tẩu mà bà không biết.

Rồi tôi sẽ xây dựng gia đình riêng của mình và tạo ra những kỷ niệm. Trong đó có hình bóng hai người thân yêu của đời tôi.

NS

(THEO HOPE SAXTON)

đã phát hành
báo Xuân
tre'

Như thông lệ tốt lành của năm mới Âm Lịch, Trẻ đã phát hành báo Xuân Giáp Thìn 2024.

Đây là một món quà tinh thần ý nghĩa và giá trị, sẽ khiến mùa Xuân mọi nơi, mọi nhà trở nên ấm áp hơn.

Trẻ Xuân Giáp Thìn 2024 được chuẩn bị rất công phu, với những bài viết thấm đượm sắc Xuân của những cây bút tài hoa ở trong nước và hải ngoại, đặc biệt là những bức tranh minh họa đặc sắc của các họa sĩ Bảo Huân, Thẩm Nguyễn, Hồ Đắc Vũ khiến trang báo thêm phần tươi thắm.

Xin mời quý độc giả đón xem.

Có thể mua tại tòa soạn

3202 N. Shiloh Rd., Garland TX 75044

Điện thoại : (972) 675-4383

Năm bầu cử toàn cầu

Năm 2024 được xem là một năm đặc biệt với các cuộc bầu cử để chọn lãnh đạo mới được đồng loạt tổ chức tại nhiều quốc gia nhất trên thế giới từ trước tới nay.

VŨ HIẾN
ARLINGTON, TX

Tính chung trên toàn cầu, con số cử tri đi bầu đông hơn bao giờ hết trong lịch sử nhân loại với ít nhất 71 quốc gia (cộng thêm khối Liên Âu) – đại diện cho khoảng 49% tổng dân số thế giới - sẽ tổ chức các cuộc tổng tuyển cử, và đối với nhiều quốc gia, kết quả của bầu cử sẽ định hình vận mệnh tương lai của quốc gia đó trong nhiều năm tới.

Ví dụ, ở Đài Loan, ai được cử tri chọn để trở thành tổng thống trong 4 năm tới về cơ bản sẽ định hình

chính sách tiếp cận của Bắc Kinh đối với đảo quốc tự trị này mà trong mấy năm qua đảng cộng sản Trung Quốc đã nhiều lần lên tiếng đe dọa tấn công bằng quân sự nếu cần để thống nhất với đại lục.

Bầu cử thiếu tự do

Tất nhiên, việc tổ chức một cuộc bầu cử không có nghĩa là tiến trình này sẽ được thực hiện một cách tự do hoặc công bằng. Thủ tướng Bangladesh đương nhiệm Sheikh Hasina giành được chiến thắng cho nhiệm kỳ thứ tư liên tiếp vào đầu

tháng 1, mặc dù cuộc bầu cử đã bị đảng đối lập chính của nước này tẩy chay để phản đối cuộc đàn áp kéo dài nhiều tháng đối với những người bất đồng chính kiến.

Tương tự, ở Pakistan, chính trị gia nổi tiếng nhất trong nước, cựu Thủ tướng Imran Khan, đang ngồi tù, trong khi đảng của ông bị đàn áp và những người ủng hộ ông bị bắt trước khi cuộc bầu cử diễn ra vào tháng 2.

Các cuộc bầu cử với kết quả đã chắc chắn vẫn có thể là điều đáng để theo dõi.

Trong khi ông Vladimir Putin có thể đang bắt tay vào một chiến dịch tái tranh cử mà ai cũng thấy trước là ông ta sẽ giành được chiến thắng, và với kết quả bầu cử vào tháng 3, nếu tỷ lệ phiếu bầu thực sự được tiết lộ, có thể được xem như một dấu hiệu hé lộ cho thấy về mức độ ủng hộ của người dân Nga đối với nhà độc tài này - và liệu họ có còn tiếp tục ủng hộ ông ta hay không trong cuộc chiến tranh hao mòn do chính ông ta phát động và đang kéo dài sang năm thứ ba mà chưa thấy có dấu hiệu chấm dứt.

Dựa trên đánh giá về chỉ số dân chủ của nhóm nghiên cứu EIU, trong số 71 quốc gia có bầu cử, 43 quốc gia mà người dân được đi bầu hoàn toàn tự do và công bằng (27 trong số đó là thành viên của Liên

Âu); 28 quốc gia còn lại không đạt đủ các điều kiện cần thiết cho một cuộc bỏ phiếu dân chủ. 8 trong số 10 quốc gia đông dân nhất thế giới - Bangladesh, Brazil, Ấn Độ, Indonesia, Mexico, Pakistan, Nga và Hoa Kỳ - sẽ tổ chức bầu cử trong năm 2024. Một nửa trong số này có các cuộc bầu cử không tự do, không công bằng và thiếu vắng những điều kiện tiên quyết khác đòi hỏi phải có ở một quốc gia dân chủ, chẳng hạn như tự do ngôn luận và lập hội. Các cuộc bầu cử ở Bangladesh, Mexico, Pakistan (đang đặt dưới các chính thể lai hoá, được kết hợp gồm các yếu tố dân chủ và chủ nghĩa độc tài) và ở Nga (một chính thể độc tài) gần như chắc chắn sẽ không mang lại bất kỳ thay đổi nào đối với chế độ hiện hành.

Bầu cử có tự do

Trong khi đó, Brazil, Ấn Độ, Indonesia và thậm chí Hoa Kỳ được EIU xếp loại là “các quốc gia dân chủ khiếm khuyết”, nghĩa là các cuộc bầu cử diễn ra tự do, công bằng và cho phép có khả năng thay đổi chế độ, nhưng hệ thống chính trị của 4 quốc gia này vẫn có một vài khuyết điểm. Vào tháng 2 tại Indonesia, quốc gia đông dân nhất Đông Nam Á, đảng Dân chủ-Đấu tranh (PDI-P) thuộc trung tả có khả năng giành chiến thắng trong cuộc bầu cử lập pháp và tổng thống. Tại Ấn Độ vào tháng 5, đảng Nhân dân Ấn Độ (BJP) đang cầm quyền của Thủ tướng Narendra Modi, đảng chính trị lớn nhất thế giới với hơn 180 triệu thành viên, có khả năng giành chiến thắng mặc dù xu hướng chống chính quyền đương

nhệm đang ngày càng gia tăng. Và tại Brazil vào tháng 10, các cuộc bầu cử cấp thành phố sẽ hé lộ cho thấy liệu đảng Công nhân thuộc cánh tả của Tổng thống Luiz Inacio Lula da Silva có thể giành được thêm phiếu từ đảng Tự do thiên hữu, là đảng đang nắm giữ quốc hội và được sự hậu thuẫn của vị tiền nhiệm của ông Lula là cựu Tổng thống Jair Bolsonaro thuộc cánh hữu.

Sau đó, vào ngày 5 tháng 11, cử tri ở Hoa Kỳ sẽ đi bầu để chọn tổng thống cho nhiệm kỳ 4 năm sắp tới, cũng như toàn bộ hạ viện và một phần ba thượng viện. Theo các cuộc thăm dò gần đây nhất, Tổng thống Joe Biden có thể sẽ phải đối mặt với ông Donald Trump, ứng cử viên hàng đầu của đảng Cộng hòa, và nếu điều này xảy ra, cuộc bầu cử tổng thống năm 2024 sẽ là sự lặp lại của cuộc bầu cử năm 2020.

Tại Châu Phi và Châu Âu

18 quốc gia Châu Phi với tổng dân số hơn 330 triệu người, bao gồm Algeria, Ghana và Mozambique, sẽ tổ chức bầu cử. Quốc gia lớn nhất có bầu cử tại lục địa này sẽ là ở

Bầu cử độc diễn ở Nga

- AGENCIA EFE

Nam Phi, với dân số hơn 60 triệu người. Với phe đối lập tỏ ra yếu kém và đang trong tình trạng bị chia rẽ, có nghĩa là, mặc dù với hàng loạt vụ bê bối tham nhũng bị phanh phui, đảng Đại hội Dân tộc Phi hiện đang cầm quyền, gần như chắc chắn sẽ giành chiến thắng trở lại.

Trong khi đó, cuộc bầu cử Nghị viện Châu Âu (European Parliament) vào tháng 6 sẽ đặt vấn đề di dân lên hàng đầu. Liên Âu đang trên đà nhận được hơn 1 triệu đơn xin tị nạn trong năm nay, nhiều nhất kể từ khi xảy ra sự kiện làn sóng di dân ô ạt tràn vào Châu Âu trong những năm 2015-16. Nhiều chính trị gia và cử tri Châu Âu coi tình trạng di dân từ Trung Đông và Châu Phi đổ vào Châu Âu như là mối đe dọa đối với cuộc sống của họ,

Cuộc bầu cử 2024 có thể chuyển Nghị viện sang cánh hữu nếu cử tri quyết định lựa chọn việc kiểm soát chặt chẽ hơn về vấn đề di dân - NGUỒN EPTHINKTANK

mặc dù tình trạng thiếu người lao động đang ngày càng tăng. Cuộc bầu cử có thể chuyển Nghị viện sang cánh hữu nếu cử tri quyết định lựa chọn các đảng kêu gọi kiểm soát chặt chẽ hơn về vấn đề di dân.

Và sau cùng, thêm một cuộc bầu cử nữa trong khu vực Châu Âu mà nếu

nó diễn ra sẽ được xem như một hành động đối đầu giữa dân chủ và độc tài. Ukraine dự kiến bầu tổng thống trong năm 2024. Ông Volodymyr Zelensky, tổng thống đương nhiệm, cho đến nay vẫn chưa loại trừ khả năng là có tổ chức bầu cử hay không, mặc dù quốc gia đang bị đặt trong tình trạng thiết

quân luật, điều này có nghĩa là cấm bầu cử. Bất kỳ cuộc bầu cử nào diễn ra trong khi nhiều vùng đất của quốc gia đang bị chiếm đóng và hàng nhiều triệu người dân Ukraine vẫn đang phải rời bỏ nhà cửa để đi lánh nạn, sẽ không thể thực sự diễn ra một cách tự do hoặc công bằng. Nếu có thể, một cuộc bỏ phiếu thành công sẽ là sự phản kháng trước những nỗ lực của Nga nhằm đè bẹp nền độc lập của Ukraine. Nhưng nếu chỉ một sai sót trong việc tổ chức bầu cử có thể làm suy yếu những nỗ lực của Ukraine để được thế giới công nhận như một quốc gia dân chủ thực sự.

VH

Giới trẻ Đài Loan tham gia bầu cử - CNN

BẢO HUÂN

Biến nghịch cảnh thành cơ hội

MỘC MẠC

Một cậu bé 10 tuổi quyết định học võ Judo với một võ sư Nhật, dù cánh tay trái của cậu đã mất trong một tai nạn xe hơi. Vì tin rằng mình đã học tập rất chuyên cần và tiến bộ nên cậu vô cùng thắc mắc tại sao sau 3 tháng tập luyện mà thầy chỉ dạy cho mình mỗi một thế võ duy nhất.

Cuối cùng, không kiên nhẫn nổi nữa, cậu bé hỏi: Thưa thầy, chẳng lẽ con không thể học được các thế võ khác sao?

Ông trả lời: Đây là thế võ duy nhất thầy dạy con, cũng chính là thế võ duy nhất mà con cần phải học.

Tuy không hiểu hết lời thầy nhưng tin tưởng ở thầy, cậu bé tiếp tục tập luyện. Nhiều tháng sau, cậu được đưa đến tham dự một cuộc thi Judo. Trong trận chung kết, đối thủ của cậu là một võ sinh cao lớn, to khỏe và dày dặn kinh nghiệm hơn. Cậu bé bị áp đảo suốt trận đấu, nhưng may mắn chưa bị quật ngã. Những tưởng sẽ ra về tay trắng, nhưng đối thủ phạm phải sai lầm nghiêm trọng: anh ta coi thường cậu bé và mất cảnh giác. Ngay lập tức cậu bé dùng thế võ duy nhất của mình quật ngã đối phương.

Cậu bé đã đoạt chức vô địch.

Trên đường về, hai thầy trò ôn lại các thế đánh trong từng trận đấu. Lúc này cậu bé mới thu hết can đảm nói ra cái điều ám ảnh trong đầu mình bấy lâu nay: Thưa thầy, làm sao con có thể trở thành vô địch chỉ với một thế võ như thế?

Người thầy trả lời: Con chiến thắng vì 2 lý do. Lý do thứ nhất con gần như đã làm chủ được một trong những cú đánh hiểm và hiệu quả nhất của môn võ này. Lý do thứ hai, cách duy nhất mà đối thủ của con phá được thế võ đó là họ phải giữ chặt cánh tay trái của con. Mà con lại không có tay trái.

Những quốc gia chi bao cho quốc phòng 2023

Hàng không mẫu hạm Charles de Gaulle của Hải quân Pháp, tốn phí khoảng 3.5 tỉ đô la

Thế giới đang bình an bỗng phút chốc biến thành lò lửa kinh hoàng như địa ngục: Nga bất ngờ tấn công Ukraine rồi mới đây Israel đập nhau với Hamas tanh bành trên lãnh thổ Palestine.

Sự yên bình của nhân loại dường như luôn âm ỉ một cơn bão tố, quốc gia nào cũng âm thầm mài dao chuốt kiếm chuẩn bị cho chiến tranh, đề phòng những láng giềng thiếu thân thiện.

Mời bạn điếm qua một số quốc gia chi cho quốc phòng nhiều nhất trên thế giới trong năm 2023, xếp từ bậc thấp nhất 25 đến 1.

KỶ 4 - Các vị trí trước đây, theo thứ tự gồm: 25. Đức, 24. Thái Lan, 23. Đài Loan, 22. Saudi Arabia, 21. Tây Ban Nha, 20. Poland, 19. Việt Nam, 18. Israel, 17. Iran, 16. Úc, 15. Ukraine, 14. Ai Cập, 13. Indonesia, 12. Brazil, 11. Thổ Nhĩ Kỳ, 10. Ý...

NHẬT QUANG

9

Pháp

Pháp ở vị trí thứ 9 về vị trí quân sự trên thế giới, nằm trong một số ít quốc gia có hàng không mẫu hạm và vũ khí hạch nhân.

Pháp có diện tích gần gấp đôi Việt Nam nhưng dân số chỉ 68 triệu. Tuy vậy vẫn có 200,000 quân hiện dịch, 150,000 lính dự bị và 14 triệu đủ tuổi hành quân.

Pháp chi khá mạnh tay cho quốc phòng với 1.7% GDP tương đương 55 tỉ đô la. Lực lượng phòng vệ khá hùng hậu với 7,000 xe tăng các loại, 1,500 máy bay quân sự, 10 tàu ngầm, 200 tàu chiến, 4 hàng không mẫu hạm.

8

Nhật Bản

Nhật Bản là một quốc gia có tiềm năng rất lớn về quân sự, mặc dù đã “giã từ vũ khí” sau thất bại trong Thế chiến thứ II.

Gần đây, khi Bắc Hàn và Trung Quốc ho he so cựa, Nhật Bản bắt đầu thay đổi chính sách của mình. Nhật chi khoảng 1%

Quân đội Nhật, hiện nay Nhật mua thiết bị quốc phòng từ Mỹ, Anh và Đức. Trong tương lai, Nhật có thể tự trang bị cho mình

GDP vào quốc phòng với ngân sách 54 tỉ đô la, và dự trù tăng gấp đôi vào năm 2024, như vậy sẽ xếp hàng thứ 3 toàn cầu.

Nhật có khoảng 250,00 quân, 50,000 dự bị nhưng con số nhập ngũ khi cần sẽ đạt 27 triệu. Nhật có trên 1,500 xe

tăng các loại, 1,500 chiến đấu cơ. vận tải cơ bao gồm 700 trực thăng. Là một quốc đảo, Nhật có lực lượng hải quân rất hùng

hậu, với 22 tàu ngầm, 200 tàu hải quân các loại, 4 hàng không mẫu hạm (hiện có 2 chiếc đang hoàn thiện)...

7

Pakistan

Pakistan là một quốc gia nghèo, diện tích và dân số gấp 2.5 Việt Nam. Đã nghèo, Pakistan lại gặp cái eo khi nằm sát nách Trung Quốc và Ấn Độ, giáp Afghanistan, Iran tạo nên những xung đột triền miên.

Chính vì vậy, Pakistan luôn bận rộn bảo trì tu bổ hơn 3,700 chiếc xe tăng, 1,400 máy bay quân sự, 9 tàu ngầm và nuôi 654,000 quân nhân tại ngũ. Ngoài ra phải kỳ cộ cho hơn 100 tàu hải quân và 6 chiếc tàu ngầm. Tất cả ngốn Pakistan hơn 4% GDP mỗi năm.

6

Nam Hàn

Diện tích quốc gia này nhỏ hơn Việt Nam 3 lần nhưng khả năng quân

sự rất đáng nể, xếp top 5 trên thế giới. Nguyên nhân là nằm sát Bắc Hàn, và khả năng kinh tế và khoa học kỹ thuật của quốc gia này.

Bên cạnh 29,000 lính Mỹ đóng tại đây, Nam Hàn có hơn nửa triệu quân và gần 3 triệu quân dự bị. Đồ chơi gồm có 10,000 xe tăng các loại, 2,000 phi cơ và trực thăng tác chiến, trên 200 tàu chiến và 22 tàu ngầm. Ngốn 3% GDP, tương đương 50 tỉ đô.

(còn tiếp)

Quân đội Nam Hàn tập trận với lính Mỹ. Trong một thỏa thuận với Nam Hàn, Mỹ luôn duy trì khoảng 30,000 quân tại 15 căn cứ quân sự trên quốc gia này.

Multivitamin thường được xem như một giải pháp dễ dàng để bảo đảm hấp thụ hằng ngày các chất dinh dưỡng cần thiết; vậy mà lại có vẻ không phải là phương pháp toàn diện hiệu quả. Trước khi dùng hoặc tiếp tục sử dụng multivitamin hằng ngày, cần đánh giá xem có thực sự cần thiết không và hiểu rõ về những điều có thể gặp phải.

Sự phức tạp của Multivitamin

Bạn có cần multivitamin?

Đối với đa số, có lẽ là không. Nó không mang lại lợi ích đáng kể cho những người có dinh dưỡng lành mạnh và sức khỏe tổng thể tốt. Các trường hợp ngoại lệ: những người không thể hấp thụ đủ chất dinh dưỡng từ các bữa ăn hàng ngày, như những người đã giải phẫu giảm cân. Các bệnh ảnh hưởng đến sự hấp thụ chất dinh dưỡng tổng thể, như bệnh viêm ruột và những người ăn không đủ thực phẩm đa dạng có thể là những trường hợp cần xem xét việc sử dụng multivitamin.

Một nghiên cứu cho thấy người cao tuổi sử dụng multivitamin có cải thiện nhỏ về trí nhớ ngắn hạn, nhưng tác động nhỏ không đáng kể.

Nghiên cứu và nhu cầu cá nhân

Nghiên cứu cho thấy bổ sung vitamin có ít lợi ích, trừ khi bị thiếu hụt. Một số bệnh tật, cách thức dinh dưỡng hoặc liều lượng thuốc có thể dẫn đến tình trạng thiếu hụt. Chẳng hạn, các loại thuốc hóa trị và thuốc điều trị viêm khớp có thể gây thiếu hụt B12. Ăn chay có thể cần thêm sắt, B12 hoặc kẽm. Trong những trường hợp đó, các chuyên gia y tế có thể khuyên sử dụng các loại bổ sung nào phù hợp với nhu cầu cụ thể thay vì một loại multivitamin tổng quát.

Quan ngại về an toàn

Tuy multivitamin nói chung được coi là an toàn, hãy cẩn trọng khi kết hợp chúng với các loại bổ sung vitamin riêng biệt, vì vượt quá lượng khuyến nghị hàng ngày có thể gây hại. Tiêu thụ quá mức một số loại vitamin và khoáng chất, như calcium, magnesium và sắt, có thể dẫn đến các tác dụng phụ như sỏi thận, tiêu chảy hoặc táo bón.

Không có hạn chế về kích thước các viên thuốc bổ sung, nên có thể gây rủi ro bị nghẹt cổ khi uống. Multivitamin, thường có kích thước lớn hơn so với các viên thuốc khác, nên có thể khó nuốt, đặc biệt là đối với một số người cao tuổi.

Thảo luận và tập trung vào cách dinh dưỡng

Để bảo đảm hấp thụ tối đa các chất dinh dưỡng, các chuyên gia y tế khuyên nên ăn uống hướng về thực phẩm từ cây cỏ với nhiều loại trái cây và rau củ khác nhau. Có được vitamin và khoáng chất từ thực phẩm là lựa chọn ưu tiên, vì giảm thiểu rủi ro liên quan đến việc sử dụng các thuốc bổ sung.

Nếu đang xem xét về việc sử dụng multivitamin, hãy coi đó như một loại thuốc - nên cần thảo luận với bác sĩ trước, và nếu quyết định sử dụng, hãy chọn loại có chứng nhận phẩm chất, chẳng hạn như của U.S. Pharmacopeia (USP). Tổ chức này đòi hỏi rằng sản phẩm phải chứa lượng vitamin được liệt kê chính xác trên nhãn, và có thể hấp thụ trong khoảng thời gian quy định.

Những nữ lực sĩ được ái mộ nhất

Olivia Dunne - nữ lực sĩ thể dục dụng cụ đội tuyển Mỹ bỗng bùng nổ lên như điều, với số người “theo” trên mạng xã hội lên đến 10 triệu, con số này khiến các hợp đồng quảng cáo tập nập tìm đến. Khi được phỏng vấn, Dunne trả lời một cách khiêm tốn “Mình chỉ là một người bình thường mà thôi...”

Ở Mỹ, rất nhiều thể thao gia thành công đạt đến đỉnh cao quốc tế, nhưng một số chiếm được cảm tình của người hâm mộ, không chỉ bằng tài năng mà cả về tính cách. Sau đây là một vài gương mặt tiêu biểu ...

Olivia Dunne

Olivia Dunne sinh tại Westwood, New Jersey. Từng là thành viên đội tuyển quốc gia Hoa Kỳ và hiện là thành viên của đội thể dục dụng cụ nữ LSU Tigers. Cô bắt đầu tập thể dục dụng cụ vào năm 2005 tại ENA Gymnastics ở Paramus, New Jersey. Hồi bé, Dunne học tại nhà (homeschool) và thời gian còn lại tập luyện với huấn luyện viên đội tuyển quốc gia.

Danica Patrick

Danica Patrick là tay đua nữ thành công nhất trong lịch sử giải đua xe của Mỹ. Là người phụ nữ đầu tiên giành chiến thắng trong cuộc đua IndyCar Series tại Indy Japan 300, năm 2008.

Patrick về đích cao nhất ở Indianapolis 500 và Daytona 500. Cô tạo nên một niềm cảm hứng vô biên cho các khán giả ái mộ môn thể thao này. Sau cô, đã có nhiều cô gái nhảy vào những cuộc đua xe thể thao.

Simone Biles

Simone Biles là nữ lực sĩ thể dục dụng cụ giàu thành tích nhất thế giới. Cô 5 lần vô địch thế giới, với 3 chiến thắng liên tiếp từ 2013-2014-2015 và 2 chiến thắng vào năm 2018- 2019.

Biles hiện là thể dục dụng cụ có nhiều thành tích nhất với 7 huy chương Olympic và 25 huy chương vàng thế giới.

Alex Morgan

Alex Morgan là tiền đạo đội tuyển quốc gia Hoa Kỳ. Cùng đội Mỹ giành 2 huy chương vàng World Cup 2015 và 2019.

Morgan sinh tại San Dimas, California là một cầu thủ có tốc độ nhanh và kỹ thuật cao đã giúp cô trở thành một trong những cầu thủ ghi bàn hàng đầu của làng bóng tròn thế giới.

Lindsey Vonn

Lindsey Vonn là một trong hai nữ lực sĩ trượt tuyết duy nhất giành được 4 chức vô địch chung cuộc World Cup. Riêng cô chiếm được 3 danh hiệu liên tiếp từ năm 2008-2010.

Vonn cũng là lực sĩ Mỹ đầu tiên giành huy chương vàng ở nội dung đổ đèo (downhill).

Career nghiệp khá le lói với 3 huy chương Olympic, 4 danh hiệu World Cup,

lần thắng trận tại World Cup và 3 huy chương vàng World Cup. Cô được xem

một trong những thể thao gia trượt tuyết vĩ đại nhất

thời đại

TIM NGUYỄN
GARLAND, TX.

Đợi vì sao dậy sớm

Khuya nức nở những cõi lòng không ngủ

Đợi vì sao dậy sớm tiễn người đi

Không hiểu sao hai câu thơ của Joseph Huỳnh Văn trích dẫn trên lại cứ lờn vờn trong đầu óc Nguyễn tôi những ngày gần đây. Có phải giờ này gió mùa đang thổi trên khắp quê nhà, gọi lại những chuyến đi? Hay ngọn gió Santa Ana đang thổi suốt dọc dải đất Cali, làm dậy lên tiếng những chiếc phong linh bằng đất nung khua chạm vào nhau? Le vent se lève ... Gió đã lên ... Gió đã lên rồi ... hãy thử sống xem sao?...

Vậy đó, hai câu thơ gọi những âm vang. Kể viết những dòng này đã đọc khá nhiều thơ của Joseph Huỳnh Văn - những bài thơ nửa tượng trưng nửa siêu thực, những bài *cầm dương xanh* sâu quý phái - nhưng không hiểu sao hai câu thơ bình dị nói trên bỗng đứng lại có mê lực đưa lòng mình vào tưởng nhớ mông lung. Hai câu thơ thật giản dị nhưng khơi gợi nhiều quá. Phải chăng nó đã động phải những tầng sâu thẳm nào đó tận dưới đáy hồn - và đáy thời gian.

Nhưng thôi hãy gượng. Trước khi nói về thơ, xin hãy nói về người. Con người đó là Joseph Huỳnh Văn. Nguyễn được đọc và nghe tên anh từ hồi tạp chí Thời Tập của Viên Linh. Joseph Huỳnh Văn. Cái tên lạ, nửa Tây nửa Ta, nhưng rồi cũng trở nên quen thuộc. Chữ nghĩa của Joseph Huỳnh Văn thì quá đẹp, quá sang mà tình yêu của anh với Têrêsa cũng sánh ngang tình yêu của Pasternak với Lara, nghĩa là diễm lệ và ngang trái. Những bài thơ “cầm dương xanh” của Joseph Huỳnh Văn xuất hiện ở những năm đầu 1970, sau đó là

biến cố 30 tháng 4 khiến ‘ông hóa ra thành, thành hóa ra ông’. Và nhà thơ cũng lấm bụi tù ngục và hè phố.

Khoảng năm 1983, do Nguyễn Minh Diễm (hồi ôi, nay Diễm đã ra đi) giới thiệu, kể này gặp Joseph Huỳnh Văn ở một con hẻm cắt ngang đường Hiền Vương, khoảng giữa Duy Tân và Hai Bà Trưng Tân Định. Lúc bấy giờ anh đang làm thợ mộc qua ngày. Uống với nhau chén rượu đắng bên góc phố, Joseph Huỳnh Văn cho biết anh vẫn tha thiết với thơ như ngày nào mặc dù vừa qua cơn gió bụi mịt mờ. Những tháng năm sau đó ít gặp anh, cho mãi đến tháng 6. 1995, nhà thơ Nguyễn Thanh Châu báo hung tin: Joseph Huỳnh Văn đã chết trong một cuộc thù tạc với bạn bè. Anh bỏ cuộc chơi, lên đường vào cõi không màu, nhưng *cầm dương xanh* thơ anh vẫn còn được đọc và xuất hiện trên báo chí trong nước cũng như hải ngoại.

Trở lại với hai câu thơ trích dẫn ở đoạn trên: *Khuya nức nở những cõi lòng không ngủ / Đợi vì sao dậy sớm tiễn người đi ...* Không biết Joseph Huỳnh Văn viết hai câu này vào giai đoạn nào trong đời anh và đời chung chúng ta, thế nhưng nó chứa đựng nhiều thao thức trăn trở của những ngày anh em tóc còn xanh giữa những biến động của lịch sử và đời người. Tất nhiên, những cõi lòng không ngủ và nức nở lúc khuya tàn chẳng phải vì thất tình, tuy rằng bị tình yêu nó vật cũng khốn khổ lắm lắm và có thể chết đi được, nhưng dứt khoát không làm bạn hay tôi thao thức và ưu tư đến thế. Vậy thì đây chính là tâm trạng ở vào những khúc quanh của đời người lúc ta chuẩn bị một cuộc hành trình nào

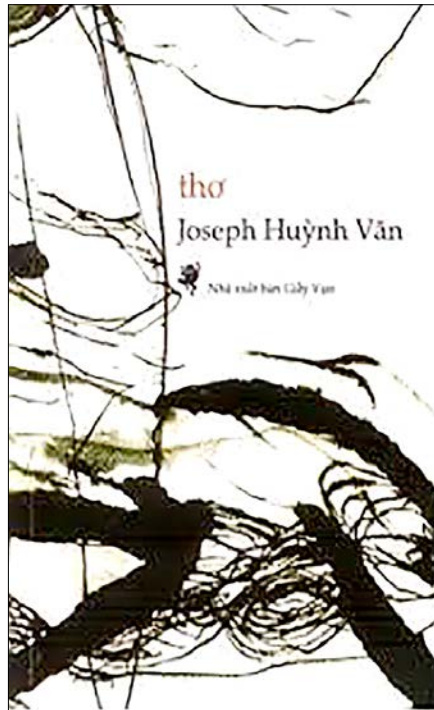
đó. Như chuyến đi của Arzola rời bỏ xứ Mỹ Tây Cơ được thuật lại trong báo The Dallas Morning News sau đây. Một lần nữa dòng lệ già biệt lại tuôn rơi giữa những người thân trong gia đình lúc tinh sương những ngôi sao còn sáng ở chân trời. “Dios te cuide, mi hija,” bà Josefina thì thầm với Arzola, khi hai bà cháu ôm nhau, nước mắt ròn ròn trên má. “Xin Chúa che chở cho cháu, cháu của bà ơi!” Các anh chị em của Arzola đều cúi đầu im lặng. Vừa dứt những vòng tay ấm, Arzola vội vã rời bỏ ngôi nhà xiêu xiêu bên suối, lên đường để kịp đáp chuyến xe đầu ngày. Cô nói với phóng viên: “Mọi người ở đây đều hướng về Texas. Họ sẽ đi tới Dallas, Fort Worth, Waco -những nơi dễ kiếm việc làm mà khỏi phải băng qua sa mạc Sonora nóng bỏng. Có đến hàng trăm di dân đã chết trên sa mạc này. Hiện tại, vùng Bắc Texas vẫn là nơi hấp dẫn.”

Khuya nức nở những còi lòng không ngủ ... Đó cũng là tâm trạng của Cory và Jessica ở thời khắc hai người sắp chia tay nhau: Cory lên đường trở lại chiến trường gió cát Iraq sau hơn một tuần được về phép thăm Jessica. Tưởng tượng lúc Cory từ biệt lên đường, trời vẫn còn nhiều bóng tối, có những vì sao lung linh trên bầu trời. Có thể nào những vì sao kia là mắt của Jessica? Trần Mộng Tú, trong truyện ngắn Những Đôi Mắt, thuật lại những lời Jessica nói với người yêu khi lần cuối cùng anh về trong chiếc áo quan: “Cory, đây là những đôi mắt của em, những đôi mắt lớn lên với em từ thời thơ ấu. Anh còn nhớ những đôi mắt này không? Chúng đã nhìn anh khôn lớn, đã nhìn tình yêu của chúng ta trưởng thành. Khi em lớn lên và yêu anh, em khám phá ra, chính những viên nhựa vô hồn này là

Joseph Huỳnh Văn- TRANH ĐÌNH CƯỜNG

mắt thật trong sáng của em. Em bỏ chúng vào đây (trong quan tài này) để mắt em lúc nào cũng được nhìn anh bên kia đời sống.” Một

chi tiết: Jessica bị mù từ bé, phải mang những đôi mắt bằng nhựa.

Trở lại với câu thơ của Joseph Huỳnh Văn: *Đợi vì sao dậy sớm tiến người đi...* Đúng là những chuyến đi làm đời ta chuyển sang một hướng khác. Có vậy mới phải đợi vì sao dậy sớm để tiến người đi. Ai thời trẻ tuổi ở quê nhà không một lần bỏ trường, bỏ lớp, bỏ phố xá để vào trại nhập ngũ chẳng hạn. Như Nguyễn này, năm 1963 đang dạy học êm đềm ở Mỹ Tho bỗng nhận được giấy gọi nhập ngũ, phải bỏ lớp bỏ học trò -trong đó có đôi mắt màu nâu rưng rưng lệ- lên đường vào quân trường nắng gió. Hay như anh chàng ca sĩ nọ sau những ngày vất vưởng, sống vô vọng nơi mảnh đất quê nhà, bèn quyết định ôm đàn lên tàu hỏa xuôi Nam đi xây sự nghiệp bắt đầu bằng hai bàn tay trắng. Hoặc giả ở trong trại tù, lúc quân Trung Cộng đánh vào biên giới rất gấp, đem thao thức chờ sáng mai chuyển trại chẳng biết về đâu. Đầu tháng Sáu 1995, lại một lần nữa Nguyễn ngày này dứt áo ra đi. Lần này là vĩnh biệt quê nhà không ngày trở lại. Sáng sớm tinh sương thức dậy, ra đứng ở lan can nhìn xuống sông Thanh Đa êm đềm. Kia những vì sao rưng rưng mắt lệ phía bên kia sông đầu Làng Báo Chí. Tiễn đưa nhau lần cuối nhá, sao ơi ...

Như thế đó. Nguyễn - và chắc chắn nhiều bạn khác nữa- đã ở trong những tình huống như thế vào những năm tháng tuổi trẻ của đời người. Vậy cho nên, gặp được hai câu thơ trên của Joseph Huỳnh Văn, mà tưởng chừng gặp cố tri. Nên có mấy dòng lãng đãng này.

TN

Tập thơ
Joseph Huỳnh Văn

LỜI GIỚI THIỆU: Cindy Thu Hoàng là nhân viên của bộ Y tế Tiểu Bang, hiện đang làm việc tại Texas Health and Human Services Commission (HHSC) là cơ quan quản trị các chương trình trợ giúp các gia đình với các dịch vụ về thực phẩm, chăm sóc sức khỏe, an toàn và thảm họa bao gồm các chương trình Phụ nữ, Trẻ sơ sinh và Trẻ em (WIC), Trợ cấp Y tế cho Trẻ em (Children's Medicaid, Hỗ trợ Dinh dưỡng Bổ sung (Supplemental Nutrition Assistance Program- SNAP). Cô tham gia nhiều hội đoàn và có chương trình về Phúc Lợi Xã Hội trên radio và TV tại Dallas. Cô mong muốn được giúp đỡ đồng hương qua việc giải đáp các thắc mắc trong lãnh vực phúc lợi xã hội của tiểu bang.

Mọi thắc mắc xin gửi câu hỏi về: bientap@trenews.net

CINDY THU HOÀNG
DALLAS

Chương trình Specified Low-Income Medicare Beneficiary

HỎI

Chào cô Cindy Thu Hoàng

- Tôi đang lãnh tiền SSA (Social Security Administration) và có thêm chương trình SLMB (Specified Low-Income Medicare Beneficiary). Hàng tháng tôi lãnh được \$1,445.

- Tôi mới nhận được thư báo năm 2024 sẽ được tăng lên \$1,492

- Vậy thì có quá mức giới hạn SLMB cho năm tới không?

- Trong hồ sơ online của tôi ghi có hiệu lực từ 1/1/24 và chấm dứt 9/26/24, renew thì để chữ "NO".

- Tôi có cần làm đơn lại trước tháng 9 không?

Cám ơn Cô nhiều và chân thành chúc Cô, năm mới hạnh phúc và bình an.

Trần Trọng

Houston, TX

TRẢ LỜI

Xin thưa, như ông đã nói, hồ sơ của ông đến tháng 9, năm 2024 mới hết hạn, hiện giờ mới tháng 1, khi hồ sơ hết hạn thì mới cần nộp đơn xin lại. Chương trình SLMB phải cứu xét lại hồ sơ mỗi năm, và mình nên làm trước khi hồ sơ hết hạn để chương trình không bị gián đoạn. Có thể nộp đơn xin lại trước 2 tháng, khi hồ sơ hết hạn và không nộp đơn để được cứu xét lại thì tự động chương trình sẽ bị cúp.

Khi ông nhận được thư báo tiền hưu được tăng, nếu hồ sơ chưa hết hạn thì vẫn tiếp tục được hưởng chương trình SLMB (cơ quan của chính phủ họ sẽ xem hồ sơ khi chưa đến ngày hết hạn), vì vậy ông không cần phải trả lời hay thông báo gì với cơ quan của chính phủ. 2 tháng trước ngày hồ sơ hết hạn, cơ quan chính phủ sẽ gửi tờ đơn để ông xin lại chương trình.

Mức thu nhập hiện nay của chương Medicare Saving Program (MSP)

1. QMB (Qualified Medicare Beneficiary)

Single (1 người) \$1215

Couple (2 người) \$1643

2. SLMB (Specified Low-Income Medicare Beneficiary)

Single (1 người) \$1458

Couple (2 người) \$1972

3. QL1 (qualifying Individual)

Single (1 người) \$1640

Couple (2 người) \$1972

Tài sản của chương trình MSP như sau:

Single (1 người) \$9430

Couple (2 người) \$14130

Substantial Home Equity \$713000

Chương trình MSP hiện nay mức tài sản đã được tăng lên hơn năm 2023, thu nhập (lương) chưa thông báo sẽ tăng hay không, nhưng tiền của part B, năm 2024 đã tăng lên \$174.90.

Theo ông nói, tiền hưu của ông năm 2024 tăng lên \$1492, vậy ông vẫn có thể được nhận chương trình QL1 và chương trình này vẫn trả tiền part B cho ông, nhưng nếu ông đang có chương trình chăm sóc tại gia thì sẽ không được hưởng chương trình QL1.

CTH

Mục Di Trú và Thăng Tiến Đời Sống do Văn Phòng tham vấn di trú Robert Mullins International đảm trách hàng tuần, nhằm cập nhật tin tức và phát huy kiến thức di trú, rất hữu ích cho quý vị quan tâm đến việc bảo lãnh thân nhân. Chủ đề trên đây cũng được thảo luận trực tiếp trên trang nhà www.rmiodp.com vào mỗi tối thứ Tư, từ 7:00-8:00 giờ, hoặc phát thanh và phát hình 24/24 trên www.facebook.com/rmiodp

LÊ MINH HẢI
SAN JOSE, CA

Thành phố New York có chống người di dân bất hợp pháp không?

Người di dân bất hợp pháp đến thành phố New York đã trở thành mối quan tâm hàng đầu và thành phố có yêu cầu hành động của liên bang về việc này. Thị Trưởng thành phố New York - Eric Adams nhiều lần nói rằng thành phố của ông đã không thể quản lý được nhiều người di dân mới, và ông yêu cầu Chính Phủ Liên Bang phải làm gì đó.

Chấm dứt Điều khoản 42 (Title 42)

Tổng thống tiền nhiệm đã sử dụng Luật Y Tế công cộng ở Điều Khoản 42 để ra lệnh trục xuất những người di dân tìm cách nhập cảnh bất hợp pháp vào Mỹ tại biên giới Hoa Kỳ-Mexico. Nhiều đảng viên Đảng Dân Chủ tại Quốc Hội cho rằng điều này đã ngăn chặn hệ thống tỵ nạn của Hoa Kỳ.

Chính quyền Biden cuối cùng cũng đã chấm dứt lệnh này vào tháng 5 năm 2023. Nhiều đảng viên Đảng Cộng Hòa lo ngại tình trạng di dân bất hợp pháp hàng loạt sau khi Điều Khoản 42 bị dừng lại, nhưng điều này đã không xảy ra. Biên giới chúng kiến sự trở lại của một chế độ thực thi biên giới bình thường.

Trung Đông: Chủ nghĩa khủng bố, chiến tranh và chính trị

Thảm kịch ở Trung Đông vẫn tiếp diễn. Vấn đề di dân đã trở thành một phần trong thương lượng của 2 đảng tại Quốc Hội liên quan đến đề nghị viện trợ của Hoa Kỳ cho Israel và Ukraine của Đảng Dân Chủ. Để xét duyệt khoản viện trợ này cho 2 nước, các nhà lập pháp Đảng Cộng Hòa muốn có một chính sách, hoặc luật, để hạn chế đáng kể quy định tạm dung nhân đạo và tỵ nạn mà hàng nghìn người di dân bất hợp pháp sử dụng để tạm thời được ở lại Hoa Kỳ trong khi yêu cầu nhập cư của họ đang chờ duyệt xét.

Texas và Florida tiếp tục đi theo chương trình nghị sự chống người di dân bất hợp pháp của cựu Tổng Thống Trump

Trong suốt năm 2023, Texas tiếp tục theo đuổi các biện pháp cứng chế di dân bất hợp pháp mạnh mẽ. Thống Đốc Texas - Greg Abbott đã rào biên giới với tiểu bang lân cận New Mexico vì lo ngại "di dân" và gửi nhiều chuyến xe chở người di dân bất hợp pháp đến Los Angeles. Thống Đốc Abbott cũng đặt hàng rào biên giới nổi bằng dây thép gai trên sông Rio Grande để ngăn cản người vượt biên.

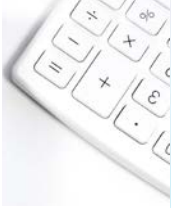
Tại Florida, cơ quan lập pháp tiểu bang đã thông qua luật chống di dân bất hợp pháp gây tranh cãi. Luật mới này quy định việc lái xe vào tiểu bang Florida, nếu trong xe của bạn có người di dân bất hợp pháp là phạm tội. Luật cũng bác bỏ các giấy phép ngoài tiểu bang cấp cho người di dân bất hợp pháp, và yêu cầu các bệnh viện hỏi về tình trạng di dân của bệnh nhân.

Bầu cử năm 2024

Một số ứng cử viên Tổng Thống tiềm năng của Đảng Cộng Hòa đang cố gắng thể hiện việc chống người di dân bất hợp pháp hơn cựu Tổng Thống Donald Trump. Ví dụ, doanh nhân Vivek Ramaswamy sẽ thúc đẩy các chính sách thực thi di dân cứng rắn. Thống Đốc Ron DeSantis cũng cho biết nhiệm kỳ tổng thống của ông cũng sẽ quan tâm nhiều đến việc này.

Nếu có nhiệm kỳ thứ 2 của cựu Tổng Thống Donald Trump, chúng ta có thể mong đợi sự gia tăng đáng kể trong việc thực thi về di dân, trục xuất và lệnh cấm người Hồi giáo mới đối với người di dân.

Mục Thuế Vụ

NGUYỄN ĐÀI THI

Cô Nguyễn Đài Thi là cựu Thanh Tra của Sở Thuế Hoa Kỳ (IRS) và cũng là cựu Thanh Tra của Bộ Ngân Khố (U.S. Treasury Inspector General). Cô có bằng IRS Enrolled Agent do Sở Thuế cấp. Với hơn 30 năm kinh nghiệm làm việc cho Sở Thuế và Bộ Ngân Khố, cô Đài Thi đã từng kiểm toán (audit) thuế doanh nghiệp và cá nhân. Khi làm việc cho Bộ Tổng Thanh Tra Ngân Khố, cô cũng đã từng audit-Sở Thuế. Với kinh nghiệm đặc biệt này, chẳng những cô Đài Thi rất rành rẽ về luật thuế, mà còn hiểu tường tận về cơ cấu và nội bộ của cơ quan IRS. Cô thường xuyên chia sẻ các đề tài thuế vụ qua các đài radio và TV tại Dallas. Trẻ hân hạnh được cùng cô Đài Thi cộng tác để hướng dẫn đồng hương về luật thuế liên bang và giải đáp các vấn đề rắc rối với Sở Thuế. Độc giả ở khắp nơi có thể gửi thư bư điện hoặc email cho tòa soạn Trẻ, ghi chú "Mục Thuế Vụ".

Email: bientap@trenews.net

Nhắn tin (text only) câu hỏi đến

469-328-3453

hoặc gửi thư về tòa soạn:

**3202 N. Shiloh Rd.,
Garland, TX 75044**

HỎI: Kính gửi cô Đài Thi, tôi là một độc giả báo Trẻ ở tiểu bang Louisiana. Tôi có một thắc mắc nhờ cô giúp giùm. Chuyện là con tôi muốn claim bà xã tôi vào hồ sơ khai thuế cuối năm, trong khi bà xã tôi đang hưởng Medicaid (only) vậy có bị ảnh hưởng gì không? Cảm ơn cô, và xin chúc cô cùng toàn ban biên tập luôn mạnh khỏe, bình an.

ĐÁP: Xin thưa, câu hỏi của ông có liên quan đến thuế liên bang và Medicaid tiểu bang.

Thuế liên bang IRS: Con của ông có thể khai Mẹ vào hồ sơ khai thuế cuối năm nếu hội đủ những điều kiện sau đây:

1. Mẹ phải có quốc tịch Mỹ hoặc thẻ xanh.
2. Tổng số tiền thu nhập không vượt quá 4,700 đô la cho năm 2023, hoặc 5,050 đô cho năm 2024. (Tiền thu nhập có nghĩa là tiền lương đi làm, tiền lợi nhuận kinh doanh, tiền lãi suất nhà bank, đầu tư v.v. Không tính tiền trợ cấp chính phủ như an sinh xã hội, SSI, welfare, foodstamp.)
3. Số tiền con của ông cung cấp hoặc giúp đỡ trả tiền ăn ở, thuốc men, xe cộ cho Mẹ phải hơn số tiền thu nhập của Mẹ, dù chỉ hơn chút đỉnh. Ví dụ như Mẹ thu nhập vào

được 4,000 đô thì số tiền con giúp Mẹ phải ít nhất là 4,001 đô. Con đưa thẳng tiền cho Mẹ hoặc trả giùm cho Mẹ đều được cả.

4. Mẹ có thể ở bất cứ nơi nào chứ không cần phải ở với con.

Medicaid tiểu bang: Medicaid là chương trình bảo hiểm y tế của tiểu bang dành cho những người có lợi tức thấp hoặc bị bệnh. Tuy chương trình này do chính phủ liên bang tài trợ, nhưng tiểu bang đặt quy định và quyết định mọi hồ sơ. Vì vậy, mỗi tiểu bang có quy định khác nhau. Tôi không chuyên về Medicaid cho nên không rõ là bà xã của ông có bị ảnh hưởng đến quyền lợi Medicaid của bà không, nếu như con của ông claim bà vào hồ sơ thuế.

Theo tôi hiểu thì số tiền người con giúp Mẹ thì có thể Medicaid của tiểu bang Louisiana tính vào thu nhập của bà, để xem bà có hội đủ điều kiện tài chánh do tiểu bang quy định. Chứ tôi không nghĩ Medicaid họ xem chuyện claim bà vào thuế là quan trọng.

Nếu không muốn Medicaid xem tiền con cái giúp là tiền thu nhập của bà thì tốt hơn hết là đừng nên đưa tiền thẳng cho bà, mà nên trả các chi phí giùm cho Mẹ, chẳng hạn như trả thẳng cho bác sĩ, công ty điện nước, điện thoại, chợ v.v.

HỎI: Chào cô Đài Thị, tôi hiện 65 tuổi, vẫn còn đi làm chút đỉnh, lãnh lương được khoảng \$1,000 mỗi tháng. Tôi chưa lãnh tiền hưu an sinh xã hội vì chưa cần đến cho nên tôi để đó sau này lãnh nhiều hơn, có đúng không cô? Tôi không có thu nhập nào khác, ngoài tiền lương ít ỏi trên. Vậy khi tôi khai thuế tôi có hưởng được tiền trợ cấp thuế không?

ĐÁP: Thưa ông, tiền trợ cấp thuế gọi là chương trình Earned Income Tax Credit (EITC) của Sở Thuế liên bang IRS. Chương trình này dành cho những ai tuổi từ 25 đến 64, đi làm có thu

nhập thấp, khai độc thân hay vợ chồng, có con nhỏ hoặc không con. Phải khai thuế thì mới lãnh được số tiền trợ cấp thuế này.

Rất tiếc là ông hội đủ điều kiện thu nhập thấp nhưng lại không đủ điều kiện tuổi. Tuổi từ 65 trở lên thì không được ông ạ.

Còn việc ông quyết định hoãn lại tiền hưu an sinh xã hội thì tùy vào hoàn cảnh cá nhân. Có những người đang có thu nhập cao thì họ hoãn lại tiền hưu an sinh xã hội vì không muốn phải đóng thuế nhiều, và lại lãnh càng trễ thì được càng nhiều sau này.

Tuy nhiên có những người lãnh sớm vì họ không biết sống được bao lâu, thôi thì lãnh sớm cho chắc ăn, mặc dù họ không cần đến số tiền này.

Chính phủ Mỹ họ cũng đã tính kỹ rồi, họ tính theo sự lạm phát hàng năm, tiền lãi suất đầu tư v.v. Cuối cùng thì tuổi 80 là cái mức “huê”. Có nghĩa là người 65 tuổi bắt đầu lãnh hưu an sinh xã hội thì lãnh ít, và người 72 tuổi mới bắt đầu thì lãnh nhiều, đến năm 80 tuổi số tiền của 2 người này có giá trị ngang nhau.

Đó là giả sử 2 người này

sống đến 80 tuổi, thì coi như huê, không ai lời ai lỗ. Nhưng nếu sống trên 80 tuổi thì sẽ lời to, vì chính phủ phải tiếp tục trả tiền cho mình đến khi nào mình mất. Nhưng nếu chẳng may mình mất trước 80 tuổi, thì chính phủ sẽ lời vì họ giữ hết tiền của mình.

Không ai biết trước được rằng mình sẽ ra đi ngày nào. Tôi có vài người quen, họ hoãn tiền hưu đến 75 tuổi, lãnh chưa được 2 năm thì mất. Cũng có người lãnh từ lúc 65 tuổi cho đến giờ 86 rồi mà vẫn còn khỏe mạnh.

NBT

NGÀY 6-1-2024

Đình Ngọc Thái Nguyên

Trên số báo trước, có một độc giả góp ý chữ “hàng không mẫu hạm”, bị thay bằng “tàu sân bay”. Nhưng sau 1975, khi VC chiếm miền Nam, chính tôi cũng được học y như vậy, ví dụ họ gọi là “máy bay lên thẳng” thay vì “máy bay trực thăng”, chữ “xạ thủ” thành “người bắn”, “tài xế” thành “lái xe”, tức là những từ Hán - Việt bị thay thế bằng tiếng “thuần Việt”. Tôi nghe nói hồi đó Việt Minh cố gắng tránh sự ảnh hưởng bởi văn hóa Trung Quốc, nhưng với tôi đó là một giải thích sai lầm. Vì lúc đó Việt Nam và Trung Quốc dính chặt với nhau như “răng với môi”. Một cường quốc như Mỹ mà vẫn dùng nguyên những chữ vay mượn của Pháp, Tây Ban Nha, La Tinh để làm giàu ngôn ngữ của họ mà có mất mát tí “uy tín” gì đâu?

Bạn có một câu hỏi rất sâu sắc mà nhiều người vẫn đang thắc mắc. Thực ra, thời Việt Minh “cướp” chính quyền năm 1945, CSVN dựa vào lực lượng nòng cốt là nông dân và thợ thuyền

(Công-Nông liên minh) và tìm cách triệt hạ những thành phần ưu tú và trí thức. Do “lãnh đạo” địa phương đa phần là những nông dân ít học, nên “Trung Ương” đã ra một chính sách từ cải đối tiếng Việt trở nên đơn giản trong đó, từ Hán - Việt như bạn nêu, cần có một trình độ học vấn tối thiểu. Và kết quả là trở nên lộn xộn như hiện nay.

NGÀY 11-1-2024

Thu Linh

Thật thấm thía với bài viết “Xá lợi & Trục Lợi” của Du Uyên, một cây viết của Trẻ mà tôi mến mộ, về tình trạng mua thần bán thánh ở các chùa chiến quốc doanh ở Việt Nam hiện nay. Ông “thầy” Thích Trúc Thái Minh ở chùa Ba Vàng đúng là một tên ma tăng. Qua chuyện sợi tóc quay vòng vòng làm tôi liên tưởng một bức biếm họa trên báo Trẻ chữ “G” bị thay bằng hình tượng búa liềm, thật cao thâm. Chỉ một nét vẽ nói lên tất cả đảo điên trong nghề kinh doanh Phật của CSVN, một nghề hốt bạc tỉ. Một đứa cháu tôi rất siêng về làm “công quả” ở chùa Việt Nam, hỏi tôi, làm sao biết chùa nào là chùa quốc doanh? Tôi bảo hễ thấy treo cờ VC là chính bọn nó, không trước sân chùa thì trong chánh điện ...

(bài “Xá lợi & trục lợi” của Du Uyên đã đăng tại <https://baotrongline.com/van-hoc/duyen-sai-gon/xa-loi-hay-truc-loi-baotre>)

VÉ ĐI VIỆT NAM

TUẦN LỄ TỬ

18-01-2024 - 24-01-2024

TÊN HÃNG	STOP	TẠI	GIÁ TIỀN
CHINA AIRLINES	2	LAX, TPE	\$1.362
CHINA/SPIRIT	2	LAX, TPE	\$1.402
QATAR AIRWAYS	2	DOH, KUL	\$1.521
TURKISH AIRLINES	1	IST	\$1.533
JAPAN/CHINA	2	LAX, TPE	\$1.542
CATHAY PACIFIC	2	YVR, HKG	\$1.566
AMERICAN/CATHAY	2	YVR, HKG	\$1.566
EVA AIR	2	SEA, TPE	\$1.653
UNITED/ASIANA	2	SFO, ICN	\$1.693

*Giá vé thay đổi trong ngày
*Mỗi tiểu bang có giá khác nhau

TỈ GIÁ HỐI ĐOẠI

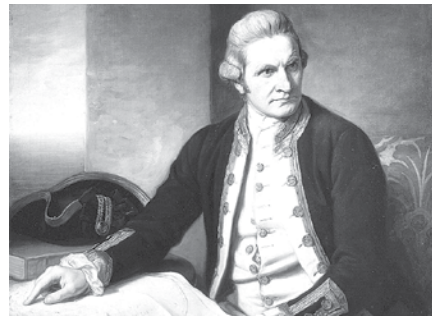
NGOẠI TỆ	VIỆT NAM
ĐÔ LA MỸ	\$24,260 VN ĐỒNG
EURO	\$26,137 VN ĐỒNG
ĐÔ LA CANADA	\$17,821 VN ĐỒNG
ĐÔ LA ÚC	\$15,958 VN ĐỒNG
YEN NHẬT	\$163.45 VN ĐỒNG
TIỀN US	NGOẠI TỆ
1 USD	144,782 YEN NHẬT
	0.91236 EURO
	0.78459 BẢNG ANH
	1.34024 CANADA
	0.85222 THỤY SĨ

Ngày nay trong lịch sử

18/1/1778

Ngày 18 tháng 1 năm 1778, Thuyền trưởng James Cook là người Châu Âu đầu tiên khám phá ra Hawaii, ông đặt tên nơi này là "Quần đảo Sandwich" (Sandwich Islands).

18/1/1931

Ngày 18 tháng 1 năm 1931, là ngày sinh của Thiếu tướng Bộ binh QLVNCH Nguyễn Khắc Bình. Ông sinh tại Ba Tri, Bến Tre. Ông từng đảm trách những chức vụ có chuyên môn ở nhiều lĩnh vực khác nhau. Sau cùng ông được giao phụ trách lĩnh vực Tình báo Trung ương và An ninh Nội chính. Ông ở chức vụ này cho đến cuối tháng 4 năm 1975.

19/1/1974

Ngày 19 tháng 1 năm 1974, là ngày mất của Trung tá Hải quân QLVNCH Ngụy Văn Thà, ông là Hạm trưởng Hộ tống hạm Nhật Tảo HQ-10. Ông đã tử trận trong hải chiến Hoàng Sa với Hải quân Trung cộng ngày 19 tháng 1 năm 1974.

LỜI GIỚI THIỆU: Những phát biểu của những người lãnh đạo, đôi khi được xem là chân lý, lời vàng thước ngọc. TT Nguyễn Văn Thiệu nổi tiếng với câu “Đừng nghe những gì CS nói, mà hãy nhìn những gì CS làm”. Lãnh đạo CSVN cũng phát biểu rất nhiều, được dân mạng xem như “thước đo” về khả năng của họ. Mời bạn theo dõi chọn lọc của Bánh Bèo...

Ở đất nước độc tài như Việt Nam, ít ai dám đặt mình ngang hàng với quan chức cấp cao trong bộ máy nhà nước CSVN, ngoại trừ tay sai của họ:

Xuân Bắc
Diễn viên hài, Giám đốc Nhà hát Kịch VN

Ông Nguyễn Thanh Long - người đứng đầu ngành Y tế VN lúc COVID-19 phá hoại, sát hại đồng bào của ông, và ông nhận hối lộ nhận của Việt Á hơn 2.2 triệu USD. Đây là lý do mà ông Long và luật sư đưa ra để xin giảm nhẹ tội:

Nhận hối lộ 27 tỷ VND từ công ty Việt Á nhưng ông Phạm Duy Tuyền (Giám đốc CDC - Trung tâm kiểm soát và phòng ngừa dịch bệnh Hải Dương) và luật sư của ông lại cho rằng:

Ông Nguyễn Đức Chung (Chủ tịch thành phố Hà Nội) đã ngồi tù hơn 3 năm, bị khởi tố trong nhiều vụ án, nên lời ông nói 2017 vẫn chưa ai "kiểm chứng" được:

Chuyện nước mình

Dân mình hay lo, người xấu cũng lo mà người tốt cũng lo, Tết Tây chưa qua đã lo tới Tết Ta. Tôi mới đọc được một câu rất hay: Tết đến. Ai cũng bỏ cả đồng tiền để mua quần áo đắt tiền, hàng hiệu mà không biết rằng thời điểm vui vẻ hạnh phúc nhất là lúc chúng ta không mặc gì ...

DU UYÊN
SÀI GÒN, VN

Chua chắc thời điểm “không mặc gì” đó luôn là “thời điểm vui vẻ hạnh phúc nhất”, nhưng tối ngày nhìn 6 tủ đồ rồi ngán ngẩm “không có gì để mặc cho dịp a, b, c...” sắp

tới đúng là chuyện không hề vui vẻ và hạnh phúc. Giống như ở Việt Nam, bữa nào cảm tờ báo lên, không thấy chuyện gì “hấp dẫn”, “đáng chú ý”, “gây sốc”... thì đó là ngày bình yên. Nhưng mỗi tuần trôi qua, như

nhắm mắt rồi mở mắt, vậy mà không biết bao nhiêu chuyện đã xảy ra...

1. “Chó cắn áo rách”

Ở Hà Nội, do xích mích riêng trước đó mà một tài xế xe tải đã cố tình đánh lái, ép một tài xế xe ôm đang chở khách té rồi bỏ chạy. Tài xế xe ôm là Hoàng Mạnh Hiếu (25 tuổi), quê ở một tỉnh phía Bắc tới Hà Nội thuê nhà trọ chạy xe ôm kiếm sống, nên rất sợ phiền phức, đã định im lặng cho qua chuyện. Tuy nhiên, do clip ghi lại câu chuyện trên được đăng lại trên mạng, nhiều người khuyên Hiếu nên

Xe tải cố tình chèn ngã xe ôm đang chở khách. (Ảnh cắt từ clip). - NGUỒN: VTC.VN

tố cáo với công an. Còn một chút lòng tin le lói vào công lý, Hiếu đi báo công an. Kết quả thật tàn khốc, xe của anh xe ôm bị công an huyện Thanh Trì (Hà Nội) “tạm giữ để phục vụ công tác điều tra”.

Có lẽ cái xe quá cứng đầu, tra khảo hoài mà không hé răng để “phục vụ công tác điều tra”, nên sau 3 tuần, anh tài xế xe ôm ở trên tiếp tục lên mạng xã hội, lên báo chí trong nước kêu cứu vì đã bị công an giữ xe trong 3 tuần qua kể từ khi báo án. Mất cái cần câu cơm, vẫn tốn tiền nhà trọ, tiền ăn uống nhưng không kiếm ra tiền nên anh chỉ còn da bọc xương, từ đi xe ... ôm tới bây giờ anh chỉ còn biết đi bộ tới sở công an yêu cầu rút đơn tố cáo vị tài xế xe tải ở trên (để đòi xe về chạy xe ôm kiếm cơm), nhưng công an không chịu tiếp đón anh.

Nhiều người cho rằng vị tài xế xe ôm chắc đang nghĩ biết vậy khỏi trình báo gì hết để còn có xe mà làm ăn. Tin vào công lý chỉ cho đôi mốt mốt, Tết đang gần kề, “thịt mỡ dưa hành” chắc sẽ không được dặt về thực đơn. Có người còn kể kinh nghiệm hồi còn học cấp 3, ở trọ bị ăn trộm mất cái máy chụp ảnh kỹ thuật số và cái điện thoại trắng đen, lên trình báo thì nhận được thái độ dửng dưng, kêu là ghi nhận khi nào có thông tin sẽ

gọi, chờ 16 năm rồi chưa có ai gọi ... Có người lại cho là có khuất tất trong chuyện này vì thời buổi này lưới trời tuy thưa nhưng lưới camera dày đặc khắp cõi, từ camera an ninh của nhà nước, camera của nhà dân, camera của các xe hơi xung quanh lẫn camera chạy bằng cơm của thiên hạ ... mần sao mà ông tài xế xe tải thoát được?

Nhiều người giỏi toán lại đặt ra câu hỏi: Một bên đẩy ngã xe của anh tài xế xe ôm, khiến anh (và khách) suýt mất mạng (nếu có một chiếc xe lớn khác chồm lên). Một bên làm anh mất thu nhập 3 tuần (khiến anh suýt

chết đói). Vậy ai mới là người gây thiệt hại cho anh tài xế xe ôm nhiều hơn?

2. Cái vali bí hiểm

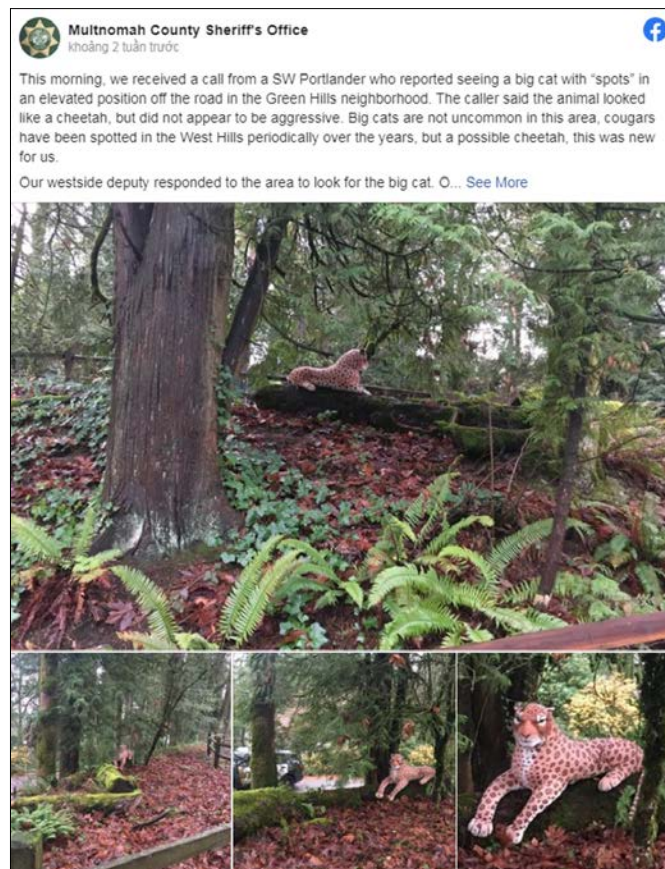
Chúng ta đã từng nghe qua chuyện các cảnh sát ở Nhật, ở Mỹ “rảnh rỗi” thế nào khi:

Năm 2021, Cảnh sát tiểu bang Oregon, Mỹ huy động rất nhiều nhân viên sau khi nhận tin một người dân ở phía tây nam Portland báo một con báo hoang dã xông chuồng, đang yên vị ở khu vực Green Hills, gần Sở Thú Oregon. Sau khi vận dụng nghiệp vụ tiếp cận con báo, một cảnh sát mới vỡ lẽ nó thực

ra chỉ là một con báo nhồi bông. Tuy nhiên, không vì vậy mà họ ngăn cản sự trình báo của người dân, Văn phòng Cảnh Sát Trưởng Quận Multnomah viết trên mạng xã hội: “Chúng tôi khuyến khích tất cả mọi người cảnh báo tội phạm hoặc bất cứ điều gì mà bạn thấy bất thường hoặc đáng ngờ. Chúng tôi ở đây để phục vụ các bạn và sẽ làm tất cả vì sự an toàn của cộng đồng.”

Hay mới đây, vào ngày 29-5-2023, ở Nhật, cảnh sát Masanuki Sunakoma đến tập thể dục ở sân tập cộng đồng, anh bị 2 con quạ quấy rầy nhiều lần, vì vậy mà anh cảnh sát kia chửi bới và xua đuổi 2 con quạ này. Chuyện này lọt vào mắt của những người dân xung quanh, “tiếng dữ đồn xa”, anh bị nhiều người dân lên án hành động xâm phạm quyền tự do dân chủ và sinh sống của 2 con quạ. Cấp trên của anh là Cảnh Sát Trưởng Go Hatori đã phải “giáo dục nhân phẩm” cho Masanuki Sunakoma và yêu cầu anh phải tới chỗ “gây án” mà cúi đầu, vái lạy xin lỗi 2 công dân quạ một cách chân thành và tử tế. Cảnh Sát Trưởng Go Hatori lên tiếng: “Rõ ràng, Masanuki đã lang thang quá gần tổ của chúng và làm như vậy đã mang lại sự xấu hổ cho toàn bộ sở cảnh sát của chúng tôi”.

Thật ra, không phải công

Cảnh sát Mỹ bao vây bắt báo nhồi bông - NGUỒN: VNEXPRESS.NET

an ở Việt Nam người nào cũng vô trách nhiệm như những vị công an trong câu chuyện có thật của anh xe ôm ở trên, nhưng có lẽ “tiếng dữ đồn xa”, người dân Việt hiếm thấy sự có trách nhiệm của công an Việt Nam bằng công an Mỹ, Nhật ... nên mới xảy ra có sự, gần đây có vụ án “Vali vứt trước cổng trường, toàn bộ học sinh phải di dời” khiến nhiều người tò mò, không tin công an Việt Nam lại “rảnh” gần bằng cảnh sát Nhật, Mỹ ... Chuyện là một buổi trưa đẹp trời, bảo vệ trường Phan Châu Trinh (Đà Nẵng) thấy một người đàn ông cầm chiếc vali đứng rất lâu trước cổng trường, khi bảo vệ đến hỏi thì người đàn ông vội vứt vali lại rồi bỏ chạy. Bảo vệ sợ quá báo lên hiệu trưởng của trường, hiệu trưởng cũng sợ quá, báo công an và quân đội. Để bảo đảm an toàn cho học sinh toàn trường, ban giám hiệu trường đã di chuyển tất cả học sinh đến nơi an toàn, trên mạng xã hội còn đồn vali có chứa ... bom. Rồi ... sau một hồi nghiên cứu kỹ lưỡng, công phu, vài cảm tử binh đã mở được vali, bên trong là sơn màu, tua vít, phong bì rỗng ... Mở rộng điều tra, người ta mới biết chủ vali là một người đàn ông bị tâm thần.

3. Kể gặp bà... vợ

Không biết có phải do tác

Cảnh sát Nhật quý lạ, xin lỗi hai con ... quạ - NGUỒN: SORANEWS24 JAPAN

giả “truyện Kiều” hay không mà đa số người tên Thúy Kiều ở Việt Nam đều lặn lội chuyện tình duyên, như Châu Thị Thúy Kiều ở Trà Vinh, mới 32 tuổi đã góa bụa. Chồng cô đã ra đi vì té xe, sau một lần đi ... cướp tiệm vàng. Trong cái rủi có cái may, chồng Kiều không cướp ở cái tiệm vàng mà Kiều đang làm thủ kho. Tuy nhiên, trong cái may cũng còn cái rủi, “nhờ” tin chồng đi cướp tiệm vàng, Kiều bị chủ tiệm nơi mình đang làm việc cho nghĩ

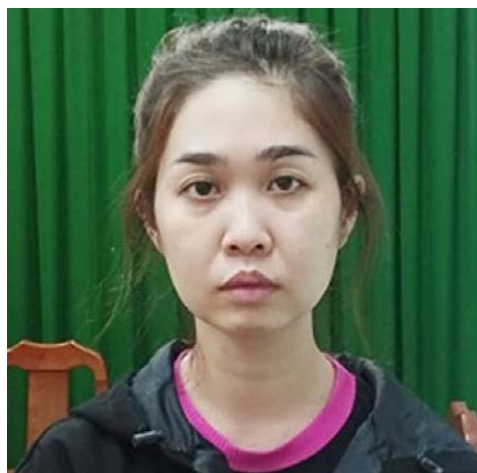
việc, trong lúc bàn giao công việc thì chủ tiệm phát hiện Kiều đã trộm lửa khía chừng 160 lượng vàng (từ tháng 11-2022 đến tháng 11-2023).

Có hơn 7.7 tỷ VND (tiền gian từ việc bán vàng ăn trộm) trong tay nhưng người đẹp Châu Thị Thúy Kiều luôn than nghèo giả khổ với chồng, luôn thôi thúc chồng hãy ra sức kiếm tiền để gia đình đổi mới cuộc sống. Chồng Kiều bí quá bèn lên mạng, vào nhóm “Hội Võ Nợ Muốn Làm Liều” và làm quen, rủ một cậu

sinh viên đang ở Hà Nội tới Trà Vinh, cùng nhau nắm tay đi ăn cướp. Do rể vợ, chồng Thúy Kiều, không phải Từ Hải mà là Huỳnh Hải Quang (38 tuổi) không cướp tiệm vàng vợ mình làm thủ kho, mà cướp ở tiệm khác, không chết đứng mà mất mạng vì chạy trốn nhanh quá tông xe vào chỗ hiểm ...

Sau tất cả, nhiều người cho rằng Thúy Kiều cũng còn may mắn vì có thể đổ hết tội cho chồng (cô khai là tiên, vàng ăn trộm được đã đưa cho chồng đi đánh bài hết rồi), ngoài ra Thúy Kiều yên tâm ăn Tết Ta năm nay mà không phải mua sắm gì hết. Cũng không cần rối trí khi đọc được câu: Tết đến. Ai cũng bỏ cả đồng tiền để mua quần áo đắt tiền, hàng hiệu mà không biết rằng thời điểm vui vẻ hạnh phúc nhất là lúc chúng ta không mặc gì ...

DU

Châu Thị
Thúy Kiều -
NGUỒN: TUOITRE.VN

HỒ THỤY MỸ HẠNH

khúc hoài niệm

TRANH ĐÌNH CƯỜNG

*Chuông giáo đường đánh thức buổi chiều
Hàng phượng tím bâng khuâng xòe cánh nở
Nghe hơi lạnh len vào trong hơi thở
Mùa Đông về lẻ một trái tim yêu.*

*Lẻ một đường xưa, tất cả quạnh hiu
Lẻ góc quán thuở nào ta hay đến
Thời gian qua thiếu những gì yêu mến
Kỷ niệm buồn như sương khói nhòa tan.*

*Thành phố này rất đổi dị dàng
Hàng liễu rũ ven hồ như tóc xòa
Tà áo bay trong chiều mênh mang gió
Em đã xa rồi cái tuổi đôi mươi.*

*Để cảm nhận niềm vui ít ỏi trên đời
Để nắm bắt những ảnh hình ngắn ngủi
Là ánh mắt, nụ cười lần gặp cuối
Trong một chiều giục giã tiếng chuông ngân.*

*Cũng mùa Đông sương lạnh bâng khuâng
Tay em giấu trong tay người chột ấm
Tuổi hai mươi đã xa rồi, lâu lắm...
Chỉ còn trong niềm nhớ tiếc mà thôi.*

HTMH

Suy Đi Ngẫm Lại

Tình yêu thực sự đã hiếm, tình bạn thực sự còn hiếm hơn.

LA FONTAINE

Người bạn tốt nhất bao giờ cũng là người bạn đến với ta trong những bước khó khăn cay đắng nhất của cuộc đời.

M. GORKI

Thời gian là vị bác sĩ giỏi nhưng lại là người trang điểm tồi.

WILL ROGERS

MINH HẢI

Đi mua sắm

Sống ở Mỹ hầu như ai cũng phải thường xuyên đi mua sắm nhất là trong mùa Lễ Tết như hiện nay. Để công việc được nhẹ nhàng, tránh được những phiền phức bực dọc, xin chú ý tới những điều sau đây.

■ **Ghi sẵn danh sách các món định mua** chứ đừng vào tới nơi mới quyết định. Một khách hàng thú nhận: mới đây trong khi đang tìm mua chuối và trứng ở một chợ gần nhà, bà dừng lại lục lọi các kệ hàng rồi bê xuống một lô những món mà bà ấy tưởng rằng mình cần. Thật ra những món mà bà chất lên xe đó đủ nuôi cả một đội quân. Cùng lúc bà cứ cho rằng những món bà chọn đó đều *on sale* và hết sức cần thiết cho gia đình bà. Cuối cùng bà đã quên bém món chuối và trứng bà định tìm mua và đã phải trả một số tiền lớn cho những món hàng trên xe. Bạn ơi, về phần bạn, đã bao nhiêu lần bạn phạm phải lỗi lầm như bà khách này vì đã không ghi sẵn một *shopping list* mang theo.

■ **Nên ăn uống ở nhà trước khi bước vào tiệm.** Coi chừng cặp mắt của bạn to hơn cái bao tử đấy, nhìn cái gì cũng muốn ăn và rồi bạn phải tốn bộn bạc cho cơn thèm của mình. Cái bao tử mà được quan tâm chất đầy trước khi đi mua hàng sẽ giúp bạn lựa chọn chính xác hơn những món đang cần dùng trong nhà và giúp bạn mua sắm mau chóng hơn.

■ **Đừng lựa hoặc thử quá kỹ.** Người khách hàng nói trên cho biết thêm: một thói quen xấu tôi từng được chứng kiến là có người đi mua sắm mà thử tới thử lui, kể cả ném thử món ăn thức uống hiện có trong cửa hàng. Đây là một thói quen xấu, khó coi. Ném thử một hai trái nho khi bước qua cửa hàng thì được. Nhưng ngốn nguyên bịch chip hay nốc thử chai soda trước khi tính tiền là cử chỉ khó coi. Đi mua sắm ở tiệm bạn nên tránh những cử chỉ này.

MH- THEO DELISHABLY

BẢO HUÂN

Đẹp nhân tạo còn hơn xấu tự nhiên?

BẢO HUÂN

Tâm tình ADAM

Bà vợ tui lúc nào cũng bị ám ảnh bởi cái mũi. Tui thấy mũi bà có gì đâu, cũng phập phồng nở ra nở vào, sống mũi đâu có tẹt hay hếch. Rút cuộc thì bà cũng lén sửa mà tui không lường trước cái vụ dao kéo lại ảnh hưởng “tâm lý” tui đến vậy. Bà thì hơn hẳn với cái mũi mới, làm như cảm thấy mình sexy hơn, lúc nào cũng ọ ọ đường mật với tui hơn nhưng nó cứ sao sao sượng sượng không như “vợ thật” của tui ngày trước. Tui thấy bà giống như người lạ trong nhà.

Comments

@SÁUMUÔNNGẢ – Ông chồng chẳng bao giờ để ý chuyện dao kéo, tự dưng bóng gió là tui nên tút tát vòng một. Tui thì chỉ thích chút filler, botox hay căng da mặt chứ trái múp thì mang push-up bra nâng lên, bận đồ thì ai thấy chi. Tui là ưu tiên cái mặt còn ông chỉ quan tâm tới cái gì ông hứng thú xài được lâu.

@ĐENĐĂNGKHÔNGĐƯỜNG – Tôi bị mắc chứng phì đại tuyến vú, đi khám thì hoóc-môn đàn ông testosterone cao, tập gym thường xuyên và thân hình ổn. Âm thâm tiết kiệm tiền để cắt gọn “cái vú đàn ông” nhưng nói ra thì bà vợ kêu trời. Bà nói là yêu cái body của tôi như bạn thân nhưng thật ra là bà chỉ sợ tốn tiền. Bà đâu biết tôi mắc cái chứng quái quỷ này là tôi không dám bước vô phòng xông hơi với mấy đực rửa khác, đi bơi, đi biển cũng né. Tôi muốn cắt phẳng nó đi chứ ai muốn hai cục đá lóng bống cả đời.

@GIANẢĐAN – Bà đi Việt Nam về là cái môi trông sưng húp. Tôi chẳng nói năng gì còn bà cũng lơ luôn. Mấy tuần sau cứ nhìn nghiêng là không thấy thích đôi môi vêu ra chút nào. Bà thích thì bà làm thôi. Nhưng giờ nhìn bà hơi giống con vịt mà tôi lại không thích món thịt vịt mắm gừng chút nào. Tôi không biết chừng nào nó xẹp xuống hay là vĩnh cửu buộc tôi phải chấp nhận cái “bình thường mới” này.

@RUBY – Tui lúc nhỏ nhìn vịt đẹt xấu xí nên sau “ồ ản” một thời gian rồi đi đại tu mắt mí, nâng mũi, bơm môi. Mấy năm sau đụng phải ông bạn học cũ. Ông nói nhìn tui hơi khác lúc nhỏ, tui nhún vai nói là nhờ dậy thì thành công. Giờ là cần câu mấy đứa rồi. Chẳng cần phải nói, sexy hấp dẫn nên ông mới bị gài. Bị cái là thằng út mang gen tui trội nên đến giờ tui cũng không hé răng, mà cũng chẳng hối tiếc việc “đầu tư lớn” để túm được con cá này.

Nghe nói "Uống rượu không phải để say, uống rượu để biết đắng cay là gì". Thử đắng cay kiểu Pháp xem hơi men Tây nó ra làm sao. Không dám lạm bàn về các loại bồ đào tửu, một trong những phẩm vật khiến người Pháp nở mày nở mặt với đời. Chỉ mượn khoảng thời gian lể lạt từ Giáng Sinh kéo dài qua Tết Tây rồi Tết Ta để lướt ngang quẩy rượu, liếc mắt ngó chai rượu mạnh này, chai rượu ngọt kia, nhấp môi tí ti hầu kéo dài chút lâng lâng, chờ xuân tới.

Nhấp môi

HAI QUÉ
PHÁP QUỐC

Đắng cay với táo có 2 loại phổ biến là Calvados và Cidre

CALVADOS

Tỉnh Calvados thuộc vùng Normandie, tây bắc nước Pháp, đất táo. Trên 40 giống táo khác nhau được trồng trọt hoặc mọc hoang ở vùng này. Vì vậy, rượu Calvados, được chưng cất từ 3 loại táo khác nhau gồm táo

ngọt, táo chua và táo đắng, là một đặc sản địa phương. 50% sản lượng rượu được đưa đi xuất cảng hàng năm.

Calvados dùng cho Apéro (khai vị) lẫn Digestif (uống giữa hoặc cuối bữa ăn cho tiêu cơm). Giữa món khai vị và món ăn chính hoặc giữa món ăn chính và món tráng miệng, dân Normandie có thói quen ực một chum Calvados và gọi đó là Trou Normand (nghĩa đen: cái lỗ Normand). Tại sao có cái lỗ ở đây? Vì độ cồn cao của Calvados (70 độ) khuấy động bao tử, «đốt mỡ», tạo cảm giác đói bụng trở lại, thứ cảm giác trống và rỗng như một cái lỗ. Từng bừng hơn thì tuổi Calvados lên một viên kem táo chua hoặc kem quýt, kem mặn. Kiểu chơi này thường xuất hiện ở những bữa đại tiệc có nhiều món ăn.

Vừa không được biết đến nhiều như Trou

Normand vừa bị lãng quên theo năm tháng, cà phê pha Calvados (Café Calva) hiện đang xuất hiện trở lại tại nhiều quán rượu và khách sạn, nhà hàng nổi tiếng ở Paris. Cà phê đen pha với Calvados, thêm chút đường mía, sữa, kem tươi. *Uống vào nửa tỉnh nửa mê, phê phê hỏi bậu giờ về hay đi?*

CIDRE

Đặc sản Bretagne. Cidre được làm từ nước táo lên men. Độ cồn thấp. Dùng lạnh như bia. Đúng điệu, phải uống trong bát sành, không dùng ly. Ăn bánh xèo Tây, dù là Crêpe ngọt hay Galette mặn đều phải có bát Cidre đưa đường dẫn lối. Bước vào một quán bánh xèo Tây, chẳng ai nghĩ đến thức uống nào khác ngoài Cidre. Bánh nào, rượu nấy, Crêpe có 5,7 loại Crêpe, Galette 5,7 loại Galette, Cidre cũng vậy. Người sành ăn chỉ trong tích tắc gọi trúng phóc bộ sậu. Hai Quê ú a ú ó, chọn cách dễ nhất cho khỏe: nhờ nhà hàng mách nước.

Đắng cay với nho, xin kể

Cognac và Ratafia

COGNAC

Lấy nơi chào đời làm tên gọi, Cognac (Tây Nam nước Pháp) là kết quả từ tình yêu của nho trắng và gỗ sồi. Không có ngọt ngào của nho trắng áp ủ bằng dày dặn của gỗ sồi thì không có Cognac. Tuyệt đối không được uống lạnh. Yêu

sao lạnh được! Chính vì thế, cách cầm ly Cognac khác với cách cầm ly các loại rượu mạnh khác. Bụng ly phải được lòng bàn tay nâng niu. Hơi ấm lòng bàn tay sưởi cho rượu thêm nồng nàn trước khi rót vào lòng kẻ khát tình.

RATAFIA

Tháng Mười Một, khi mùa nho mẫn, những chùm nho sau cùng được đem về ủ với quế chi, đinh hương, hạt ngò, đường, men và... chờ đợi. Chỉ vài tuần sau thì dùng được. Ratafia mang mùi nho chín ngọt quyến hương thảo thơm tho. Thật tuyệt khi đem nhâm nhi trước bữa ăn với dăm-bông đen (Pata Negra – Iberian black pig ham) và dưa lưới, bánh mì ngũ vị hoặc một số loại phô mai. Nếu dùng kèm với món tráng miệng thì anh chàng ngọt ngào này rất hợp với các cô nàng bánh trái cây nướng. Ratafia dịu dặt bánh chuối nướng chan sốt sô-cô-la là kết thúc khó quên cho một bữa ăn ngon.

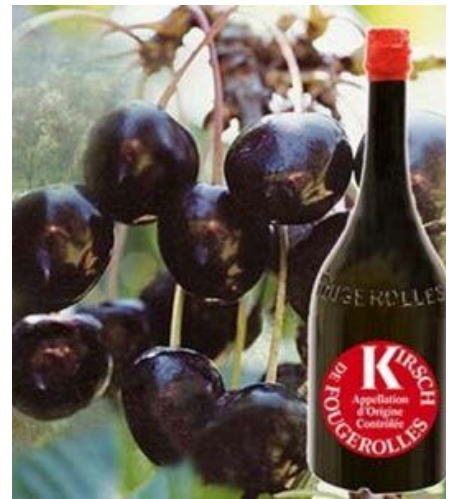
Đắng cay với anh đào phải

Kirsch

Đặc sản vùng Fougerolles, gần biên giới Pháp-Đức. Món rượu này rất có thể có nguồn gốc từ Đức vì Kirsch tiếng Đức là quả anh đào. Được ưa chuộng ở Đức, Áo, Thụy Sĩ và miền đông bắc nước Pháp. Rượu chưng cất từ nguyên cả quả anh đào nên mang hương thơm, chua chua ngọt ngọt của quả pha với vị đắng đắng của hạt. Trước khi thưởng thức, để ly vào tủ đông đá cho hơi lạnh tạo ra lớp sương mù mong mỏng rồi mới rót rượu vào. Chước Kirsch cho ai, đừng nên quá tay vì độ cồn cao từ 40 đến những 60! Uống khan thôi, không pha với bất kỳ thứ gì khác để hưởng riêng chỉ mùi vị anh đào.

Đắng cay với cam có nhiều

loại, để làm người ta mêm môi nhất có lẽ là Cointreau

Nếu như Calvados và Cidre là tình yêu với táo, Cognac là định mệnh của nho, Kirsch và anh đào dính vào nhau thì Cointreau và cam là một mối tình nồng.

Chào đời ở Angers (miền trung nước Pháp) thế kỷ thứ 19, do Edouard Cointreau sáng chế. Cointreau thường được pha với sâm-banh ướp lạnh cùng chút

chanh tươi để chào đón khách quý và đưa dẫn đôi ba câu chuyện trong lúc chờ bữa tiệc bắt đầu. Chưa chạm môi đã nghe thơm mát, vào đến lưỡi ngọt đắng tròn đầy, đi qua rồi, để lại ngát ngậy.

Đắng cay với cây cỏ có 3

loại được biết đến nhiều là Chartreuse, Suze và Pastis

CHARTREUSE

Có lẽ không có loại rượu nào chứa nhiều cây cỏ bằng Chartreuse: 130 loại hoa lá, cây cỏ, vỏ rễ và hương liệu! Thật đáng được phong là đệ nhất rượu thuốc! Rượu do các Đức Cha thuộc giáo phận La Grande-Chartreuse, vùng núi Massif De La Chartreuse trông coi việc chưng cất. Được mệnh danh là «Thập Toàn Đại Bổ», Chartreuse nổi tiếng chữa đau nhức, đau bụng

tháng, đầy hơi, khó tiêu ... vì ngoài việc sử dụng nhiều hoa lá có dược tính cao, các Cha còn pha thêm hạt tiêu, gừng, vỏ chanh, đại hồi ... Đi du lịch những nơi có tu viện thường thấy bày bán rượu này. Chartreuse xanh lục đậm vị cây cỏ. Chartreuse vàng mềm dịu hơn nhờ hương hoa và mật ong.

SUZE

Gentiana mọc trên núi, tiếng Việt gọi là Long Đởm hoặc Lãng Du. Lãng Du đọc na ná lãng du, nghe muốn quẩy túi đi chơi trong khi Long Đởm nghe như long đò, chỉ muốn đi trùm mền. Rượu vào lời ra, bông la bông lơn, thực ra, long là rỗng, đởm là mật. Vì rễ cây Gentiana trông giống râu rỗng và có vị đắng như mật nên mới có tên gọi như thế. Người Pháp cho rằng «râu rỗng» ngoài việc giúp tiêu hóa tốt và an thần còn có khả năng nhóm lửa tình nên rất quý, đem ngâm rượu Suze.

PASTIS

Đại hồi, tiểu hồi, cam thảo kết vào nhau làm nên hương vị của món rượu Marseille trứ danh này. Pha với nước và phải có nước đá. Dân nhậu đục rựa bảo nhau không

uống thì thôi, hễ uống thì phải uống 2 ly vì Pastis như nhũ hoa, 1 thì thiếu mà 3 thì thừa.

Lại nghe "Uống rượu không phải để sâu, uống rượu để biết trong đầu nhớ ai". Hai Quê vô nhíp, có uống chớ uống cả chai, uống mà say quá, nhớ ai cũng sâu.

Trừ khi uống theo kiểu tháng Giêng Khô, theo trào lưu tiến bộ do người Anh khởi xướng năm 2010, thực hành Dry January, tức rử rề nhau thanh lọc lá gan sau những ngày lễ cuối năm nhậu nhẹt tới bởi bằng cách ngưng rượu suốt tháng Giêng Tây.

Anh nào ham vui thì khai chai tiếp nhưng dùng loại rượu không cồn. Trào lưu này khởi đi từ thiện chí bảo vệ sức khỏe, chống ung thư, béo phì và bệnh gan do bia rượu gây ra nhưng lại là một cơ hội béo bở cho lobby bia rượu không cồn. Hàng loạt thức uống cho tháng Giêng Khô được chào mời, trong đó có Sprit 0%, Gin & Tonic không cồn lẫn không đường, Cidre Sassy, Chardonnay, Petit Béret, Kombucha ... Tháng Giêng Khô mà có đến ngần ấy rượu thì khô khan nỗi gì! Giới trẻ ham đàn đúm nhưng lại thích hưởng ứng Dry January tiếp tục vung tay tiêu tiền cho «cái gọi là rượu». Tay cầm bầu rượu nắm nem, chờ tháng Hai đến để ... hết khô.

HQ

HOÀNG VŨ

Khi nhiệt độ giảm mạnh, ta không ngạc nhiên khi thấy tầng vọt nguy cơ đường ống nước nhiều nhà bị đóng băng - và sau đó bể vỡ. Trong thực tế, đường ống bị bể là một trong những nguyên nhân phổ biến nhất gây hư hại tài sản trong thời tiết lạnh giá và có thể tốn hàng ngàn đô la để sửa chữa. Các đường ống có nguy cơ cao nhất là những đường ống ở nơi không có hệ thống sưởi như tầng hầm, gác mái và garage. Nhưng ngay cả những đường ống chạy qua tủ bếp hoặc các bức tường bên ngoài nhà bạn cũng có thể bị đóng băng. Những cách tốt nhất để giữ cho đường ống không bị đóng băng là gì? Đây là những bước được các chuyên gia khuyên dùng.

Ngăn đường ống đông lạnh

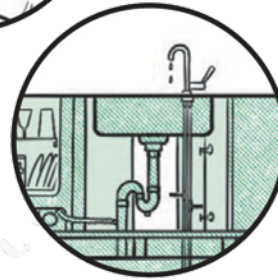
Kiểm tra lớp cách nhiệt (insulation) trên gác mái, tầng hầm để bảo vệ lâu dài. Vật liệu cách nhiệt sẽ giữ cho những căn phòng đó ấm hơn.

Bịt kín các vết nứt và khe hở chung quanh cửa sổ, cửa ra vào, các bệ cửa, để chống gió lùa và giúp giữ cho tầng hầm và gác mái ấm hơn.

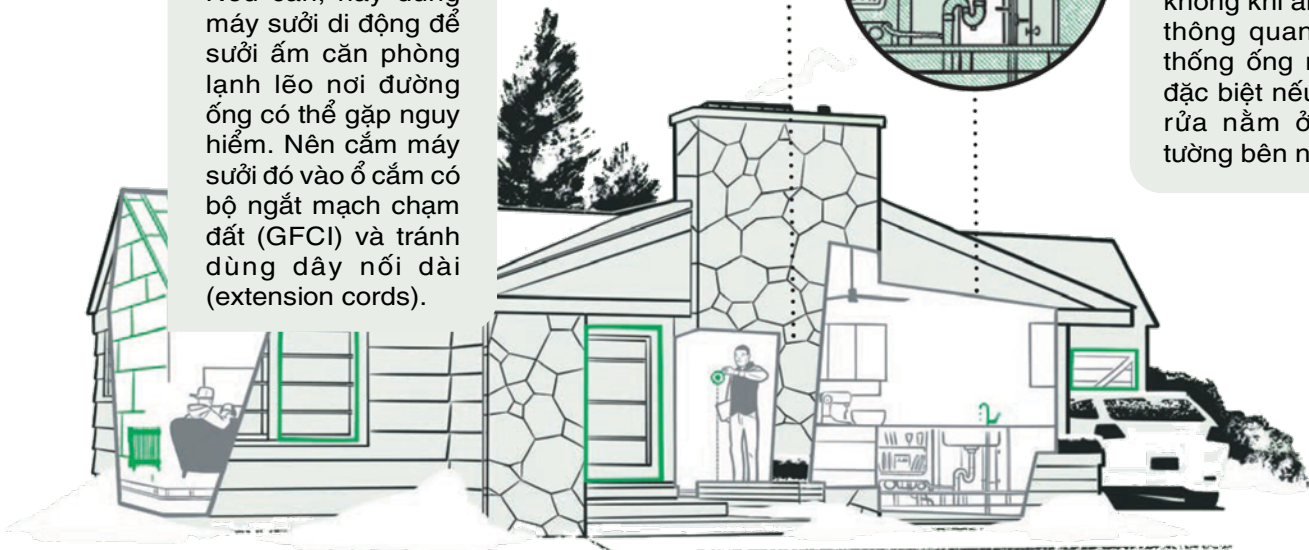
Nếu cần, hãy dùng máy sưởi di động để sưởi ấm căn phòng lạnh lẽo nơi đường ống có thể gặp nguy hiểm. Nên cắm máy sưởi đó vào ổ cắm có bộ ngắt mạch chạm đất (GFCI) và tránh dùng dây nối dài (extension cords).

Đặt bộ điều nhiệt (thermostat) ở cùng nhiệt độ cả ngày lẫn đêm (khoảng 68° đến 70°F). Nếu vắng nhà khi thời tiết lạnh, hãy để máy sưởi chạy ở nhiệt độ không thấp hơn 55°F.

Mở cửa tủ bếp, tủ phòng tắm để không khí ấm lưu thông quanh hệ thống ống nước, đặc biệt nếu bồn rửa nằm ở bức tường bên ngoài.

Để nước lạnh nhỏ giọt từ vòi có đường ống hở (exposed pipes). Nước chảy qua các đường ống - dù nhỏ giọt - giúp chúng không bị đóng băng.

Giữ cửa garage đóng và bịt kín các khe hở, đặc biệt nếu có đường cấp nước trong garage.

LỜI TÁC GIẢ: Sau sự ra đi của thầy Tuệ Sỹ, tôi dành thời gian tìm đọc lại một số tác phẩm của vài bậc cao tăng và giáo sư tại Viện đại học Vạn Hạnh, nơi tập trung những trí thức lỗi lạc của miền Nam trước năm 1975, từ các bậc tu sĩ, giáo sư cho đến những sinh viên từng thụ huấn. Trong số các vị này là hai chị em dịch giả Phùng Khánh và Phùng Thăng với một vài dịch phẩm mà tôi đã từng đọc qua trước đây nhưng chưa biết nhiều về thân thế. Vậy là cất công quay ngược lại thời gian để tìm hiểu thân thế hai nữ lưu trí thức và tài ba này. Các tài liệu tham khảo cho bài viết này đã sử dụng ấn bản đặc biệt về Phùng Thăng trên Thư Quán Bản Thảo (số 59, tháng 3-2014) do nhà văn Trần Hoài Thư chủ trương và vài nguồn khác nhau

Phùng Khánh Phùng Thăng những dịch giả một thời

ĐINH YÊN THẢO
GARLAND, TX

Trong dịch phẩm "Kẻ lạ ở thiên đường" (nguyên tác Attente de Dieu hay Waiting for God) của nữ triết gia người Pháp gốc Do Thái Simone Weil, dịch giả nhận xét trong lời giới thiệu rằng:

"Kẻ lạ ở thiên đường" được chọn làm tên chung cho bản dịch 6 bức thư gửi cho linh mục Perrin và 5 bài trần thuật về 5 đề tài tôn giáo. Qua toàn thể văn phẩm, tâm hồn Simone Weil vẫn là một tâm hồn

quần quai cô đơn nhưng rất sáng suốt trong công cuộc đi tìm một Quê Hương tâm linh đích thực cho mình. Chính sự sáng suốt ấy đã đưa Simone Weil đến chỗ khước từ thiên đường hữu hạn để chọn hỏa ngục vô biên vì quá xót thương và muốn chia sẻ những lầm than của trần thế. Trong nguyện ước của nàng, như có vọng âm những lời phát nguyện của các vị Bồ tát Phật giáo từ muôn nghìn thế kỷ. Trên thiên đường hữu hạn ấy, nếu được chọn,

Simone Weil sẽ vẫn mãi mãi là một kẻ xa lạ lạc loài, vì nàng không ước muốn. Nàng chỉ ước muốn Thiên Đường chính thực, Quê Hương tâm linh bình đẳng cho tất cả Loài Người."

Đọc lời giới thiệu trên, có thể hiểu đó là sự thấu cảm của dịch giả về tác phẩm và tác giả mà cũng có thể, văn phong và tư tưởng đó xuất phát từ chính dịch giả, một nữ lưu rất trẻ, chỉ quá giữa tuổi đôi mươi mà tài năng và sự suy tưởng đã uyên sâu và đầy hạnh nguyện để

cảm nhận và giới thiệu về một tác phẩm mang đầy tính tôn giáo và triết học như vậy.

Nữ dịch giả đó là Phùng Thăng, em ruột của Phùng Khánh, tức Ni trưởng Thích nữ Trí Hải, một vị danh ni thông tuệ của Phật giáo Việt Nam trong nhóm đại học Vạn Hạnh và cũng là một dịch giả riêng hay chung với em gái trong một vài tác phẩm vang tiếng một thời, có thể kể như *Câu chuyện dòng sông*, *Bất trẻ đồng xanh*, *Sói đồng hoang*, *Ngư ông và biển cả*, *Câu chuyện triết học* ...

Ni sư Thích nữ Trí Hải, Pháp danh Tâm Hỷ và thế danh Công Tăng Tôn Nữ Phùng Khánh sinh năm 1938 tại làng Vỹ Dạ và em gái Công Tăng Tôn Nữ Phùng Thăng sinh năm 1943 trong một gia đình dòng dõi hoàng tộc thâm tín Phật giáo tại Huế. Cả hai bà được kể

Phùng Khánh (X) (ni sư Trí Hải) và gia đình. Phùng Thăng, thứ 3 từ trái sang

lại là có tư chất thông tuệ và phẩm cách thanh cao, có ý hướng phát nguyện và dẫn thân vào Phật giáo từ rất trẻ.

Ngay thời còn đi học, cả hai bà đã am hiểu triết học Đông phương sâu sắc, giỏi tiếng Anh và

tiếng Đức. Nói thêm là, tiếng Đức vốn được xem là ngôn ngữ của triết học và có nhiều triết gia hậu cổ điển lừng danh như Kant, Hegel, Marx, Nietzsche, Heidegger... tất nhiên cả văn hào Hermann Hesse nên có

một giới trí thức rành tiếng Đức để đọc hay Việt dịch các tác phẩm tiếng Đức. Riêng bà Phùng Khánh còn thông thạo cả tiếng Hán lẫn tiếng Pháp, khi đọc lại lời giới thiệu cuốn sách *Nhập Bồ Tát Hạnh*, được Ni sư Trí Hải cho biết bà đã dịch từ Hán ngữ và tham khảo thêm từ cả hai ấn bản tiếng Pháp và tiếng Anh.

Cách nhau 5 tuổi, hai bà cùng tốt nghiệp Viện đại học Huế với Phùng Khánh lấy cử nhân Anh văn và Phùng Thăng là cử nhân Triết. Ra trường, hai bà trở thành các giáo sư tại các trung học nổi tiếng tại Quảng Nam. Phùng Khánh dạy tại trường Phan Chu Trinh, Đà Nẵng và Phùng Thăng dạy tại trường Trần Quý Cáp, Hội An.

Năm 1960, Phùng Khánh sang Mỹ du học. Sau khi tốt nghiệp Cao học ngành thư viện và văn chương tại Princeton, bà tiếp tục làm luận án tiến sĩ nhưng bỏ dở để về nước lo Phật sự đang rất cần hiền tài lúc bấy

Phùng Thăng (X)
Lớp Đệ Nhị C - Đồng Khánh
Niên khóa 1958 - 1959

giờ. Hạnh nguyện thọ giới Sa di từ trẻ chưa đạt nên năm 1964 bà quyết dứt bỏ thế tục, xuống tóc quy y, được Giáo hội cử làm thư ký cho Thượng Tọa Viện trưởng Viện Đại Học Vạn Hạnh Thích Minh Châu. Bà là giáo sư Anh ngữ rồi được cử làm Thư viện trưởng và Giám đốc trung tâm an sinh xã hội của viện.

Sau 1975, Ni sư tiếp tục Phật sự và hoằng pháp. Bà nghiên cứu, giảng dạy và biên dịch, trở thành nữ giảng sư đầu tiên của Viện Cao cấp Phật học Việt Nam. Năm 1984, bà bị nhà cầm quyền Việt Nam bắt giam vì bị Thượng Tọa Tuệ Sỹ và

Thích Trí Siêu, đến năm 1988 mới được trả tự do sau hơn 4 năm tù. Là Viện chủ các Tu viện Lộc Uyển, Liên Hoa và Diệu Không, Ni trưởng Trí Hải cũng hoạt động tích cực trong các cuộc lạc quyền và ủy lạo các nạn nhân thiên tai bão lụt.

Cuối năm 2003, với tài đức và đạo hạnh của một vị Ni trưởng từ bi và thông tuệ, bà được cử làm Phó viện trưởng Viện Nghiên cứu Phật học Việt Nam. Nhưng đáng buồn là chỉ vài ngày sau, giới Ni Tăng cùng Phật tử, trí thức Việt Nam bỗng bàng hoàng nhận hung tin là Ni trưởng Thích nữ Trí Hải đã tử nạn cùng vài đệ tử tháp

tùng trong một tai nạn giao thông, khi bà đang trên đường về sau một cuộc cứu trợ. Bà thọ 66 tuổi thế và chúng sanh mất đi một biển sở học và trí tuệ, theo như pháp hiệu Trí Hải của bà. Tính đến cuối năm qua là Ni sư Trí Hải đã viên tịch tròn 20 năm.

Với Phùng Thăng là một câu chuyện buồn khác khi bà bị thảm tử lúc còn khá trẻ. Các tài liệu cho biết, sau biến cố 1975, bà dắt con gái xuống miền Tây tìm đường vượt biên, nhưng đã bị quân Pol Pot bắt và hạ sát cùng với hàng trăm người Việt khác, vào thời điểm mà Khmer Đỏ tái phát động phong trào “cấp duồn”,

hạ sát người Việt sát máu hơn ngay sau 1975. Câu chuyện buồn nên có lẽ không cần đi sâu hơn, chỉ biết rằng dịch giả Phùng Thăng như vậy đã qua đời khi mới ngoài 30 tuổi.

Hai chị em, hai nữ lưu xuất chúng, không dễ xuất hiện được mấy người trong cả một thế hệ, đã mang tài trí phụng vụ đạo pháp và trí tuệ cho hàng triệu người Việt Nam. Giới trí thức cùng những cựu sinh viên học sinh đồng thời với hai bà trong các bài viết đều cho biết rằng, họ đã học hỏi và khai mở trí tuệ và tâm thức rất nhiều qua những tác phẩm đầy ảnh hưởng của hai bà.

Hãy cùng đọc lại một

tre

NHẬN IN SÁCH

NHẬN
IN ẤN | THIẾT KẾ | MINH HỌA

CÁC LOẠI SÁCH
VỚI SỐ LƯỢNG THEO YÊU CẦU

TỪ **50** CUỐN TRỞ LÊN
BÌA CỨNG HAY MỀM

MUỐN BIẾT CHI TIẾT, XIN ĐIỆN THOẠI
972.675.4383
Email: info@trenews.net

đoạn văn mà cả hai bà đã viết và dịch chung qua Lời ngỏ tiểu thuyết Câu chuyện dòng sông mà có người từng nhận xét, qua sự Việt hóa của những dịch giả, ngõ đầu Hermann Hesse đã viết riêng tác phẩm này cho người Việt.

(Trích) "Quyển "Câu chuyện dòng sông" dịch từ chuyện "Siddhartha" trong tập "Weg nach Innen" (Đường về nội tâm) của Herman Hesse. Hermann Hesse là một văn hào của văn học Đức ở thế kỷ XX, sống cùng một thế hệ với Thomas Mann, Werfel, Wassermann và E.VI Salomon.

Hesse sinh năm 1877, được giải thưởng Nobel về văn chương năm 1946, tác giả nhiều tập thơ và nhiều cuốn tiểu thuyết bất hủ như Peter Camenzind

(1904), Demian (1919), Der Steppenwolf (1927), Narziss und Goldmund (1930), Das Glasperlenspiel (1943).

Tất cả tác phẩm của Hermann Hesse đều nói lên niềm cô đơn tâm linh của con người thời đại, nổi thao thức triền miên của những tâm hồn khát khao đi tìm một chân trời mới cho đời mình và nhất là những nỗ lực vô hạn để vươn lên mọi ràng buộc của thân phận làm người. Trọn tác phẩm của Hermann Hesse là lời thánh ca bay vút lên chín tầng trời, vọng lên nỗi đau đớn vô cùng của kiếp sống và lòng hướng vọng nghìn đời của con người, dù bơ vơ bất lực mà vẫn luôn luôn tha thiết đi tìm giải thoát ra ngoài mọi giới hạn tâm thường của đời sống tẻ nhạt:

"Dù bị đau đớn quằn quại,

tôi vẫn tha thiết yêu thương trần gian điên dại này".

Und allem Weh zum Trotze bleib ich.

Verliebt in die verrückt Welt

Khi viết dòng thơ trên phải chăng Hermann Hesse đã muốn nói lên tất cả ý nghĩa của sự nghiệp văn chương ông giữa cơn biến động phũ phàng của thời đại? Ý nghĩa thâm trầm ấy cũng bàng bạc trong quyển "Câu chuyện dòng sông".

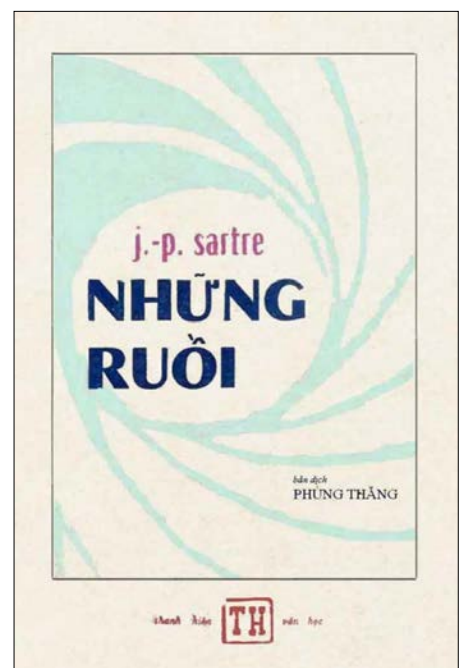
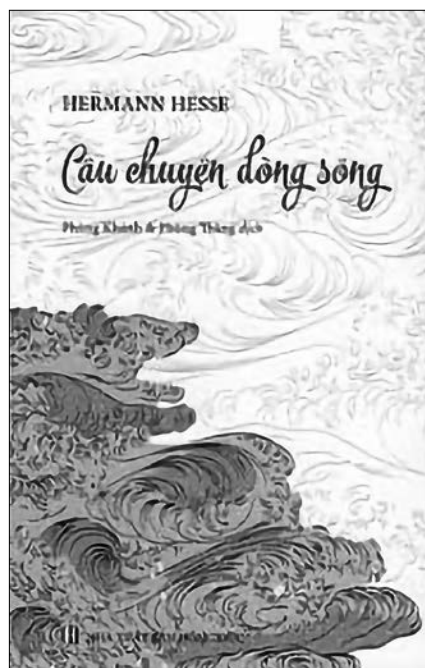
Đọc "Câu chuyện dòng sông" chúng ta sẽ thấy rằng cuộc đời đáng sống và chứa đựng muôn ngàn hương sắc tuyệt vời, mà chúng ta thường bỏ quên và đánh mất giữa đời sống thường nhật. "Câu chuyện dòng sông" là câu chuyện của mỗi người trong chúng ta; đó cũng là hình ảnh muôn thuở của trần gian và

của mộng đời bất tuyệt" (Phùng Khánh-Phùng Thăng). (hết trích)

Khi chọn lọc dịch thuật các tác phẩm rất nổi tiếng của thế giới bằng một ngôn ngữ và tâm đạo cao đẹp, chứa đầy chánh niệm và từ bi như vậy, hai bà đã mang tâm huyết cùng công sức để góp phần soi sáng trí tuệ lẫn tư tưởng của cả một thế hệ độc giả.

Chưa kể đến những bộ sách, kinh kệ Phật Pháp được Ni sư Trí Hải viết hay dịch, hàng chục dịch phẩm văn chương và triết học quen thuộc được Phùng Khánh hay Phùng Thăng, hoặc từ cả hai chị em bà cùng chung sức Việt dịch, đã là một gia sản văn chương và tư tưởng không nhỏ mà cả hai bà đã giới thiệu và mang đến cho Việt Nam.

DYT

Phụ Nữ Ngày Nay

NGÂN BÌNH
GARLAND, TX

chị ấy nói rằng “Lời Mẹ dạy chị không bao giờ quên: đàn bà có 2 việc quan trọng nhất là trong bếp và trên giường”.

Điều này giống như ở “The West” vài thế kỷ trước: “Frauen có 3 K: Küche, Kinder, und Kirche”, dịch ra tiếng Việt là “Phụ nữ có 3 việc, bếp núc, nuôi dạy trẻ và tôn giáo”.

Em cảm ơn và mong hồi âm của quý Anh, Chị.

Trân trọng
Diễm Châu
(Trẻ Magazine Cali)

Sau đây là vài ý mà Diễm Châu sưu tầm. Em xin lỗi nếu anh, chị cho là phản văn học, văn chương và giống chuyện bà tám, vì chúng ta có thể thấy nó diễn ra một cách bình thường khi tra vào “Google” sẽ thấy “in public”...

Vì trang báo có hạn, nên chúng tôi xin lược đăng phần sưu tầm của cô Diễm Châu kèm theo câu trả lời.

***

Thưa cô Diễm Châu,

Ngày xưa, người phụ nữ phải hứng chịu nhiều thiệt thòi chứ không được tôn trọng và bình đẳng với nam giới. Sống trong xã hội lạc hậu họ chỉ biết cam chịu vì

những định kiến khắt khe.

Qua nhiều thăng trầm, xã hội ngày càng văn minh, người phụ nữ đã vùng lên để đòi công bình. Giờ đây, họ đã được quan tâm và không còn phải hứng chịu nhiều sự bất công trong cuộc sống. Bởi họ đã có sự hiểu biết, có văn hoá và tự lo liệu được cuộc sống cho mình với quyền tự do cá nhân đã được nhiều nước bảo vệ bằng luật pháp. Nhưng quyền tự do này có thật sự mang lại hạnh phúc con người và sự an bình cho xã hội hay không?

(*) ... Có một phụ nữ ngoài 60 tuổi, hiện cũng là ngôi sao sáng trong hoạt động xã hội tích cực tại Việt Nam, chị ấy nói rằng: Lời Mẹ dạy chị không bao giờ quên: đàn bà có 2 việc quan trọng nhất là trong bếp và trên giường. Điều này giống như ở The West vài thế kỷ trước: “Frauen có 3 K: Küche, Kinder, und Kirche dịch ra tiếng Việt là: phụ nữ có 3 việc, bếp núc, nuôi dạy trẻ và tôn giáo.”

- Ở thời đại nam nữ bình đẳng mà người phụ nữ vẫn còn ôm giữ khư khư lời Mẹ dạy - qua đó cho thấy, phụ nữ chỉ là một

công cụ phục vụ miếng ăn và chăn gối cho đàn ông. Điều này có quá hủ lậu không?. Ở thời đại mà người ta chỉ cần nhắc điện thoại lên là có ngay món ngon vật lạ để ăn và một “robot” phục vụ trong phòng thì phụ nữ cần gì phải học cách “hầu” chồng như thế. Cũng gần giống như “3K” theo quan niệm về phụ nữ của nền phong kiến quân chủ Tây phương trong văn hóa Đức từ xưa, coi thường phụ nữ và chỉ có đàn ông là quan trọng là vĩ đại thôi. Nếu người “phụ nữ đang là ngôi sao sáng” này thực hiện đúng lời Mẹ dạy thì quả thật bà cũng đã làm nên điều “kỳ diệu”!

(*) Phụ nữ thời nay có thể biến chuyện kỳ lạ thành chuyện thật. Họ có thể sinh đẻ theo ý muốn và cũng được quyền bỏ cái bào thai trong bụng theo ý muốn mà không ai có quyền chỉ trích hay phê phán, vì điều này hợp pháp cho dù không hợp lý.

- Đúng!. Trong nhiều lĩnh vực trước đây chỉ có đàn ông làm được, ngày nay phụ nữ cũng làm không thua kém. Riêng việc sinh con là nhiệm vụ cao cả nhất mà thượng đế đã ban cho phụ nữ theo truyền thống tự nhiên để duy trì nhân

Sau hơn một tháng dưỡng sức bằng chuyến đi xa, tôi bắt đầu ngày mới trên chiếc “laptop” quen thuộc bằng việc “delete” những “email” đang tràn ngập và rất thú vị khi đọc được điện thư của một độc giả Trẻ.

Ngày 24 tháng 11 năm 2023

Kính gửi quý anh, chị phần sưu tầm của em, khi em tham gia mục giải trí truyện cười với Trẻ Magazine, hưởng ứng tiêu đề “Phụ nữ kỳ lạ” (*). Mong quý anh, chị góp ý cho em “công thức nấu ăn” và cách trình bày món ăn của em.

Em nhớ lại có một phụ nữ ngoài 60 tuổi, hiện cũng là ngôi sao sáng trong hoạt động xã hội tích cực tại Việt Nam,

loại. Vì mưu cầu cuộc sống nên phụ nữ cũng có thể chọn thời điểm sinh con sao cho thích hợp hoàn cảnh gia đình trong việc chăm sóc, nuôi dạy con tốt nhất. Nhưng giết bào thai đã cứu mạng, dù luật pháp có cho phép đi nữa cũng là hành động giết người đáng chê trách.

(*) Họ có thể yêu mà không cần học yêu, có thể cưới mà không cần suy nghĩ rằng yêu là gì, tình dục học là gì và hôn nhân bền vững là gì.

- Yêu là một cảm xúc tự nhiên xuất phát từ con tim, không phải do học mà có. Chỉ khi nào biết trân trọng tình yêu thì người ta mới học cách yêu để gìn giữ tình yêu tốt đẹp. Dĩ nhiên, con đường tình chân chính sẽ là khao khát sống cùng nhau bằng một cuộc hôn nhân. Nếu cưới nhau vì tình dục, vì nhu cầu vật chất, thì hôn nhân đó cầm chắc sẽ buồn bã, ê chề, không thể bền vững được.

(*) Họ có thể yêu đàn bà như yêu đàn ông (giới đồng tính luyến ái được gọi là “pride”) và giao thiệp với đàn ông như bạn thân và coi hấn ta là nơi xả stress khi cần.

- Nhiều người có cùng một cảm nhận “sao thời bây giờ lại có nhiều người không rõ Nam hay Nữ, đặc biệt là quyền chọn giới tính và hợp pháp hóa cuộc hôn nhân

đồng tính”. Có những lý do vì sự cấu tạo tự nhiên của cơ thể, kích thích tố nội tiết về sinh học nên người phụ nữ có thể bị lệch lạc về giới tính trong việc yêu đương nhưng nếu lợi dụng tình trạng này để phục vụ lợi ích cá nhân như gây chú ý để được nổi tiếng hay một thủ đoạn chính trị có lợi cho một phe nhóm thì quả thật không thể gọi là điều “kỳ diệu” mà nên gọi là “kỳ cục.”

(*) Họ không đánh ghen với tình địch là phụ nữ, họ chỉ lia bỏ người đàn ông phụ tình và tìm cách làm bạn với tình địch, để cho người ấy biết tương lai của cô ta cũng sẽ bị phụ bạc.

- Đây là kiểu ghen “cao siêu” mà chắc chắn sẽ có nhiều người muốn học nhưng thử hỏi có mấy ai làm được điều “kỳ diệu” này?

(*) Họ có thể thích yêu sớm từ 13, 14 hay 15 tuổi nhưng có thể lập gia đình thì 30-40 tuổi.

- Tình yêu không giới hạn tuổi tác, chỉ khác là “trò chơi” yêu đương có thích hợp với lứa tuổi và có làm tổn hại tương lai của người trong cuộc hay không?

(*) Họ có thể sống độc thân hoặc lập gia đình và không có con, hoặc có con nhưng mà là mang thai cho người khác để có khoản thu nhập theo thỏa thuận. Họ có thể là thủ tướng, và cũng có thể

là tài xế taxi và đầu bếp. Họ có thể là bộ trưởng bộ quốc phòng vừa là giáo viên dạy kèm cho 4 hay 5 đứa trẻ tại tư gia ...

- Cứu cánh của phụ nữ khi trưởng thành là tìm hạnh phúc. Cảm nhận về hạnh phúc mỗi người rất khác nhau. Có lần, một bạn nói với tôi “Sao phải có chồng? Em sống một mình cũng vui quá đi chứ”. Mỗi người đều sống theo một ơn gọi thiêng liêng khác nhau: ơn gọi tu trì, ơn gọi gia đình, ơn gọi độc thân, có hoặc không có con và có thể làm bất cứ việc gì mình thích và đạt được hạnh phúc cũng là điều “kỳ diệu”. Nhưng kiếm tiền bằng cách mang thai giùm có khác nào tự cắt da thịt mình bán đi. Sợ quá đi thôi!

(*) Họ có thể làm mẹ lúc tuổi vị thành niên, làm mẹ đơn thân hoặc làm mẹ của nhiều con nuôi có nhiều quốc tịch khác nhau

- Không cần biết lý do gì, bất cứ người phụ nữ nào muốn trở thành người mẹ tốt đều đáng khâm phục. Bởi vì chữ Mẹ theo “Đông Hành” của hội Dòng Mến Thánh Giá thì “Chữ Mẹ rất ngắn, chỉ có hai mẫu tự theo Việt ngữ, nhưng cả đời chúng ta cũng không thể đánh vần xong”. Thi sĩ Hồ Dzếnh cũng mở rằng:

Kiếp sau xin lại làm người,

Để nghe non nước vọng lời mẹ ru.”

(*) Họ có thể mập và có thể ốm tùy theo thời điểm lúc có tình yêu hay thất tình ...

- Phụ nữ không bao giờ muốn nghe chữ “Mập” hoặc chữ “Ốm”. Dù có tình yêu hay không, chắc chắn họ sẽ chọn một dáng dấp thon thả để có thể diện những trang phục đẹp.

(*) Nói tóm lại chắc chắn phụ nữ ngày nay không thích sống lâu hơn đàn ông và sau đó còn lại một mình nhớ lại thời tuổi trẻ đã qua.

- Nhưng tôi lại nghĩ... không ai muốn chết sớm. Điển hình là phụ nữ rất sợ chữ “Già”. Bạn thử nói “Sao lúc này trông chị già quá” chắc hẳn bạn sẽ có ngay một kẻ thù!. Nhưng đối với những người phụ nữ yếu bóng vía (hay sợ ma) thì việc ở lại một mình là điều khủng khiếp, nên có thể đúng khi bảo rằng phụ nữ ngày nay không thích sống lâu.

Rất cảm ơn Diễm Châu đã “góp tay” cho mục “Chuyện Cửa Nàng” thêm phần sinh động và hy vọng cô sẽ đọc những dòng trên với niềm cảm thông về sự hồi âm muộn màng này.

NB

CHÚ THÍCH

(*) “Phụ nữ rất kỳ lạ, họ có thể làm được những điều kỳ diệu...”. Câu này được trích trong lời giới thiệu mục “Chuyện Cửa Nàng” do Ngân Bình phụ trách.

Hoàng hậu Nam Phương

Xu hướng thời trang áo dài Tết con rồng.(HÌNH: INTERNET)

Hoài cổ

Chưa đầy một tháng nữa là đến Tết Nguyên Đán năm con rồng. Thời gian này cũng là lúc người Việt ở Mỹ nhà nhà rộn rịp chuẩn bị một cái Tết đầm ấm, vui tươi với gia đình. Dù tình hình tài chính năm nay có chật vật hơn các năm trước, nhưng không vì vậy mà hoạt động chuẩn bị ăn Tết bị chìm. Trên trang mạng xã hội Facebook, đồng hương Việt Nam đã í ới kêu nhau đặt hàng bánh chưng, bánh tét, tôm khô trước rồi.

TẠ PHONG TẦN
ORANGE COUNTY, CA

Ừ, thì bánh tét, bánh chưng năm nào các chợ Việt khu Little Sài Gòn (Quận Cam) lại không nhiều chất ngất đầy chợ. Các tiệm chuyên bán giò chả, nem xôi cũng đâu có thiếu bánh tét, bánh chưng, sao phải đặt hàng “nhà làm” sớm như vậy? Chuyện gì cũng có nguyên nhân hết. Mấy năm trước, tôi có kể hầu quý độc giả Trẻ vụ bánh tét, bánh chưng bán ở Little Sài Gòn, người ta không ngâm nếp sống để gói thành bánh và luộc cho nếp chín. Để rút

ngắn thời gian luộc bánh và tiết kiệm củi lửa, ai đó đã có “tối kiến” nấu nếp thành xôi rồi bó nếp thành bánh, xong cho vô nồi luộc, thành ra bánh bở rẹt và nhão nhoét, ăn không ngon, cắt ra chiên thì nát bét mà bỏ tủ lạnh cũng không giữ được lâu như bánh luộc từ nếp sống. Tai hại ở chỗ “tối kiến” này lại được “nhân rộng” ở khắp mọi nơi, riết rồi dù sẵn sàng trả giá cao hơn giá bình thường tôi cũng không biết kiếm đâu ra chỗ bán bánh tét, bánh chưng gói bằng nếp sống. Người tiêu dùng

mất tin tưởng vô chất lượng bánh bán ở chợ, ở tiệm, và hỏi nhau “Có người quen nào gói bánh bán phẩm chất ngon uy tín không?” Vậy là các nhà bán bánh “nghiệp dư tại gia” có cơ hội rao bánh online, hoạt động mua bán thật nhộn nhịp.

Lo phân ăn xong rồi qua tôi phần mặc để đi chơi mấy ngày Xuân. Tết Việt là phải có áo dài, không có áo dài thấy không ra Tết Việt. Chưa ở đâu có nhiều tiệm bán áo dài như ở khu Little Sài Gòn. Riêng trong

thương xá Phước Lộc Thọ có 10 tiệm quần áo thì bán áo dài Việt đủ 10 tiệm. Tôi áng chừng phải có khoảng vài chục tiệm bán áo dài nam nữ may sẵn, chưa tính khoảng chục tiệm chuyên may đo áo dài theo yêu cầu và bán áo may sẵn. Nói chung, nguồn cung áo dài Việt cho khách hàng luôn dư thừa. Giữa năm, gần cuối năm, các tiệm còn xả hàng tồn kho các mẫu áo trưng bày lâu ngày phai màu, lỗi thời, hoặc size quá nhỏ để lấy hàng mới. Tôi để ý mỗi đợt xả hàng, bộ áo dài size nhỏ xíu thì nhiều, mà size lớn cỡ tôi thì kiếm không ra. Thí dụ tôi mặc đồ size L (US) nhưng bộ áo dài Việt phải là size 3XL (bự nhất). Không hiểu sao các nhà sản xuất Việt bán đồ qua Mỹ mà may size áo nhỏ rí? Phụ nữ Mỹ trắng, Mẽ, vốn cao to và phốp pháp, thì họ làm cách nào để mặc vừa?

Năm nay, thị trường áo dài Việt Nam may sẵn rất phong phú, nhưng người tiêu dùng không thấy hứng thú với các mẫu cũ nữa, họ lên mạng tìm kiếm mẫu áo dài mới. Nói “mới” nhưng thật ra không hề mới. Thời trang vốn dĩ có tính chu kỳ, sau một thời gian lại quay về chỗ cũ, và những gì thuộc về “vẻ đẹp kinh điển,” “truyền thống” qua thời gian hàng trăm năm sàng lọc thì luôn luôn có chỗ đứng vững chắc. Thí dụ những đôi giày da

kiểu Dr. Martens đế dày (ở Việt Nam gọi là “giày đóc-tò,”) cột dây rút qua những nút tán bằng đồng, giá vài trăm Mỹ kim một đôi vẫn thu hút người mua vì phẩm chất tốt mà cũng vì vẻ đẹp Châu Âu cổ điển sang trọng của chúng.

Áo dài cũng vậy. Mấy năm trước, kiểu áo dài bó sát chút eo thật chặt, đến nỗi không thể gài áo bằng nút bấm, thay thế bằng dây kéo giọt nước (invisible zippers) để áo dài ôm siết vô thân người mặc mà không bị bung ra. Vạt áo dài quét đất và hơi thiếu một chút bề ngang, khi mặc vô 2 bên vạt áo hở nhìn thấy quần dài khác màu nổi bật lên. Năm nay, chị em Việt lên mạng hỏi nhau ở đâu bán áo dài suông, tức là áo may rộng rãi, tay áo cũng rộng, vạt áo cắt rộng xòe ra như váy đầm. Quả thật, kiểu này thì các tiệm may đo mới có bán, còn các tiệm lấy đồ may sẵn về bán thì không có.

Kiểu áo dài này mặc thoải mái, mát mẻ. Chị em phụ nữ không phải bị bó như đòn bánh tét và khó thở trong cái áo dài nữa. Các nhà may gọi là “áo dài cách tân,” nhưng tôi thấy cách thì có, mà tân thì không, nó quay lại kiểu truyền thống thời bà Nam Phương Hoàng Hậu thường mặc chụp hình. Tôi nhớ hình chụp dì tôi mặc áo dài trắng đi học trước 1975, áo rộng rộng, vạt áo dài tới đầu gối, mặc

với quần đen, rất tiện lợi cho vận động thân thể. Tôi thật sự không hiểu tại sao ở Việt Nam ngành giáo dục lại cho phép nữ sinh đi học mặc bộ áo dài trắng vạt mỏng dính, bó sát thân, mặc quần áo mà như không mặc gì.

Chị bạn tôi mỗi lần đi đám tiệc phải mặc áo dài bó, về nhà chị đều than mệt, than đói, kêu sợ mặc áo dài muốn chết, mà không mặc thì “không đẹp đội hình.” Hỏi sao đi ăn tiệc mà mệt, mà đói? Chị trả lời áo bó quá, đứng không chớ có ngồi được đâu, đói cũng không dám ăn, ăn là bụng áo hết còn gì. Thiệt là cái đẹp nó làm khổ cái thân quá. Quả thật áo bó thêu thùa, màu sắc rực rỡ, nên người mặc áo lúc nào cũng phải giữ thật thẳng lưng, uốn ngược ra, và ngậy người như tượng để giữ dáng đẹp.

Chị em phụ nữ mặc áo dài không bó, tôi thấy nhẹ nhàng, sang trọng, cử chỉ tao nhã hơn nhiều.

Áo dài của anh em cũng phong phú màu sắc, “ganh đua” không kém áo dài của phe chị em. Áo may tay rời, ráp độn vai vuông như vai áo suit, màu nào cũng có, và thêu rồng, phụng, cá chép, mây, sóng biển ... Viên cổ, viền vạt áo khác màu, có phần lấn át sự rực rỡ hơn cả áo dài phe chị em. Tuy nhiên, tôi để ý tìm kiếm hoài mà không hề thấy nam nhân Việt nào mặc

áo the đen, áo gấm đen dệt bông chữ phong (丰) kiểu triện, đội khăn đóng đen, với quần gấm trắng như xưa. Đây kiểu quốc phục Việt Nam mà lúc sanh thời cố Tổng Thống Ngô Đình Diệm thường mặc để tiếp khách ngoại quốc. Thật là phe anh em có sự thiếu sót về thời trang trầm trọng đó đa.

Tết con rồng năm nay, nếu phe chị em đã quay lại kiểu áo dài rộng rãi Nam Phương Hoàng hậu thì phe anh em cũng phải đổi qua kiểu áo dài may mềm mại không độn vai, không hoa hoét rực rỡ thì mới khớp với phong cách thời trang áo dài của chị em. Bằng không, nam nữ đi chung nhìn vô sẽ rất chỏi con mắt.

Nói chung cách nấu ăn của người Việt, hay xu hướng thời trang, đặc biệt là thời trang dân tộc Việt, nếu nói là hoài cổ thì nâng tầm vấn đề quá. Thực tế, người gốc Việt ở Little Sài Gòn cố gắng tìm cách nấu nướng sao càng giống “ngày xưa” càng tốt, chỉ vì món ăn Việt thì phải nấu kiểu xưa ăn mới thấy ngon. Người Việt vốn nhỏ con, khoác bộ suit vai vuông không thể đẹp như mấy ông Tây được. Các giá trị truyền thống Việt, được chất lọc qua thời gian dài, dù có lúc thay đổi, nhưng qua thời gian thử thách lại quay về nét đẹp cổ điển không dễ gì thay thế.

TPT

Đường nào đến Super Bowl?

IAN BÙI
DALLAS, TX

Mùa banh NFL 2023 đang bước vào hồi quyết liệt. Cuối tuần rồi là cuộc tử chiến giữa những đội Wild Card giành nhau chiếc vé vào vòng Division Championship gồm 8 đội giỏi nhất. Dân ghiền football vùng DFW ai cũng dán mắt vào trận then chốt giữa Dallas và Green Bay, với hy vọng năm nay sẽ là “Năm của Cowboys!”

Vận động trường Allegiant Stadium tại Las Vegas, nơi sẽ tổ chức Super Bowl LVIII.

Vài ngày trước, thời tiết đột nhiên trở rét. Một trận bão từ Bắc Cực tràn xuống Canada và Bắc Mỹ làm tê liệt mọi thứ. Trận banh giữa Pittsburgh và Buffalo, chơi ở New York, phải bị hoãn đến thứ Hai để giữ an toàn cho khán giả. Trận tối thứ Bảy giữa Miami và Kansas City mở màn trong nhiệt độ -4F, thêm cái lạnh của gió xuống còn -22F. Cầu thủ Miami lạnh teo, bị KC nuốt chửng 27-6.

Râu đóng băng nhưng HLV Andy Reid của Kansas City không hề nao núng (PEACOCK)

Trước đó vài tiếng đồng hồ, Houston Texans đối đầu Cleveland Browns trên sân nhà. Đầu mùa 2023 không mấy ai dự đoán năm nay Houston sẽ vào playoff với một chàng quarterback trẻ măng lần đầu tiên chơi trong làng banh NFL chuyên nghiệp cùng một tay HLV mới toanh. Trong khi đó thì Cleveland được điều khiển bởi quarterback lão làng Joe Flacco 39 tuổi. Thế nhưng C.J. Stroud đã lập kỷ lục chủ công trẻ tuổi nhất thắng một trận banh playoff, qua mặt cả Michael Vick huyền thoại. Houston thắng lớn 45-14, một phần có lẽ nhờ sân vận động có mái che sưởi ấm!

Chủ công C.J. Stroud của Houston, 22 tuổi (FOX SPORTS)

Sau 2 trận khai vị, chiến cuộc thực sự mở màn chiều Chủ Nhật giữa Green Bay và Dallas trên sân vận động AT&T ở Arlington. Dân cá độ hầu hết đều bắt Cowboys. Các nhà cái cá cược cho hay nếu Dallas thắng họ sẽ phải chi rất nhiều tiền. Thậm chí hồi đầu mùa có một tay nọ đã bỏ ra \$100,000 đánh cược Cowboys thắng Super Bowl. Mà quả thật năm nay Cao Bồi đánh rất khá, thắng 12 trận, thua 5, bỏ xa thành tích 9-8 của Green Bay. Chưa kể quarterback trẻ của Packers tên Jordan Love (trái) cũng là tay mơ, mùa đầu tiên được làm chủ công chính thức và đây là trận playoff đầu tiên của chàng, so với trận thứ bảy của lão tướng Dak Prescott (phải). NGUỒN ẢNH: NFL

Ngoài những yếu tố kể trên, HLV Mike McCarthy của Dallas từng là HLV của Green Bay và cũng đã thắng Super Bowl 45. Thành thử các nhà bình luận đều cho rằng xác suất Cao Bồi sẽ thắng là rất cao. Nhưng có lẽ vì vậy mà Dallas đã hơi lơ là trước một đối thủ trên giấy tờ khá nhẹ ký. Đội phòng vệ đã không chặn nổi running back Aaron Jones (#33), để anh ta làm bàn 3 cái touchdowns! Chỉ trong hiệp đầu Green Bay đã gác trước 27-0 khiến mấy chục ngàn người tại Jerry World phải sững sờ, kể cả ông chủ sân Jerry Jones. Trận banh kết thúc với tỉ số 48-32, cao hơn nhiều so với tổng số điểm 50.5 nhà cái đề xuất. ẢNH: NFL

Như để xát muối vào vết thương, mạng xã hội bùng nổ trên internet với hàng ngàn các mẩu chuyện, hình ảnh và video hài hước chọc quê Dallas Cowboys -- một thời được gọi là “America’s Team!” Không ít người đổ lỗi cho chủ nhân Jerry Jones. Lần cuối cùng Dallas thắng Super Bowl là năm 1996. Không lâu sau đó Jerry Jones đuổi việc HLV Jimmy Johnson, không rõ vì lý do gì. Kể từ đó đến nay Dallas Cowboys cứ như bị ma ám, chưa lấy lại được phong độ. Với đà này mùa sau chắc Dallas sẽ có quarterback hay HLV mới – hoặc cả hai!

Jerry Jones trả lời phóng viên, “đây là trận thua đau nhất đời tôi!” (CBS)

Ngay sau trận thua bất ngờ của Cao Bồi là một trận banh đầy kịch tính không kém giữa Los Angeles Rams và Detroit Lions. Tựa như Dallas, Detroit đã từ lâu chưa thắng giải nào. Lần cuối Detroit đoạt chức vô địch NFL là vào năm 1957, gần 10 năm trước khi giải Super Bowl đầu tiên ra đời. Từ đó đến nay fan của Detroit cũng cố gắng bám trụ ủng hộ đội nhà dầu bị thất vọng liên miên. Lần cuối cùng Lions vào được playoff là năm 1992, trên sân Texas Stadium. Kỳ đó Detroit hạ Dallas 38-6. Lần này Detroit thắng sát nút trên sân nhà với tỉ số 24-23. Cả tiểu bang Michigan như muốn nổ tung!

Jared Goff trong trận thắng lịch sử (NFL)

Khi bài báo này lên khuôn, 2 trận còn lại của Wild Card Weekend chưa mở màn nên ta chưa biết 2 đội nào sẽ lọt vào vòng trong. Đó là trận giữa Philadelphia và Tampa Bay và trận giữa Pittsburgh và Buffalo (bị hoãn vì bão tuyết). Giá mà Dallas đừng thua Green Bay thì trận kế sẽ được chơi ở sân nhà, và đối thủ có thể sẽ là Phila hoặc Tampa. Nhưng giờ đây Cowboys fans chỉ biết chờ thêm một năm nữa và tiếp tục nuôi hy vọng. Biết đâu năm tới sẽ có HLV mới, quarterback mới, hoặc hay hơn nữa là ... một ông chủ mới!

Green Bay mang tuyết xuống tặng Dallas (TWITTER)

Lợi ích của thiền

HOÀNG HƯƠNG

Thiền (meditation) đã được chứng minh là mang lại rất nhiều lợi ích cho sức khỏe. Thiền là quá trình rèn luyện tâm trí theo thói quen để tập trung và điều khiển suy nghĩ, qua đó nâng cao sức khỏe cả thể chất lẫn tinh thần của người thực hành. Dưới đây là những lợi ích mà thiền mang lại:

■ **Giảm căng thẳng.** Là một trong những lý do đầu tiên khiến nhiều người thực hành thiền. Trong một nghiên cứu kéo dài 8 tuần, phương pháp thiền chánh niệm đã giúp làm giảm phản ứng viêm gây ra do căng thẳng. Hơn nữa, nghiên cứu cũng chỉ ra rằng thiền có thể cải thiện các triệu chứng của các tình trạng sức khỏe liên quan đến căng thẳng, bao gồm hội chứng ruột kích thích (bowel syndrome), rối loạn căng thẳng sau chấn thương (post-traumatic stress disorder) và đau cơ xơ hoá (fibromyalgia).

■ **Gia tăng sức khỏe tinh thần.** Một số hình thức thiền có thể giúp cải thiện hình ảnh bản thân và cái nhìn tích cực hơn về cuộc sống. Một thử nghiệm trên 3,500 người lớn cho thấy thiền chánh niệm đã cải thiện rõ rệt các triệu chứng của bệnh trầm cảm.

■ **Nâng cao sự tự nhận thức về bản thân.** Thiền có thể giúp bạn phát triển sự hiểu biết sâu sắc hơn về bản thân. Luyện tập thiền trong 2 tuần giúp tăng cảm giác hạnh phúc, khả năng kết nối trong giao tiếp. Ngoài ra, trải nghiệm thiền định có thể trau dồi các kỹ năng giải quyết vấn đề sáng tạo hơn.

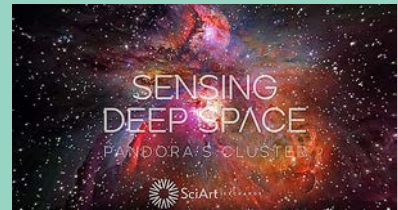

DALLAS Sự Kiện

SENSING DEEP SPACE: PANDORA'S CLUSTER

11/1 tới 4/2. Chương trình kết hợp nghệ thuật và khoa học giúp người tham dự thể nghiệm về không gian xa xôi với cụm sao Pandora nằm trong chòm sao khổng lồ Sdulptor có chiều rộng 4 triệu năm ánh sáng và 4 ngàn tỉ mặt trời

Địa điểm: Charles W. Eisemann Center for Performing Arts and Corporate Presentations, 2351 Performance Dr, Richardson TX 75082. **Giá vé:** miễn phí.

KARLA BONOFF IN CONCERT

25/1. Trình diễn của nữ danh ca Karla Bonoff với nhiều nhạc phẩm nổi tiếng do cô sáng tác như Someone to Lay Down Beside Me, All My Life.

Địa điểm: Arlington Music Hall, 224 N. Center St, Arlington TX 76011. **Giá vé:** \$35-\$75.

TEXAS FEST

3/2 và 4/2. Tranh giải bóng chày của các đội thuộc tiểu bang Texas

Địa điểm: Kay Bailey Hutchison Convention Center, 650 S Griffin St, Dallas TX 75202. **Giá vé:** \$15-\$25.

Góc phố đẹp
như mơ

TIỂU LỤC THẦN PHONG

BÀI VÀ HÌNH
GEORGIA, USA

Balboa

phiên bản địa đàng

California mệnh danh là tiểu bang Golden State, từ trên máy bay nhìn xuống thấy núi trùng trùng điệp điệp bao bọc, ngoài vành là những sa mạc mênh mông quang cảnh như trên sao hỏa. California đất rộng trời cao, khí hậu ôn hòa, ít mưa rất thích hợp cho du lịch, đi dã ngoại quanh năm. Có vô số những danh lam thắng cảnh tự nhiên và những kỳ công nhân tạo của con người, nào là: rừng cây củ tùng 4000 - 5000 tuổi, những vùng biển lớn nơi tụ tập của cá voi, cầu Golden Gate, Hollywood... Nhưng có một địa điểm thuộc quận Cam rất thú vị để đi dạo chơi khi ta không có nhiều thời gian hay ngại đi xa, đó là đảo Balboa, nơi này chỉ cách khu Phước Lộc Thọ chừng 15 phút lái xe. Để đến với Balboa ta có thể lái xe qua cầu hoặc đi bằng phà, tàu ...

Tôi đến Balboa vào một buổi chiều cuối năm, cảm giác đầu tiên là nhận được sự thoải mái và khoan khoái lạ lùng. Đi loanh quanh trên hòn đảo nhỏ chỉ chừng 0.5 dặm vuông mà cứ nghĩ như đây là phiên bản của địa đàng. Những ngôi nhà dù lớn hay nhỏ ở đây đều rất đẹp, quanh nhà đầy hoa, hoa nở bốn mùa. Sở dĩ được như vậy là khí hậu rất mát, hơi lạnh từ ngoài biển thổi vào cứ như ta mở cửa tủ lạnh vậy. Nhà ở đây đủ kiểu, đủ dạng, đủ màu sắc, từ ngoài sân vào đến trong nhà đều mở toang cửa cho khách du lịch nhìn ngắm trầm trồ. Các ngôi nhà trước biển và bên kênh đều có bến tàu riêng (ngoài bến tàu công cộng). Trên đường xe đạp lên kên, ở đây chính quyền cho phép khách du lịch đạp xe trên đường, trước nhà cư dân mà không phải trả lệ phí...

Đại lộ Marine và những con đường cắt ngang ở đây tập trung nhiều nhà hàng, quán ăn, tiệm cà phê, tiệm quà lưu niệm, tiệm bánh kẹo... và cuối con đường có một quán bar đã tồn tại ở đây hơn 80 năm. Những con đường êm ả, phố xá sạch đẹp, hoa khắp mọi nơi, hơi lạnh từ biển thổi vào đủ để cảm nhận sự khoan khoái, tuy nhiên với người hơi yếu thì chỉ cần khoác thêm chiếc áo khoác thì tha hồ đi dạo.

Đi dạo quanh Balboa thật là sung sướng, thư thả thoải mái tâm hồn vì khí hậu, vì cảnh vật vì môi trường sống quá tuyệt vời. Ở đây không có xì ke ma túy hay ăn xin trên đường phố. Người ta nói “ở đời không có gì là tuyệt đối” nhưng điều này quả thật là tuyệt đối. Khách du lịch và cư dân địa phương tuyệt đối an toàn đi chơi trên đường phố.

Trong lúc đi dạo chơi, tôi cũng thoáng ý nghĩ ước gì được sống ở Balboa nhưng điều ấy không thể! Để được sống ở nơi có thể coi như thiên đàng địa đàng này thì thu nhập phải hàng triệu đô trở lên. Những ngôi nhà ở đây có giá từ 3.5 đến 9 triệu đô la, ngoài ra có những căn nhà đặc biệt giá cao hàng nhất nhì nước Mỹ. Thị trường bất động sản ở Balboa mệnh danh đắt đỏ nhất vùng Bắc Mỹ

Balboa bắt đầu hình thành từ 1860, anh em nhà James McFadden đến đây mua phần lớn đất và lập bến cảng cá, thị trấn. Năm 1870 tàu hơi nước Vaquero của ông Samuel S Dunnell đến đây và lập Newport Landing. Năm 1902 thì

Những ngôi nhà từ 3 triệu đô

Phong cách nông thôn

---

thuộc quyền sở hữu của William Stepp Collins, giai đoạn này hình thành những đường phố, ngõ nhỏ, khu phố và các khu vực East Balboa, West Balboa, Balboa Island. Từ 1908 Balboa có diện mạo như hôm nay.

Balboa quá đẹp và thanh bình để sinh sống, nghỉ mát ... Cư dân ở đây có lẽ toàn triệu phú và những thành phần thu nhập cao như bác sĩ, kỹ sư, dân chơi chứng khoán, dân IT...

Balboa được thiên nhiên ưu đãi cho vị trí địa lý đẹp, biển xung quanh, khí hậu ôn hòa mát mẻ, cộng thêm sự kiến tạo của con người nên mới hình thành một địa điểm tuyệt vời như thế. Cũng nhờ những đặc điểm này mà Balboa được chọn làm bối cảnh cho nhiều bộ phim như: The Reckless Moment, Sitcom Arrested Development, Dirty John (đây là series phim của Netflix)... Ngoài ra vở nhạc kịch lớn The girl Most Likely cũng được dựng với bối cảnh Balboa. Balboa còn là địa điểm phải đến của những tay chơi trong trò chơi Indie Raft (trò chơi phiêu lưu).

TLTP
ẤT LÃNG THÀNH, 0124

LỜI GIỚI THIỆU: Andy Nguyễn là một nhiếp ảnh gia chuyên nghiệp. Anh từng đoạt những giải thưởng nghệ thuật nhiếp ảnh quốc tế từ 2009 đến 2012. Nhiều tác phẩm của anh được đăng tải trên những tạp chí chuyên đề nổi tiếng như: National Geographic, Birder's world Magazine, BBC Wildlife Magazine, Nature's Best Photography Magazine và The Cornell Lab of Ornithology website.

Ý tưởng chụp ảnh tuyệt vời cho 2024

Năm 2024 đã đến rồi! Tôi thực sự có cảm giác như năm 2023 đã bay qua cái vèo, và dường như tôi càng lớn lên thì cuộc sống càng trôi qua nhanh hơn. Trong bài viết này, tôi muốn khám phá 5 ý tưởng chụp ảnh mà bạn có thể thử trong năm nay để xem cuộc phiêu lưu sẽ đưa bạn đến đâu

■ Chụp các mùa trong năm

Một mục tiêu của tôi trong năm nay là tìm ra một bố cục đẹp và ghi lại cảnh đó qua nhiều mùa. Ví dụ: tôi muốn tìm một ngọn cây đơn độc, đẹp đẽ, đơn giản trên một cánh đồng và chụp ảnh nó vào mùa Xuân, Hạ, Thu và Đông.

Một số nhiếp ảnh gia không thích chụp cùng một cảnh nhiều lần, nhưng có rất nhiều yếu tố cần cân nhắc. Một trong những biến số quan trọng nhất là thời tiết. Điều kiện thời tiết thực sự có thể làm cho một bức ảnh trở nên nổi bật, nhìn thấy cảnh của bạn trong tuyệt, với màu sắc mùa thu tuyệt đẹp, trong cảnh hoàng hôn tuyệt vời,

giữa sương mù hoặc thậm chí trong nhiếp ảnh thiên văn. Tiềm năng ở đây là vô tận và đó chắc chắn là điều tôi muốn thử.

Bạn có thể tưởng tượng bất kỳ cảnh tượng nào trên khắp thế giới sẽ truyền cảm hứng cho bạn để thử điều này không?

■ Thử thách 52 tuần

Có một số thử thách mà các nhiếp ảnh gia đề xuất, chẳng hạn như thử thách chụp ảnh hàng ngày, nhưng tôi thấy thử thách đó hơi quá đáng, đặc biệt là khi cân bằng nó với cuộc sống thường ngày của tôi. Tuy nhiên, thử thách hàng tuần hoặc thậm chí hàng tháng có thể phù hợp hơn.

Mục tiêu là chụp được một bức ảnh mà bạn hài lòng mỗi tuần hoặc mỗi tháng. Bạn có thể cân nhắc việc tạo một tài khoản Instagram mới để chia sẻ những hình ảnh đó như một lời nhắc nhở hoặc để thực hiện thử thách hàng tháng, bạn có thể tạo một cuốn lịch gồm 12 hình ảnh đó và tặng nó cho gia đình mình nhân dịp Giáng sinh. Một trong những người bạn đồng nghiệp của tôi, Adam, làm chính điều này, nhằm chụp ảnh một loài động vật hoang dã mỗi tháng để đưa vào lịch của anh ấy. [H1]

Bạn có thể đưa ra các quy tắc của riêng mình cho thử thách này, chẳng hạn

như bám sát một chủ đề nhất định hoặc thử các thể loại khác nhau trong quá trình thực hiện. Sự lựa chọn là của bạn và bạn có thể trở thành một nhiếp ảnh gia giỏi hơn nữa bằng cách thử.

■ Hãy thử một thể loại khác

Nếu bạn muốn trở thành một “con người bá nghệ” trong thế giới nhiếp ảnh thì đây là một cơ hội tuyệt vời để thử. Tôi thích thử sức mình với nhiều thể loại nhiếp ảnh khác nhau, cho dù đó là ảnh động vật hoang dã, ảnh thiên văn, phong cảnh, chân dung, đám cưới, đồ ăn hay ảnh macro – có rất nhiều loại bạn có thể thử và sau đó cải thiện.

Niềm đam mê của tôi nằm ở nhiếp ảnh động vật hoang dã và cực quang. Tuy nhiên, hầu hết công việc mà tôi được biết đến ở địa phương là chụp ảnh các nghệ sĩ trong môi trường sân khấu và tôi đã được đăng trên một số tờ báo quốc gia một vài lần trước đây.

Bạn không bao giờ thực sự biết mình yêu thích điều gì cho đến khi bạn làm điều đó, và bạn có thể

tìm hiểu nhiều điều về bản thân cũng như niềm đam mê thực sự của bạn nằm ở đâu. Biết đâu bạn có thể tìm thấy thể loại mà bạn hằng mong đợi nhưng lại không nhận ra! [H2]

■ In ra tác phẩm của bạn

Nhiều nhiếp ảnh gia không in ra những bức ảnh yêu thích của họ nhưng đó là một kỹ năng có thể rất có giá trị với bạn trong tương lai. Cho dù bạn tự in ảnh hay đến phòng in kỹ nghệ, việc nhìn thấy tác phẩm của mình được in có thể giúp bạn mở rộng tầm mắt.

Bạn luôn dễ dàng nhìn thấy hình ảnh của mình trên màn hình máy tính hoặc điện thoại, nhưng nhìn thấy hình ảnh được in ra lại là một cảm giác khác. Hình ảnh không bị ngược sáng nên bạn sẽ có nhiều góc nhìn thẩm mỹ khác nhau để cân nhắc. Sau đó, bạn có các tùy chọn về giấy ảnh khác nhau, điều này có thể nâng cao hình ảnh của bạn hơn nữa.

Cho dù bạn muốn có vẻ ngoài bóng hay mờ hay có thể là một số họa tiết trong bản in, đây đều là các tùy chọn có sẵn cho bạn và bạn có thể học được nhiều điều từ việc xem hình ảnh của mình một cách cận cảnh và mang tính cá nhân. Bạn thậm chí có thể quyết định đặt một số trong nhà

của bạn! Tôi đã đặt mua một số bản in kim loại từ Saal Digital cho những bức ảnh Iceland yêu thích của tôi và chúng tự hào

về vị trí trên tường phòng khách của tôi. Các bản in thậm chí còn là điểm nhấn cho bất kỳ ai đến thăm tôi, điều này luôn

thật tuyệt khi họ đánh giá cao tác phẩm của tôi.

■ Lên kế hoạch cho chuyến đi săn ảnh

Đôi khi, việc chụp ảnh cùng một vùng có thể đơn điệu trong nhiều năm liền, vì vậy cứ một hoặc hai năm một lần, tôi lại thích đi du lịch đâu đó và tìm những đối tượng mới để chụp ảnh. Các chuyến đi có thể ở nước ngoài hoặc có thể chỉ là ở một nơi nào đó xa hơn trên đất nước của bạn mà bạn chưa đến thăm. [H3]

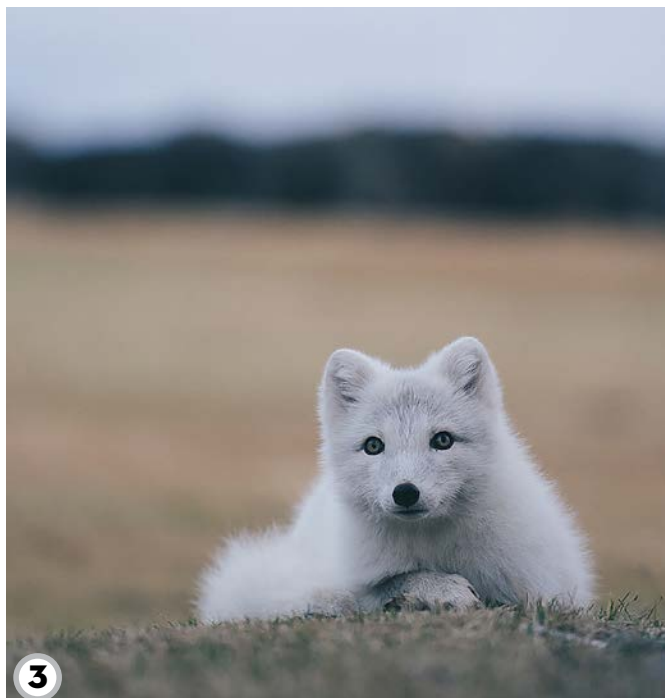
Một trong những ước mơ lớn của tôi là chụp ảnh Gấu Nâu và Gấu Bắc Cực, vì vậy tôi đang cố gắng tiết kiệm để dành một chuyến đi đến Phần Lan để chụp Gấu Nâu, sau đó đến Svalbard để chụp động vật hoang dã ở Bắc Cực.

■ Tóm tắt

Tôi hy vọng 5 ý tưởng này có thể truyền cảm hứng cho bạn để thử điều gì đó mới mẻ trong những năm tới. Hoàn toàn không có hại gì khi thử một điều gì đó khác biệt và đôi khi nó thực sự có thể mang lại lợi ích và có thể làm bạn ngạc nhiên hơn.

Nhiếp ảnh là kể lại một câu chuyện, và việc thực hiện bất kỳ ý tưởng nào trong số này sẽ tự nó tạo ra một câu chuyện mới và đưa bạn vào một cuộc phiêu lưu!

AN

ĐIỀU CÔ NƯƠNG

Màu của năm

■ **Màu chính Pantone năm nay là “Peach Fuzz” cam đào phớt.** Các sắc thái cam cũng là trend, từ đồ da với tông màu cam khuếch đại đến cam mơ (apricot orange) trên chất liệu voan mỏng manh. Đủ món trang phục từ đầm, len, áo blazer, sơ mi ... đều có tông màu cam.

■ **Hồng năm nay dịch sang màu đỏ đậm đà, chín chắn, thanh lịch hơn - đỏ anh đào (cherry red) có trên đầm, áo khoác, áo len, váy, quần.** Càng ấm thì trend màu này càng dễ gặp hơn. Trong tất cả trend màu thì nâu luôn bền bỉ nhất. Nâu sô-cô-la (chocolate brown) tiếp tục phủ trên bột, túi xách, giày, quần áo, thậm chí không ít bộ sưu tập xuân hè đơn sắc nâu sô-cô-la từ đầu đến chân.

■ Sự khác biệt của màu xám năm 2024 là **tông thép xám** (steel grey) toát ra nét trẻ trung, mới mẻ với những kiểu đầm sang trọng, áo khoác, quần ống rộng sành điệu. Rất dễ là tông màu siêu tập mặc lâu dài bởi vẻ kinh điển.

■ Xu hướng “quiet luxury” sang ngấm đã bớt nhiệt nhưng vẫn tạo ra phong cách màu cổ điển. Bên cạnh nâu là màu “almost yellow” vàng lọt. Nó là màu trung tính mới, tinh tế, và nhìn khác nhau dưới ánh sáng, lúc nhìn như kem đậm deep-cream, lúc khác lại như màu be beige. Sắc dịu nhẹ của màu vàng lọt phổ biến với nhiều món đồ sang.

■ **Tông màu xanh nhạt** (pale blue) xuất hiện trên nhiều sàn runway xuân hè 2024. Có thể là màu thời trang nhất năm, vì là màu hiếm hoi phù hợp với mọi nước da và màu tóc. Không chỉ mặc được đơn sắc mà dễ mặc chung với màu nổi bật khác như cam neon hay đỏ cherry.

■ Khác biệt của màu trắng năm nay là **cách mặc xếp lớp**, phối hợp đa dạng với nhiều chất liệu khác nhau. Tránh mặc trắng trơn mà cần sự khác biệt về texture kết cấu để nhìn hiện đại. Tông xanh lá chuyển từ xanh cỏ (grasssy green) sang nhạt và tinh tế. Đó là xanh men ngọc, xanh nguyệt quế lọt những món đồ mềm mại nữ tính như đầm, giày, áo khoác, áo len. Năm nay thêm vào đó là tông màu bạc gương (mirror silver) trở lại hot với những kiểu dáng phá cách, thêm gia vị vào phong cách riêng.

Hà Thúc Sinh là khuôn mặt nổi bật trong nền văn học nghệ thuật của chúng ta. Anh vừa làm thơ, vừa viết truyện ngắn và sáng tác ca khúc. Từng được biết đến với thi tập Đạo Núi Minh Ta trước 1975, thơ Hà Thúc Sinh bi tráng, khinh bạc, khí khái, đầy hiện thực đi thẳng vào tâm cảm người đọc.

Nhà thơ Thận Nhiên từng ghi nhận: “Ngày xưa, trong những chiều chạng vạng, ở cuộc rượu vỉa hè Sài Gòn, thỉnh thoảng có người đọc thơ của Hà Thúc Sinh. Họ thường đọc những bài thơ hào sảng dưới đây, bên nồi lẩu dê và rượu thuốc. Có khi hết mỗi hết rượu hết tiền, mà không ai hào sảng móc cái seiko ra, đành phải giải tán, hậm hực ra về, thì tôi càng yêu thích thơ của ông lắm lắm...” Qua thời gian phiêu bạt xứ người đến nay, theo Tô Thẩm Huy cho biết, Hà Thúc Sinh lâm vào suy yếu, gần như không còn nhìn thấy gì.

Để tưởng nhớ một người bạn một nhà thơ khí phách, mời các bạn một lần nữa đọc lại thơ Hà Thúc Sinh. SAO KHUÊ.

hành quân qua bến phà Mỹ Thuận, gặp bạn đánh chén, say mèm

*Hãy cụng ly chết bỏ
Tôm cua cá lươn sò
Lương ta còn nguyên vẹn
Còn cả cái seiko
Cửu Long Giang ra biển
Sẽ chẳng trở về đây
Chiến chinh hề gặp gỡ
Có chắc lần thứ hai
Mai mỗi thằng mỗi ngả
Thằng Cà Mau Năm Căn
Thằng Bình Dương Bình Giả
Thằng địa ngục thiên đàng
Nhưng ta không sợ chết
(Hơi ngán què đôi chân)
Còn mày sao lại khóc
Cứ cười lên đi con
Ta anh hùng tứ xứ
Há thua những bông hồng
Nơi rừng U Minh Hạ
Còn dám nổ dưới bom
Cứ cười như họng súng
Bắn cuộc đời võ toang
Ha ha ha
Đời võ toang
Ha ha ha
Võ toang toang toang*

buổi chiều ở nhà. mời bạn đánh chén, nửa chùng hết rượu

Giần ly xuống chiếu cười gượng cười
Ta biết rằng chưa ấm bụng người
Bực thay bạn đến từ muôn dặm
Mà rượu hề không đủ say chơi

Con ta chợt ré lên sau bếp
Buổi chiều đổ lửa xuống nhà tôn
Hà Thúc phu nhân coi buồn lắm
Sữa thiếu làm sao tiếp rượu chồng

Bạn ta người của mùa chinh chiến
Đòi quen rộng rãi thú tiêu pha
Kéo ta ra quán hề ra quán
Ngó trời ngó đất mà thương ta

Trăng kia sao chẳng vào dinh thự
Mà chỉ nằm chơi một ngọn cây
Bạn ta nào hiểu niềm sung sướng
Đòi ta hề chưa bần đôi tay

TRANH TẠ TY

nginh địch hành

Giao thừa đầu mà vội
Hãy khoan đã chú mày
Cứ đóng xa vài dặm
Mà ăn uống cho say
Ta cũng người như chú
Cũng nhỏ bé trong đời
Có núi sông trong bụng
Mà bất lực hôm nay
Chiến chinh trời cũng sợ
Chỉ còn lại hai bên
Vội vàng chi cho cực
Cứ thông thả nghỉ đêm
Vì nói thật cùng chú
Trăm năm có là bao
Bình đao sao biết được
Sinh tử ở nơi nào
Nếu chú có cha mẹ
Ta chẳng những người thân
Còn mang thêm lắm nợ
Vội rượu và gió trăng
Chú cứ ăn cho đủ
Mai chết sẽ chết no
Ta cũng cần đêm cuối
Từ già gió trăng xưa

tới bến phà Vàm Cống buổi chiều

Chống gậy ra bờ sông đứng
Mà nghe cát đổ trong lòng
Hồn ta một trời tinh tú
Chiều nay u ám bên sông
Vốc nước lên mà rửa mặt
Đói mỗi cá lượn nơi nao
Thiếu thóc chim về đất lạ
Lòng ta sao khỏi nôn nao
Nơi đây cận giang cận thị
Trẻ em sao phải ăn mày
Tuổi già lao đao gánh nặng
Mộng người quanh quẩn cõi xay
Bình sinh ngũ thiên quyền
Nhất tự bất cứu cơ *
Ngửa mặt cười rơi lệ
Mà nhớ họ Tô xưa

*Thơ Tô Đông Pha

Học trò thời nay

NG. T. THANH DƯƠNG
ARLINGTON, TX

Thảo gọi phôn cho tôi và mở đầu bằng một câu than thở:

- Khiếp quá, nếu mình là cô giáo ở Việt Nam thời buổi này là không yên thân với lũ học trò và cả phụ huynh luôn. Nghề dạy học cao quý bây giờ khác rồi.

Thảo bạn học Trung học với tôi ở Việt Nam. Trước 1975 nàng vào ngành sư phạm và yêu nghề này lắm. Tôi hỏi:

- Chắc bạn mới đọc tin trên báo mạng Việt Nam vụ học trò ở Tuyên Quang nhốt cô giáo trong lớp và ném rác ném đồ vào cô

giáo hả?

- Ừ, ở Đồng Tháp có vụ phụ huynh túm tóc đánh cô giáo giữa sân trường nữa cơ, hành xử “bạo lực” như giang hồ ấy.

- Vụ này mình cũng đọc. Bố và bà Nội thể hiện... “tình thương con thương cháu vô bờ bến”, đến “xử tội” cô giáo vì dám tát con cháu họ, dù cô giáo đã biết điều gọi phôn đến nhà xin lỗi.

- Cô giáo Tuyên Quang và cô giáo Đồng Tháp kia dù có sai trái gì, dám học trò và phụ huynh tấn công cô giáo càng sai trái hơn...

Thảo kể thêm:

- Vì mình từng là dân sư phạm nên luôn quan tâm đến những việc này thấy mà buồn. Đấy là phần thầy cô giáo là nạn nhân của học sinh, còn học sinh là nạn nhân của chính bạn học thì đếm không xuể. Tại thành phố HCM nam sinh bị bạn đâm dao thủng cổ. Tại Long An nữ sinh lớp 8 bị nhóm bạn lột áo, đánh bằng mũ bảo hiểm đến chấn thương. Đứa thì đánh, đứa thì đứng quay video lát sau phát tán lên mạng. Chúng chẳng sợ gì ai, coi trời bằng vung.

Tôi cũng đã từng xem trên báo net Việt Nam những đoạn video nhóm nữ sinh xúm vào đánh hội đồng 1 đứa bạn vì tội gì đó, các nữ sinh mặc áo dài mà “vũ phu” giơ chân múa tay “tung chưởng” tấn công đấm đá tới tấp vào người nạn nhân mặc cho nạn nhân bò lê bò càng ra chịu trận, khóc lóc và hết lời van xin tha tội. Ôi, tội nghiệp những tà áo dài Việt Nam, dịu dàng tha thướt mà kẻ mặc nó tính cách hung dữ còn đồ mang danh là nữ sinh. Những học sinh này không biết đến “*Tiên học lễ hậu học văn*” và môn Công Dân Giáo Dục là gì. Dĩ nhiên đó chỉ là một thiểu số học sinh nhưng vẫn đáng lo đáng buồn cho ngành giáo dục nơi quê nhà.

Thảo tiếc nuối nhớ về quá khứ:

- Ngày xưa học trò tụi mình thật là ngoan, thầy cô giáo là thần tượng, một lòng yêu kính, tin cậy và vâng lời. Gặp thầy cô ngoài đường mình còn rụt rè e ngại nào dám lại gần, nói chi chuyện động tay động chân như học trò ngày nay.

Tôi thêm vào:

- Với bạn bè nếu có xích mích chỉ giận hờn nhẹ nhàng như mưa bóng mây, chẳng mấy khi chúng ta giận dữ cãi nhau chứ đừng nói là “thượng cẳng tay...”.

Thảo tỉ tê kể:

- Mình nhớ hồi cấp II lúc tan học có lần thầy giáo nhờ mình giữ giùm cái cặp táp khi thầy bận ôm một đống sách vở lên phòng Học Vụ. Ôi, mình đứng trước cửa lớp khư khư ôm chiếc cặp của thầy với niềm sung sướng và hãnh diện vô biên, vì cả lớp mấy chục học trò mà thầy chỉ nhờ mình, thế mới oai. Giá ngay lúc ấy có kẻ cướp đến giật chắc chắn mình sẽ gào khóc và bảo vệ chiếc cặp đến ... hơi thở cuối cùng luôn

Tôi cũng có kỷ niệm để khoe với Thảo, những kỷ niệm mà tôi chẳng bao giờ quên:

- Còn mình hồi lớp Nhất ban đầu mình học thầy Muôn, thầy bệnh, mình và Tới, nhỏ bạn cùng xóm đã lò mò đến Tổng Y Viện

Cộng Hòa thăm thầy, rồi thầy Muôn nghỉ dạy, sau đó học với cô giáo Bích. Một buổi chiều mình và Tới rủ nhau đến nhà cô chơi, 2 đứa đi bộ từ nhà đến hẻm chùa Huỳnh Kim, Hạnh Thông Tây, quẹo vào xóm nhỏ vừa đi vừa hỏi thăm, đến được nhà cô giáo Bích 2 đứa mừng như bắt được vàng. Thấy cô vừa ăn cơm xong, thầy nằm võng tòn ten nghe đài radio bên cạnh, cô Bích đang dọn dẹp bàn ăn, thế là mình và bạn cùng phụ cô, đứa rửa bát, đứa quét nhà sạch sẽ, sạch hơn khi quét nhà mình nữa cơ. Nhà cô Bích có một cây chùm ruột trước sân, chẳng có gì làm quà cho 2 đứa học trò, cô bèn ra hái một rổ chùm ruột chín vàng trên cây vào chấm muối ớt. Chùm ruột chua mà 2 đứa cùng hí hửng ăn, vì chua thì chua nhưng của nhà cô giáo vẫn quý và ngon hơn mua ở chợ.

Thảo cười khúc khích:

- Mình cũng thế, đi ngang nhà cô giáo, nhìn vào sân thấy con chó nhà cô cũng... dễ thương làm sao.

-oOo-

Sau 1975, hàng xóm tôi có gia đình bác Tâm, đời cha bác, đời bác đều là nhà giáo. Bác Tâm có 3 người con gái là Lan, Huệ, Cúc. Bác khuyên 3 con thi vào sư phạm “nổi nghiệp” cha ông. Các cô Lan, Huệ, Cúc ngoan ngoãn vâng lời cha dù

ngày nay không phải ai cũng quan niệm nghề giáo cao cả như suy nghĩ của cha mình, dù “Nhà thơ, nhà văn, nhà báo, nhà giáo đều là nhà... nghèo” có mấy ai giàu đâu, chưa kể nghề giáo phần nhiều là phái nữ ít đồng nghiệp nam, nên cô giáo thường bị... ế chồng.

Mỗi năm đến ngày Nhà Giáo học trò tặng hoa, tặng quà cho thầy cô. Nhà bác Tâm đây hoa không biết cắm vào đâu nữa, bác gái bảo mấy nhà hàng xóm sang nhà bác lấy hoa về mà cắm cho bớt chật nhà. Thế là hàng xóm được hoa đẹp miễn phí, được “thơm” lây vinh dự ngày Nhà Giáo.

Tôi cũng có 2 người em là nhà giáo nên thông cảm vụ này lắm. Thời bao cấp cả nước đói nghèo, học sinh nào tặng thầy cô hiện vật hay hiện kim thì quý biết bao còn hoa thì đẹp đấy nhưng chỉ nhìn bằng mắt, nhiều hoa quá mà bụng đói thì thầy cô cũng ... hoa cả mắt.

Hai bác Tâm luôn hãnh diện gia đình mình từ cha ông đến con, cái nghề nghiệp trí thức này. Ngày ấy cô Lan, con gái lớn quen và yêu một anh công nhân trong xóm nhưng 2 bác nhất định phản đối, chê anh công nhân không xứng với con gái của họ. Vài năm sau anh công nhân lấy vợ, có 2 con rồi mà cô Lan vẫn ế chưa có một tấm chồng tương xứng. Lúc ấy bà giáo Tâm mới kinh

nghiệm “xuống nước” để gả 2 cô con gái còn lại kéo... bị lây cái ế của cô chị.

Cô Lan, Huệ, Cúc ở nhà hiền ngoan đến trường lại là cô giáo giỏi, tư cách đàng hoàng nên được học trò yêu mến, học trò các cô thường đến nhà chơi. Những thầy cô tư cách như thế thì trò nào dám lờn mặt giở thói côn đồ cho được.

-oOo-

Ngày nay lứa tuổi học trò của hơn nửa thế kỷ trước, các cựu học sinh trường lớn, trường nhỏ, trường ở ngay Thủ Đô Sài Gòn hay ở những tỉnh thành xa, hiện đang sống tại hải ngoại, dù tuổi đời những học trò đã cao, có “trò” đã lưng đau, gối mỏi... ngày uống mấy loại thuốc nhưng các “trò” vẫn háo hức chờ mong ngày họp mặt hàng năm hoặc vài ba năm một lần để gặp lại thầy cô bạn bè, cùng nhớ lại những kỷ niệm đẹp thuở áo trắng học trò.

Không biết đến nửa thế kỷ sau những lứa tuổi học trò ngày nay tại Việt Nam, họ cũng sẽ họp mặt trường lớp cũ, cũng có những kỷ niệm đẹp dưới mái trường xưa với thầy cô, bạn bè, nhưng bên cạnh những kỷ niệm đẹp ấy, họ có quên được không những vụ bạo lực học đường mà họ đã là nạn nhân hoặc nhân chứng một thời?

NTTD (DECEMBER 28, 2023)

ĐOÀN XUÂN THU
MELBOURNE

Melbourne, giai cấp thượng lưu, con nhà giàu học trường tư. Geelong Grammar School lớp 12 học phí lên tới 46,344 đô một niên khóa. Melbourne con nhà nghèo phải gian nan ráng thi đậu vô trường công lập The Mac. Robertson Girls' High School gọi tắt Mac.Rob và Melbourne High School dành cho nam sinh thành lập năm 1905. Hai trường này thầy, cô giáo đều dạy giỏi.

Sài Gòn quê mình: Trường Nữ Trung học Gia Long thành lập năm 1913. Mac. Rob trẻ hơn vì thành lập năm 1934. Còn Trường

Cô Phạm Thị Thiên Hương

Cô Thiên Hương

Lycée Pétrus Trương Vĩnh Ký, (Petrus viết theo Tây nên có dấu sắc) thành lập ngày 11 tháng 8 năm 1928 trẻ hơn vì Melbourne High School thành lập năm 1905. Học trò của các trường thi tuyển này con nhà nghèo nhưng học giỏi.

Niên khóa 1963-1964, đậu kỳ thi tuyển vào trường Petrus Trương Vĩnh Ký mà bà con mình thường gọi tắt là: 'Petrus Ký', tui được xếp vào lớp Đệ thất 5.

Thời dụng biểu thời đó tùy theo môn chính hoặc môn phụ mà xếp số giờ. Quốc văn hay Anh văn mỗi tuần tới 6 giờ. Môn phụ như Nhạc, Vẽ, Thể dục tuần chỉ một giờ. (Giờ chớ không phải gọi là tiết như CS)

Riêng môn Sử, Địa, sau này già rồi tui thấy nó cực kỳ quan trọng, mà chỉ được xếp như môn phụ. Sử một giờ. Địa một giờ.

Tại sao tui nói môn Sử, Địa là quan trọng? Vì Sử, nó nói chuyện của ông bà mình. Địa, nó nói về vùng đất mình sinh ra và lớn lên. Có kính trọng ông bà; có thương yêu vùng đất quê hương, nơi cuống nhau chôn vùi trong quê đất thì mình mới biết thương nước, thương người mà không đi theo CS để tàn hại quê hương, đất nước của mình.

Năm Đệ Lục và Đệ Ngũ dạy Sử Địa cho lớp tui học là Cô Phạm Thị Thiên

Hương. Đám thứ ba học trò thường gọi cô là bà trong khi gọi quý nữ giáo sư dạy các môn khác là cô! Không phải vì các cô khác còn trẻ hơn Bà Phạm Thị Thiên Hương mà vì Giáo sư Phạm Thị Thiên Hương khá là nghiêm khắc nên đứa nào cũng ngán. Ngán thì tui nó gọi là bà hê! Còn tui nghĩ như tiếng thầy là phái nam; cô là phái nữ, thầy cô là với người dạy dỗ tui, tui không phân biệt theo tuổi tác.

Mở đầu giờ dạy của cô, hồng đĩa nào dám hó hé, giỡn hớt gì ráo trọi. Tui đập thình thịch khi thấy cô giở sổ điểm danh ra. Nhứt là những đứa có tên (xếp theo bảng chữ cái ABC) đứng chần vắn trên đầu sổ. Giở ra, rồi cô xếp lại (chắc bữa đó bài học khá dài). Đứa nào cũng thở phào ra cái khi nhẹ nhõm! Vì nếu xui rủi bị cô kêu lên trả bài mà không thuộc đành đứng cạnh bàn giáo sư mà đực mặt, cúi gằm xuống như tử tội sắp lên đoạn đầu đài hay lên giàn hỏa! Cô đầu có néo lỗ tai hay kí đầu nghe 'cốc cốc' gì. Cô chỉ rầy rà, chì chiết, cần nhần, củi nhử chút đỉnh mà thôi! Chút đỉnh nhiều đó nghe đã nhứt hai cái lỗ tai rồi, nên đứa nào cũng ngán, cũng xin thời gian hãy qua mau cho con nhờ!

Về môn Sử Địa, tui chỉ khoái những bài đọc thêm trong sách Địa Lý của ông

bà Tăng Xuân An để thỏa mãn cái óc tò mò của con nít. Tui muốn coi trên thế giới thiên hạ sống ra sao và làm cái giống gì?

Khi đi gần hết cuộc đời, nhìn lại thì té ra có những chuyện tui tưởng vậy mà không phải vậy. Môn Sử Địa nó rất quan trọng, nếu không hơn thì cũng không thua gì so với các môn chính khác.

Ôi cái thuở 12, 13 tuổi, học Đệ Lục, Đệ Ngũ thầy cô rót vào đầu cái gì thì mình nhận cái đó. Học từ chương trình ra rả, nhét vào đầu cho nó đầy. Đôi khi chỉ hiểu sơ sơ nhưng không dám hỏi nên hiểu hổng được bao nhiêu. Sau này mất nước, thầy trò phiêu bạt 4 phương trời. Tui vẫn ao ước phải chi mình gặp lại được các thầy cô ngày cũ. Dạy môn gì cũng được để tui có dịp hỏi vài ba câu, mà hồi xưa thuở đi học vì sợ quá, mà mình không dám hỏi?

Nếu gặp lại Cô Phạm Thị Thiên Hương thì câu hỏi của tui sẽ là: “Em là dân Sài Gòn mà trong sách *Sử Địa* em học lại không được các thầy cô soạn sách giáo khoa chỉ cho em Sài Gòn, dân nó ra làm sao, sống như thế nào hết trơn hết trọi vậy cô?” “Vì trước khi yêu con đầm hay á xắm nào đó thì em phải biết rồi yêu con nhỏ hàng xóm, dân Sài Gòn mới phải

chớ?” Xa trường Petrus Ký, vào đời lưu lạc rồi phiêu bạt tận quê người, tui mang câu hỏi đó đi cùng Trời cuối đất!

Và tiếc thay khi Miền Nam thân yêu của chúng ta sụp đổ vì lọt vào tay CS, thầy trò sẽ dần tan ghé, thất lạc, tứ tán khắp 4 phương trời nên khó tìm nhau! Thì làm sao trò xưa gặp lại thầy cũ để hỏi vài câu cho đặng chớ?

Gần 60 năm trời đằng đẵng đã trôi qua trong

con mộng dữ! Rồi năm kia, tui nhận được ‘emails’ của mấy thằng bạn học đồng song, đồng môn trường Petrus Ký năm cũ bên Hoa Kỳ khắp báo là: Cô Phạm Thị Thiên Hương, giáo sư *Sử Địa* Petrus Trương Vĩnh Ký, vừa đã qua đời rất đơn chiếc tại thành phố Montpellier miền Nam nước Pháp!” Người thầy từng dạy tôi những bài *Sử Địa* gần 60 năm về trước xác thân đã trở về cát bụi! Chợt bùng lên trong tiềm thức, kỷ

niệm xưa trở về rõ mồn một! Nhớ cô dạy rằng vẽ bản đồ đất liền và biển phải lấy viết chì màu tô cái rìa màu xanh dương để người ta biết đây là biển.

Hạng Võ Sở Bá Vương có tới 9000 đệ tử qua Ô Giang mong làm nghiệp lớn. Khi thất bại trở về dòng sông cũ còn có được Ngu Cơ. Còn người thầy cũ của tôi, suốt một đời đi dạy (chắc số đệ tử còn nhiều hơn Hạng Võ Sở Bá Vương) đã lặng lẽ ra đi một mình, bỏ lại một đời giông bão. Cô đi, mang theo cả một mảnh đời thơ ấu của tui, của bè bạn cùng lớp, cùng trường năm cũ.

Đêm quê người, Melbourne, Victoria, Australia nghe tin dữ, tui buồn biết bao trong tác dạ. “Xin Vĩnh biệt người thầy cũ của tui, Cô Phạm Thị Thiên Hương Giáo Sư *Sử Địa* trường Trung học Petrus Trương Vĩnh Ký!”

ĐXT

Tang lễ Cô Phạm Thị Thiên Hương

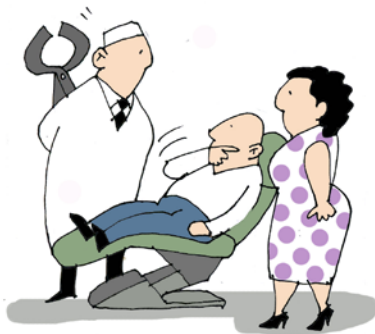
DU FACE

LTS: Facebook là một mạng xã hội (social networking service) phổ biến rộng và có tầm ảnh hưởng rất lớn trên thế giới ngày nay. Ngoài khía cạnh giải trí, xả stress, giao lưu, lưu giữ nhật ký... Facebook còn được sử dụng như một phương tiện hiệu quả trong những cuộc cách mạng làm thay đổi tình hình thế giới. Hiện nay Facebook là một trong những lối thoát quan trọng để những trí thức, nhà báo, văn nghệ sĩ có khuynh hướng tự do đang sống tại Việt Nam cất lên tiếng nói của họ.

"FACEBOOK CÓ GÌ NGỘ" chọn lọc và giới thiệu với quý độc giả những ý kiến (comment) dí dỏm, tếu táo của cư dân trang mạng này và giữ nguyên văn cách thể hiện của họ.

Chúng tôi xin phép các tác giả trên Facebook được trích lại và chân thành cảm ơn.

BBT Trẻ

Dũng cảm nhân đôi

Đôi vợ chồng nọ đưa nhau đến gặp nha sĩ, người chồng tỏ ý rất vội: Thưa bác sĩ, không cần phải gây mê hay tiêm thuốc giảm đau gì hết. Ông cứ nhổ phắt cái răng sâu ra là được.

Nha sĩ thán phục: Giá mà bệnh nhân nào cũng chịu đau giỏi giống như anh. Nào, chỉ cho tôi chiếc răng sâu!

- Lập tức, ông chồng quay sang vợ: Em yêu, cho bác sĩ xem cái răng sâu đi!

TỪ FACEBOOK PHAN KHA

Ở Việt Nam chắc không ai xa lạ gì với cảnh người ta dựng rạp chắn đường để ăn nhậu. Theo tôi nghĩ, việc làm này nó xuất phát từ sự đói nghèo từ xưa, vì đói nghèo, cho nên nhà đứa nào có miếng ăn đứa đó làm trùm, muốn làm gì thì làm. Lâu ngày nó thành cái "lệ" không giống ai. Và tất cả phải chịu đựng.

TỪ FACEBOOK NGUYỄN VŨ

Đôi lúc không cần "Ăn quả nhớ kẻ trồng cây"

TỪ FACEBOOK THUY BICH

Tại Nghĩa trang nhân dân (Cẩm Hà- Hội An): "Phật trong tâm, ai cần cứ lấy, lần sau trả tiền luôn. Kính mời." - Chỉ một nghĩa cử rất nhỏ của người bán nhang (nhìn quán chắc người bán cũng là phận buồn) nhưng làm cho người dân Hội An, nhất là người nghèo, ra viếng mộ người thân thấy ấm lòng!

TỪ FACEBOOK TRAN KY TRUNG

“Hãy cho tôi một điểm tựa, tôi sẽ nhắc bổng trái đất lên” là câu nói nổi tiếng của Archimedes (287-212 trước Công Nguyên). Ông là một nhà toán học, nhà vật lý, nhà phát minh huyền thoại người Hy Lạp. Hình của Archimedes được in ở mặt trước của Huy chương Fields, giải thưởng danh giá được coi là “Nobel Toán học” (vì giải Nobel không bao gồm lĩnh vực toán học), được Hiệp hội Toán học quốc tế (IMU: International Mathematical Union) trao 4 năm một lần cho những nhà nghiên cứu nổi bật.

Ơ-rê-ca (Eureka, nghĩa tiếng Việt là “tìm ra rồi”) là một giai thoại nổi tiếng về cách ra đời của “lực đẩy Archimedes” và của mục.. này.

"Người gốc Việt"

Có lẽ 2 loài cây được yêu thích nhất hiện nay là cây... vàng và cây ATM.

Chỉ một cái khe trên tường đã làm thay đổi thế giới”, đó là những gì người ta từng nói về máy rút tiền tự động ATM khoảng những năm 1960. Khi đó, nếu muốn rút tiền mặt, khách hàng vẫn phải ra tận ngân hàng và chủ yếu trong giờ hành chính. Ngân hàng lần khách hàng đều “đau đầu” bởi chuyện này.

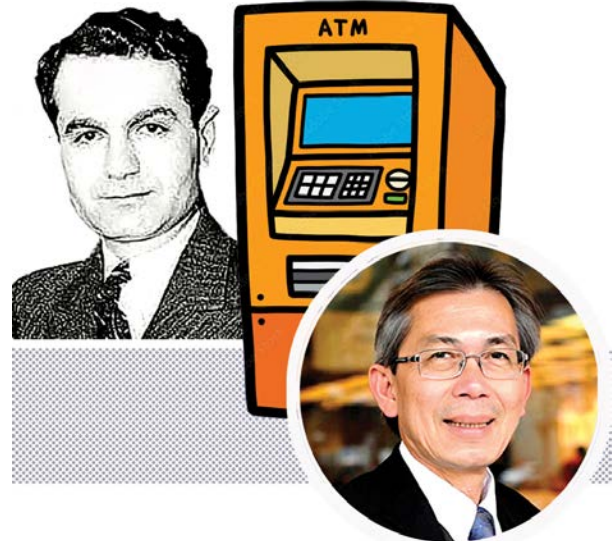
Năm 1939, Luther George Simjian đã đưa ra những hạt giống ý tưởng đầu tiên cho “một loại máy rút tiền được lắp trên tường”, ý tưởng này của ông được ngân hàng City Bank tại New York biến thành hiện thực. Tuy nhiên, không bao lâu sau, nó đã phải tháo dỡ do không thành công.

Năm 1967, John Shepherd-Barron (một nhà phát minh người Anh gốc Ấn Độ) ra mắt chiếc máy rút tiền tự động (ATM) có thể rút được tiền đầu tiên trên thế giới được lắp đặt tại một chi nhánh của Ngân hàng Barclays ở Enfield, phía Bắc Luân Đôn.

Không giống như các máy ngày nay, các máy ATM đầu tiên chỉ có thể làm một việc: phân phối một lượng tiền mặt cố định khi được kích hoạt bằng mã thông báo giấy hoặc thẻ nhựa (được phát hành cho khách hàng tại các chi nhánh bán lẻ trong giờ làm việc). Thẻ nhựa sẽ được chuyển lại cho khách hàng thông qua đường bưu điện. Quá trình công kên, nhưng chỉ những ai có “tín dụng tốt” mới được dùng máy ATM.

Vào những năm 1970, chỉ có chưa đến 1,500 máy ATM trên khắp thế giới, tập trung ở Châu Âu, Bắc Mỹ và Nhật Bản. Nhưng tới năm 2000, có 1 triệu máy ATM ở khắp thế giới.

Trong suốt quá trình phát triển này, đã có rất nhiều cái tên góp phần vào công cuộc ra đời máy ATM, sau đó từng bước “thay da đổi thịt”. Hàng loạt bằng sáng chế được ghi nhận giúp thiết kế các máy ATM

ngày một cải tiến và tinh vi hơn. Trong số đó, bằng sáng chế số D386883, được Văn phòng Bằng sáng chế và Nhãn hiệu Hoa Kỳ cấp năm 1997 cho tiến sĩ gốc Việt Đỗ Đức Cường cùng với nhóm 3 tác giả khác. Họ là những người đã góp công để hoàn thiện thiết kế ATM, đưa máy ATM đến với tầng lớp người bình dân.

Ông Đỗ Đức Cường sinh năm 1945 tại Đức Phổ, Quảng Ngãi, Miền Nam Việt Nam. Năm 1963, ông được cấp học bổng sang Nhật học tại Đại học Osaka. Ông Đỗ Đức Cường phục vụ trong Quân lực Việt Nam Cộng Hòa (QLVNCH) từ năm 1967 - 1975. Sau năm 1975 ông vượt biên và định cư tại Hoa Kỳ. Tại đây, ông được trọng dụng và phát triển trong ngành ngân hàng.

Người Việt thật sự rất giỏi, có tài trong lĩnh vực toán học và công nghệ (và cũng giỏi phá hoại nữa). Tuy nhiên, điều kiện và môi trường ở Việt Nam sau 1975 lại không giúp người Việt phát triển, vì vậy ngày nay, những người Việt giỏi, có cống hiến lớn cho cuộc sống nhân loại đa số là người gốc Việt sinh sống và có quốc tịch nước ngoài.

Gia đình

Hui Bon Hoa

Chú Hoả tên theo tiếng Việt là Huỳnh Văn Hoa, phiên âm theo tiếng Hoa là Hui Bon Hoa người Phước Kiến di cư sang Việt Nam ngay sau khi Pháp chiếm Sài Gòn. Lúc mới đến đất lạ quê người còn nghèo lắm, phải kiếm sống bằng đủ mọi nghề.

TRANG NGUYỄN

Chú Hoả và gánh ve chai chỉ là thuê dẹt

Chuyện dân gian kể rằng, một lần chú Hoả mua được mớ tĩn nước mắm của một nhà nọ, trong đó có một tĩn còn hàn kín nắp sành. Khi về mở ra thì ôi thánh Quan Công ơi, bên trong toàn là vàng sáng chói. Nhờ có cửa Trời cho làm vốn, chú Hoả chuyển nghề mở các tiệm cầm đồ. Thời buổi bấy giờ, ở Sài Gòn nghề cầm đồ làm ăn phát đạt lắm. Người

Pháp mở Sở Thuộc phiện, cho người Hoa kinh doanh hàng trăm tiệm hút khắp Sài Gòn Chợ Lớn để thu tiền thuế và làm cho dân chúng mê mết “nàng tiên nâu” với mục đích làm cho dân Việt sức tàn lực kiệt, mất đi ý chí đấu tranh chống Pháp.

Dân nghiện xì ke (thuốc phiện), con bạc cháy túi, cầm cố đồ đạc trong nhà rất nhiều. Cầm rồi không bao giờ chuộc, nên chú Hoả bán ra lại càng giàu thêm. Sau nghề

cầm đồ, có được vốn liếng lớn trong tay, chú Hoả chuyển sang nghề mua bán đất đai, xây cất nhà cho thuê. Ông cho xây một căn nhà to lớn trên đường A-sắc - Lô-rai (Alsace-Lorraine - Phó Đức Chính ngày nay), tầng dưới làm văn phòng công ty, tầng trên làm nơi ở cho gia đình, trên tường cạnh cánh cửa chính khắc nổi mấy chữ “SIHBH” (Société Immobilière Hui Bon Hoa). Chuyện chú Hoả, sau này

tôi còn nghe nhiều người khác kể lại. Thậm chí họ thêu dệt thành những chuyện rùng rợn ma quái trong ngôi nhà chú Hoả. Kỳ thật, báo chí trước đây từng đưa ra kiến giải, chú Hoả bí mật đưa con gái mình đến ngôi nhà nghỉ của gia đình gần nghĩa trang gia tộc khu vực ngã ba Bình Thung (Thủ Đức). Rồi không biết người con gái kia chết khi nào nhưng chuyện ma quái bắt đầu xuất hiện được người đời đồn đại xảy ra trên tầng lầu ngay chính căn phòng mà cô con gái của chú Hoả từng ở trước đây. (Sự thật chú Hoả không có con gái).

“Chuyện thật về Hui Bon Hoa và ngôi nhà chú Hoả”

Những chuyện làm ăn của chú Hoả, mỗi người mỗi phách nhưng tựu trung nói lên ý chí làm việc siêng năng để trở thành giàu có. Cách nay mấy năm tôi tình cờ đọc

Một trong những dãy phố thương mại ở đầu đường Trần Hưng Đạo đối diện chợ Bến Thành của gia đình Hui Bon Hoa (NGUỒN: MANHHAIFLICKR)

được bài viết “Chuyện thật về Hui Bon Hoa và ngôi nhà chú Hoả” bằng tiếng Anh do nhà báo Chen Bichiun liên lạc với người cháu cố (đời thứ 4) của chú Hoả, sống ở Paris. Ông Fernand Hui Bon Hoa cung cấp hình ảnh và nhiều chi tiết khá thú vị về các câu chuyện cũng như về dòng họ. Một chi tiết cần chú ý là ngay khi chú Hoả đến Sài Gòn không phải làm nghề mua bán ve chai mà là làm công cho công ty cầm

đồ Antonio Ogliastro. Ông chủ đề nghị chú Hoả nhập tịch Pháp để cùng ông quản lý công ty. Làm ăn có tiền, chú Hoả mới bước sang lãnh vực mua đất cất nhà cho thuê. Chú Hoả chỉ có 3 người con trai và dòng họ Hui Bon Hoa không có người nào mang bệnh phong cùi. Một trong 3 người này, có cô con gái bệnh tâm thần và chết tại nhà.

Fernand Hui Bon Hoa từng về Sài Gòn thăm

lại mô mả cha ông chôn cất tại khu nghĩa trang gia tộc (Bình Trưng, Thủ Đức). Và hồi năm 2007 những anh em chú bác của Fernand từ Pháp về Sài Gòn tình cờ mua được tám hoành ngoài chợ đồ cổ mang về Paris. Tám hoành khắc hoạ bài thơ của ông chú Thắng Hưng nói về gia tộc Hui Bon Hoa làm ăn ở Sài Gòn trải qua trăm năm.

Một chi tiết thú vị khác là vào năm 2011, nhân chuyến du lịch sang Paris, một người Mỹ gốc Việt liên lạc được với Fernand Hui Bon Hoa, có ghé tặng cho ông một kỷ niệm chương ghi nhớ công lao của dòng họ Hui Bon Hoa. Số là hồi sống ở Sài Gòn, người này gia cảnh rất nghèo, mẹ bệnh thập tử nhất sinh, may mà đến bệnh viện chú Hoả (bệnh viện Sài Gòn) được bác sĩ tận tình chữa trị. Nay ghi ơn sâu, truy tìm dòng dõi họ Hui Bon Hoa chỉ

Khách sạn Majestic, một trong những cơ sở thương mại của gia đình Hui Bon Hoa (NGUỒN: MANHHAIFLICKR)

để gặp mặt nói lời tri ân tận đáy lòng.

Chú Hoả và công ty gia đình làm nghề xây cất nhà cửa

Sau khi bỏ nghề cầm đồ, chú Hoả chuyển sang nghề mua bán đất đai xây cất nhiều khu phố cho thuê hoặc bán đứt tại Sài Gòn và Chợ Lớn. Nghe đâu số nhà dân dựng của chú Hoả lên đến 30,000 căn và rất nhiều dãy phố mua bán, chung cư cũng như cơ sở thương mại, nhà hàng, khách sạn khác. Các công trình xây dựng này đóng góp một vai trò quan trọng trong việc hình thành bộ mặt thành phố Sài Gòn những năm cuối thế kỷ 19.

Thật ra, chú Hoả đã qua đời hồi năm 1901 sau thời gian về Phước Kiến an hưởng tuổi già. Sau đó 3 người con trai là Huỳnh Trọng Tấn, Huỳnh Trọng Huấn và Huỳnh Trọng Bình từ

Phước Kiến qua Sài Gòn thừa kế gia sản và lập nên công ty gia đình Hui Bon Hoa chuyên về xây dựng (khi đó ngành này đang phát triển). Cuộc suy thoái kinh tế thế giới bắt đầu từ năm 1928 đến 1931 ảnh hưởng đến kinh tế Sài Gòn rất nhiều. Nhà cửa của các công ty xây dựng khác buôn bán không được, nhà cho người thuê không có tiền trả nên họ thu hồi bán tháo với giá rẻ để thu hồi vốn.

Và đây là một cơ hội đến với anh em nhà Hui Bon Hoa. Mặc dầu trước đó họ vẫn nắm giữ nhiều đất đai quanh vùng Sài Gòn Chợ Lớn và các tỉnh ở miền Nam. Công ty Hui Bon Hoa (hiện nay dùng làm Bảo tàng Mỹ thuật thành phố) ra đời ngay trong năm 1929, 3 anh em Hui Bon Hoa cất nhà ở gần công ty để tiện đường làm việc. Hồi năm 1937, có bài báo viết thương gia Hui Bon Hoa (gia đình Hui Bon

Hoa) hiến tặng mảnh đất rộng gần 2 héc ta trên đường Arras (nay Cống Quỳnh) để xây Bảo sanh viện Đông Dương đến năm 1946 đổi thành Maternité George Béchamps, người dân thường gọi Nhà bảo sanh Chú Hoả (nay là Bảo sanh Từ Dũ), Công ty gia đình chú Hoả bỏ tiền mua đất xây Hospital Jean Baptiste Hui Bon Hoa (Bệnh viện Sài Gòn trên đường Lê Lợi, quận 1), xây cất chùa Phụng Sơn trên đường Nguyễn Công Trứ. Vào thời gian này, đời thứ 3 của dòng họ Hui Bon Hoa bắt đầu tiếp tục sự nghiệp của gia đình, quản lý và phát triển công ty Hui Bon Hoa.

Học giả Vương Hồng Sển: “Đến nay (năm 1960) các con cháu luôn luôn hòa thuận, gia tài giữ nguyên vẹn, không chia phần manh mún, chỉ cùng nhau chia lợi tức, và mỗi khi cần dùng

một số tiền to tát thì người trong họ phải xin chữ ký của người trưởng huynh, khi ấy ngân hàng mới phát bạc (nay gọi là giải ngân)” (Sài Gòn năm xưa). Từ năm 1951, các thành viên gia đình và con cái của dòng họ Hui Bon Hoa đã dần dần chuyển sang các nước khác: Pháp, Mỹ... Ông Vương Hồng Sển nói thêm: “Tuy làm giàu cho họ đã đành, nhưng cũng giúp ích rất nhiều cho sự mở mang thịnh vượng kinh tế miền Nam”.

Vào giai đoạn này, thế hệ cháu đời thứ 4 bắt đầu quản lý chuyện làm ăn của công ty Hui Bon Hoa. Có một chuyện xảy ra hồi năm 1973 về chung cư An Đông đã khiến báo chí thời đó đưa tin đầy các trang báo. Chung cư là của gia đình Hui Bon Hoa theo hợp đồng cho thuê với thời hạn 20 năm (1953-1973), đến hạn thu hồi lại căn nhà, người thuê không chịu dọn ra, nên xảy ra vụ thưa kiện với chính quyền. Chuyện nhùng nhằng kéo dài cho đến trước biến cố chính trị xã hội năm 1975. Cuối cùng tất cả thành viên của dòng họ Hui Bon Hoa đành bỏ tài sản rời Việt Nam di tản ra nước ngoài.

TN

Gia đình Hui Bon Hoa hiến 2 mẫu đất để xây dựng bệnh viện Từ Dũ (NGUỒN: MÀNHHAIFLICKR)

<https://baotreonline.com>

nội dung phong phú, đa dạng với sự cộng tác của những cây viết tài năng và xuất sắc trên khắp thế giới trong mọi đề tài, mọi lãnh vực....

muốn nhận báo miễn phí mỗi tuần (bản pdf), xin email cho

baotrehaingoai@gmail.com

Nhà hát Opera Sydney

Một trong những kiến trúc tiêu biểu nhất của thế kỷ 20, Nhà hát Opera Sydney, nổi lên như một biểu tượng cho nước Úc hiện đại. Với những cánh buồm trắng mang tính đột phá cho ngành kiến trúc và kỹ sư xây dựng toàn cầu.

Việc xây dựng nhà hát cũng được các sử gia ca ngợi là “một công trình xây dựng quốc gia có tầm nhìn bởi một dân tộc trẻ, chủ yếu gồm người nhập cư, đang nỗ lực tái định nghĩa chính mình”.

Đây là một không gian biểu diễn được công nhận di sản thế giới và địa điểm các cuộc họp của nhiều nhà lãnh đạo quốc tế, Nhà hát Opera Sydney là nơi từng đón các tên tuổi như Bob Dylan, Ella Fitzgerald và Nelson Mandela.

Nhân dịp kỷ niệm 50 năm ngày khai trương, các bạn cùng BBC xem lại lịch sử hình thành nhà hát này.

Kiến trúc sư Jorn Utzon trình bày kiến trúc Nhà hát Opera tại Tòa Thị Chính Sydney năm 1957

Nhà hát Opera được ra đời sau một cuộc thi thiết kế năm 1956 do

Nhà hát Opera Sydney đánh dấu kỷ niệm 50 năm thành lập với hơn 230 buổi biểu diễn
- NGUỒN CONCRETE PLAYGROUND

chính phủ của New South Wales tổ chức, nhằm thiết kế một địa điểm biểu diễn quốc gia

tại Bennelong Point có tầm vóc đưa Sydney lên bản đồ kiến trúc thế giới. Trong số 233 bài dự thi,

người chiến thắng bất ngờ là Jorn Utzon, kiến trúc sư trẻ người Đan Mạch được ít người biết tới lúc đó.

Nhà hát Opera Sydney - NGUỒN NATIONAL MUSEUM OF AUSTRALIA

Hơn 10,000 công nhân bắt đầu xây dựng Nhà hát Opera năm 1959. Công trình này dự tính sẽ hoàn thành trong 4 năm, nhưng thay vào đó mất 14 năm. Ngân sách ban đầu dự kiến là 7 triệu đô la Úc (chừng 4.4 triệu USD), nhưng chi phí cuối cùng là gần 102 triệu đô la Úc.

Nhà hát Opera Sydney được Nữ hoàng Elizabeth II chính thức khai trương ngày 20/10/1973, với pháo bông và màn biểu diễn Bản giao hưởng Số 9 của Beethoven đánh dấu sự kiện này.

DH - THEO BBC

Những thứ không để trong xe mùa đông

BẢO SƠN

Qua một đêm đông thật lạnh, bạn ra xe đi làm có thể chứng kiến một lon nước soda bị bể vì đông đặc. Phải mất cả tiếng mới lau chùi mà chất đường dính trên sàn xe còn lưu lại hàng tháng mới hết. Để tránh trường hợp này, bạn nên lưu ý và đừng để trên xe những thứ sau đây vào mùa đông.

1. Nước ngọt có gas. Các lon soda không phải là thức uống duy nhất bị nổ khi đông cứng. Các thức uống có gas khác như beer hay nước pha selzer cũng giống vậy. Nhiệt độ đông của soda là 30 độ F và của beer là 27 độ F. Nếu nhiệt độ trong xe hạ thấp dưới mức kể trên, lon chứa sẽ nổ trong xe. Vì vậy nên mang nước ngọt trong lon vào nhà, cũng đừng để trong garage.

2. Trứng. Trứng để nơi lạnh quá sẽ bị nứt. Trường hợp không bị nứt, trứng có thể còn sử dụng được dù bị đông đá. Sau khi để trong không khí ấm để xả đá, chỉ nên luộc trứng kỹ trước khi ăn vì trứng không còn được tốt như khi để trong tủ lạnh.

3. Cell phone, tablets, laptop. Trời lạnh sẽ làm hỏng pin điện. Một số công ty điện thoại khuyến cáo người sử dụng không giữ điện thoại ở chỗ có nhiệt độ dưới 32 độ F vì ở nhiệt độ thấp, pin sẽ mau hết điện hơn, hoặc có thể bị chết. Các dụng cụ điện tử này có thể hoạt động lại khi mang vô chỗ ấm, nhưng tính năng và pin sẽ bị tổn hại vĩnh viễn.

4. Sữa dành cho trẻ em (baby formula). Khi bị đông cứng, các thành phần trong sữa dành cho trẻ em sẽ bị tách rời ra và không còn dùng được nữa. Vì an toàn, bỏ đi là cách tốt nhất.

5. Thức ăn đóng hộp. Các loại thức ăn đóng hộp không chỉ có thể nổ như các lon nước uống có gas khi nhiệt độ hạ quá thấp, chúng

còn có thể bung nắp và tràn thức ăn ra trong xe. Nếu hộp thức ăn không bị bể, có thể mang vào nhà đặt trong tủ lạnh để tan đá từ từ. Khi mở lon ra nếu thức ăn có màu hay có mùi lạ, nên bỏ đi, nhất là khi thấy lon bị rỉ sét.

6. Nhạc cụ. Các loại đàn dây, nhạc cụ làm bằng đồng hay gỗ không nên để nơi quá lạnh. Nhiệt độ thấp làm cong gỗ, co dây làm hư van thổi của kèn. Nếu đã để quên, nên làm ấm lên từ từ từng chút. Làm ấm quá nhanh sẽ làm hỏng vĩnh viễn.

7. Thuốc trị bệnh. Thuốc như insulin trị tiểu đường sẽ mất tác dụng khi để trong trời đông lạnh. Nên mang tất cả thuốc trong xe vào nhà, nếu không sẽ phải tốn nhiều tiền mua lại thuốc mới.

DALLAS Sự Kiện

SHEN YUN

20/1 và 21/1. Trình diễn múa cổ điển truyền thống Trung Hoa.

Địa điểm: Music Hall at Fair Park, 909 1st Ave, Dallas TX 75210.
Điện thoại: (214) 565-1116
Giá vé: \$80-\$200.

BRICK FEST LIVE

20/1 và 21/1. Sinh hoạt giải trí với lắp ráp hình từ những khối nhựa nhỏ (lego). Tự thực hiện các tác phẩm theo ý muốn. Trưng bày các tác phẩm lego khổng lồ với hàng chục ngàn mảnh ghép

Địa điểm: Kay Bailey Hutchison Convention Center, 650 S Griffin St, Dallas TX 75202.
Giá vé: \$20-\$40.

DALLAS SYMPHONY "MOZART AND BEETHOVEN"

18/1 tới 20/1. Hòa nhạc với các tác phẩm của hai nhạc sĩ cổ điển Mozart và Beethoven do nhạc trưởng Tabita Berglund điều khiển và nhạc sĩ dương cầm Alessio Bax

Địa điểm: Morton H. Meyerson Symphony Center, 2301 Flora St, Dallas TX 75201.
Giá vé: \$60-\$80.

Một buổi lễ được tổ chức tại Trường West Point

Một ngày đến thăm Trường Võ Bị West Point

Mùa hè năm 2023, tôi hộ tống gia đình người bạn thân đến thăm trường võ bị West Point (gọi tắt là West Point) vào ngày các tân sinh viên được chính thức nhận vào học sau khi hoàn thành 6 tuần lễ huấn luyện cơ bản.

HOÀNG MAI

Trường này cách thành phố Nữ Ước khoảng 80 cây số về hướng bắc. Từ phi trường LaGuardia, chúng tôi thuê xe chạy hơn 1 tiếng đồng hồ mới tới trường. Ra khỏi phi trường, xe chúng tôi lao vào vùng ngoại ô, hai bên đường một màu xanh ngút ngàn. Chúng tôi lái xe men theo triền núi của con đường dẫn đến chiếc cầu treo tuyệt đẹp: cầu Bear Mountain dài khoảng 6 kilômét bắc qua sông Hudson nổi tiếng. Đoạn đường trước khi đến chiếc cầu này rất đẹp, một bên

ngó lên là vách núi, bên kia nhìn xuống là dòng sông Hudson uốn lượn hiền hòa ôm ấp một vùng thung lũng mênh mông. Vượt qua núi Bear Mountain chúng tôi chạy về hướng thị trấn Highland Falls. Đây là một thị trấn nhỏ có khoảng 4 nghìn dân cư và cũng là thị trấn dẫn đến cổng chính vào khuôn viên trường.

Ngoài cổng chính còn có nhiều cổng phụ dẫn vào khuôn viên trường. Tất cả các cổng vào khuôn viên trường đều có các sĩ quan mặc đồng phục canh gác nghiêm ngặt. Sau khi xuất trình bằng lái xe, chúng tôi

được cho phép lái xe vào khuôn viên trường. Chúng tôi được hướng dẫn chạy tới bãi đậu xe dành cho khách mời, thường là gia đình của các tân sinh viên. Tại đây, trường sẽ cho nhiều xe buýt chở các bậc phụ huynh và khách mời đến một bãi cỏ rộng có khán đài ngay trước ký túc xá của sinh viên, nơi buổi lễ sẽ được tổ chức. Vì đến sớm nên chúng tôi quyết định không đi xe buýt mà đi dạo trong khuôn viên trường để ngắm cảnh. Chúng tôi men theo những con đường uốn lượn giữa những ngọn đồi. Một bên đường là những ngọn đồi, bên kia đường

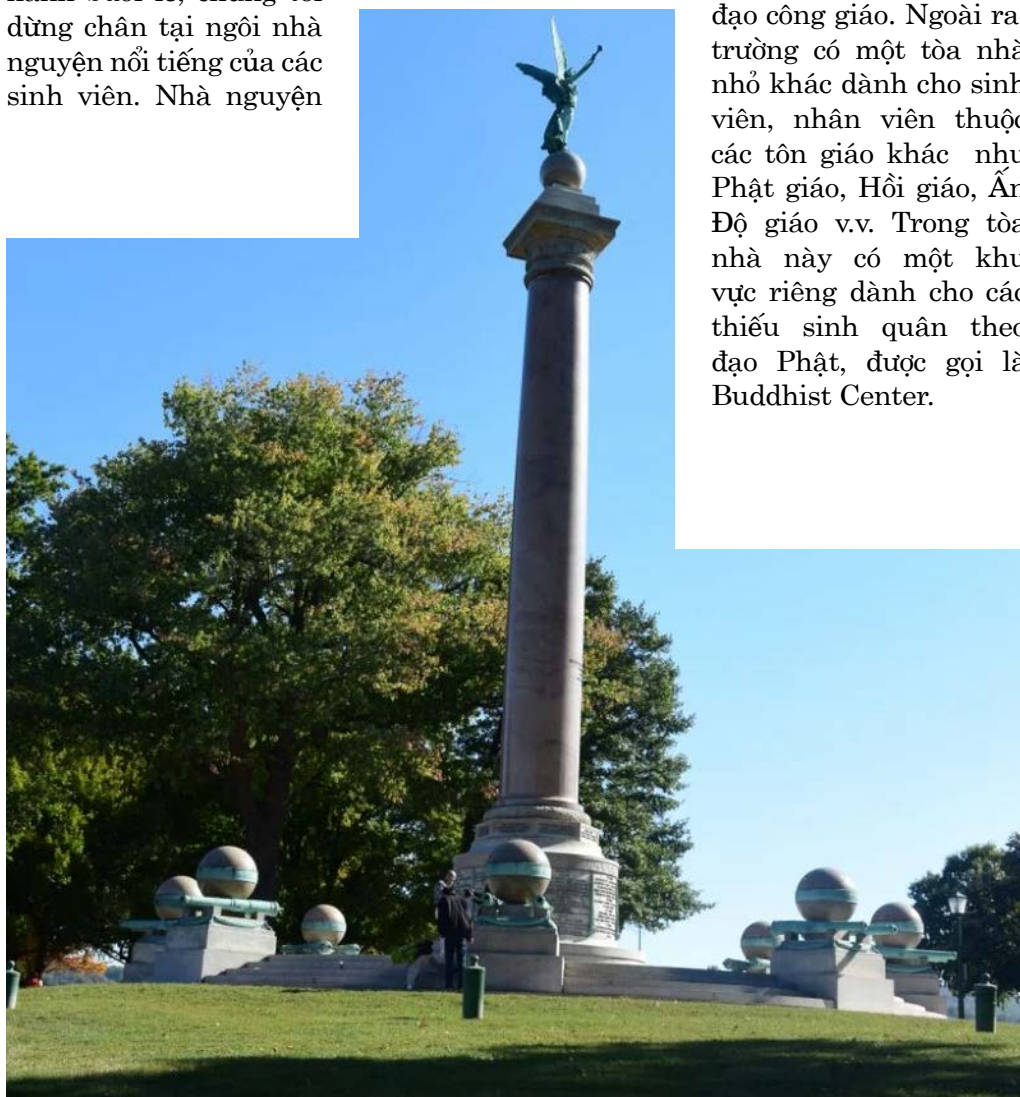
nhìn ra dòng Hudson thơ mộng. Hai bên bờ sông, lau sậy và hoa dại mọc đầy. Sông núi hữu tình, khuôn viên trường đẹp như một bức tranh thủy mặc. Trên đường đi, chúng tôi bắt gặp nhiều sinh viên sĩ quan chạy bộ theo từng nhóm nhỏ để rèn luyện thể lực vào buổi sáng và nhiều bậc phụ huynh đang ung dung thả bộ, có lẽ họ cũng muốn khám phá ngôi trường này như chúng tôi.

Trên đường đến nơi cử hành buổi lễ, chúng tôi dừng chân tại ngôi nhà nguyện nổi tiếng của các sinh viên. Nhà nguyện

là một công trình kiến trúc làm từ đá granite khá nổi tiếng được xây dựng xong vào năm 1910 và là biểu tượng của các hoạt động tôn giáo của trường. Đó là một tòa nhà đồ sộ có sự kết hợp hài hòa giữa kiến trúc Gothique với kiến trúc của các pháo đài thời Trung Cổ. Sự kết hợp này còn được áp dụng cho các công trình kiến trúc khác trong khuôn viên trường. Nhà nguyện cũng là nơi các sinh viên sĩ quan, nhân

viên của trường và các gia đình quân nhân theo đạo Tin Lành đến để cầu nguyện. Được biết nhà nguyện không chỉ dành riêng cho sinh viên đạo Tin Lành mà còn chào đón tất cả sinh viên của các tôn giáo khác. Nơi đây cũng là nơi cử hành hôn lễ cho các cựu sinh viên nếu sau này họ có nguyện vọng quay về tổ chức lễ cưới ở nhà nguyện. Trường cũng xây một tòa nhà nhỏ hơn dành cho các sinh viên, nhân viên và các gia đình quân nhân theo đạo công giáo. Ngoài ra, trường có một tòa nhà nhỏ khác dành cho sinh viên, nhân viên thuộc các tôn giáo khác như Phật giáo, Hồi giáo, Ấn Độ giáo v.v. Trong tòa nhà này có một khu vực riêng dành cho các thiếu sinh quân theo đạo Phật, được gọi là Buddhist Center.

Trước khi tham dự buổi lễ, chúng tôi ghé địa điểm Trophy Point, nơi có Cột Đài Tưởng Niệm khá nổi tiếng của trường, cách khán đài không xa mấy. Chúng tôi thấy có nhiều hiện vật chiến tranh được trưng bày tại khu vực này, đặc biệt chúng tôi thấy nhiều khẩu súng cà nông từ thời thế kỷ 18 được trưng bày rải rác trong khu vực Trophy Point. Được xây dựng hoàn tất vào năm 1896, Đài tưởng niệm là một cột đá granite cao 14 mét, đường kính 1.5 mét sẽ vẫn mãi là di tích lịch sử thu hút hàng trăm ngàn khách viếng thăm mỗi năm. Là biểu tượng về sự hy sinh của các cựu sinh viên sĩ quan West Point, Đài tưởng niệm nhắc nhở các sinh viên sĩ quan đang theo học về truyền thống West Point và tinh thần phụng sự đất nước của họ. Cột đài tưởng niệm được vây quanh bởi 8 quả cầu lớn làm từ đá granite. Trên mỗi quả cầu có khắc tên các chiến sĩ đã ngã xuống trong cuộc Nội Chiến của nước Mỹ. Mỗi quả cầu được đặt giữa 2 khẩu súng cà nông bằng đồng. Có tất cả 16 nòng súng cà nông và trên mỗi nòng súng này có khắc tên một trận đánh lớn của cuộc Nội Chiến của nước Mỹ. Trên bệ đỡ của cột đài tưởng niệm có 8 tấm bia khắc tên nhiều chiến sĩ trận vong trong cuộc Nội Chiến

này. Tổng cộng có tất cả 2,042 binh sĩ và 188 sĩ quan đã ngã xuống được khắc tên ở đài tưởng niệm West Point.

Buổi lễ được tổ chức lúc 10 giờ sáng và kéo dài trong 60 phút. Các tân sinh viên diễn hành với tư thế ưỡn ngực đầy kiêu hãnh qua trước khán đài. Trên khán đài, các bậc phụ huynh dõi mắt theo các em trong niềm tự hào xen lẫn sự xúc động. Sau buổi lễ, các em được sum họp với gia đình sau 6 tuần lễ xa cách.

Đầu giờ chiều chúng tôi ghé khu mua sắm cho sinh viên trong trường. Hàng hóa ở đây rất phong phú và đa dạng nhằm để phục vụ nhu cầu hàng ngày của sinh viên và của các gia đình quân nhân. Nơi đây, sinh viên có thể

tìm mua quà lưu niệm, quần áo, giày dép, nữ trang v.v. của các nhãn hiệu đắt tiền như Calvin Klein, Dooney and Bourke, Kenneth Cole... Khu mua sắm dành cho sinh viên này cũng bán những tấm thiệp mời dự lễ tốt nghiệp, các khung ảnh, các vật dụng trang trí trên quần áo đồng phục của sinh viên và nhiều thứ khác như dụng cụ học tập, dụng cụ chăm sóc sức khỏe, thức ăn vặt và thức uống. Lợi nhuận thu được sẽ dành để ủng hộ cho các hoạt động ngoại khóa trong lĩnh vực văn hóa, xã hội, quân sự và hướng nghiệp của trường. Chúng tôi thấy có một quán cà phê Starbucks ngay khi bước vào trong khu mua sắm. Chênh chênh quán cà phê Starbucks có một quầy bán mỹ phẩm. Chúng tôi thích

thú khi thấy quầy mỹ phẩm bán đầy đủ các sản phẩm trang điểm có phẩm chất cao như son môi, phấn mắt, phấn nền, kem dưỡng da, bút chì kẻ chân mày, bút chì kẻ mắt, mascara v.v. Nữ sinh viên của trường chỉ chiếm 15% trong tổng số hơn 4 ngàn sinh viên sĩ quan, một con số khá khiêm tốn nhưng nhu cầu chăm sóc ngoại hình của họ không hề bị xem nhẹ. Nếu muốn mua laptops, thẻ nhớ, sách giáo khoa, dụng cụ học tập, quà lưu niệm, tranh ảnh v.v. các sinh viên sĩ quan sẽ tới cửa hiệu bán sách của trường. Điều thú vị của hiệu sách ở chỗ chúng tôi thấy có bán cả những cuốn sách của các tác giả đang ăn khách. Hiệu sách này cũng là nơi các tác giả nổi tiếng đến giao lưu với các sinh viên và các

quân nhân và tặng chữ ký của họ.

Trước khi rời trường, chúng tôi ghé thăm nghĩa trang West Point, một trong những nghĩa trang cổ nhất của nước Mỹ và là di tích lịch sử nổi tiếng. Hàng ngàn người đến thăm viếng nghĩa trang này mỗi năm. Trước năm 1817, nghĩa trang này được dành để chôn cất người dân địa phương và các chiến sĩ trận vong của nước Mỹ. Nơi đây cũng là nơi chôn cất những người lính đã ngã xuống trong trận chiến giành độc lập của nước Mỹ năm 1775-1783. Vào năm 1817, nghĩa trang này được trưng dụng làm nghĩa trang quân sự dành cho tất cả các chiến sĩ hy sinh anh dũng, các vị tướng lĩnh nổi tiếng, các phi hành gia, các quân nhân được trao huy chương danh dự và gia đình của họ cũng được chôn cất ở đây. Chúng tôi ngả nón, dành một phút mặc niệm để tưởng nhớ các bậc tiền nhân đã xả thân vì nước Mỹ. Chúng tôi rời trường vào lúc hoàng hôn buông xuống, tự nhủ với lòng sẽ quay lại thăm trường một lần nữa trong 4 năm tới. Trên đường chạy về Manhattan, tôi biết tôi đã phải lòng West Point, tôi biết sẽ có ngày trở lại!

HM

Thuốc lau kính

Bề mặt tấm kính là nam châm thu hút các mảnh vụn: Cửa sổ tích tụ bụi dơ, khung tranh bám bụi, mặt bếp đọng các vết nước, và gương trong phòng tắm phản chiếu từng chấm kem đánh răng nhỏ. Nếu bạn cố lau sạch những bụi dơ đó bằng nước lau kính không tốt lắm thì sao? Kết quả có thể là những vết, những vết nhỏ giọt và đốm khó coi.

Consumer Reports (CR) đã đánh giá 6 sản phẩm lau kính để xem chúng tốt như thế nào khi xử trí kem đánh răng, dầu vân tay, hỗn hợp bơ thực vật và bột mì, cũng như sơn đỏ, trên gương và kính cửa sổ. Sử dụng một miếng vải sợi nhỏ (microfiber cloth), CR đếm số lượng khăn lau cần thiết để loại bỏ mờ hỗn độn đó. 3 chất tẩy hàng đầu sau đây không để lại vết trên kính.

ĐƯỢC CR CHỌN

Sprayway Glass Cleaner

\$4.30

Công thức tạo bọt không nhỏ giọt, không chứa amoniac này dễ dàng đánh bay mọi loại bụi dơ, khiến hầu hết các bề mặt trở nên lấp lánh sau một lần lau. Trong số 6 sản phẩm thử nghiệm, nó khô nhanh nhất trên gương và kính cửa sổ. Nó cũng an toàn khi sử dụng trên các bề mặt mạ chrome, trên gạch và sứ.

HẠNG NHÌ

Invisible Glass Glass Cleaner

\$4.60

Khi thử nghiệm, Invisible Glass giúp gương và kính cửa sổ được sáng bóng và không có vết. Và công thức của nó không chứa amoniac, có nghĩa là loại thuốc xịt này cũng an toàn khi sử dụng trên một số bề mặt mà chất tẩy rửa gốc amoniac sẽ làm hư, chẳng hạn như cửa sổ xe hơi tối màu (tinted windows).

TỐT NHẤT, GỐC AMMONIA

Windex Original Glass Cleaner

\$4.50

Windex được ưa chuộng là có lý do: Nó làm cho gương và kính cửa sổ không bị vết, giống như bình xịt Invisible Glass. Nhưng nó có chứa amoniac nên không sử dụng được trên cửa sổ màu (tinted), gỗ hoặc đá. Và đừng bao giờ trộn nó với các sản phẩm có chứa chất tẩy trắng (bleach); sự kết hợp có thể tạo ra khói độc.

Cái radio hiệu Sony & ký giả **Huyền Vũ**

Ký giả Huyền Vũ

Ký giả Huyền Vũ tên thật là Nguyễn Ngọc Nhung, sinh năm 1914 tại Phan Thiết và qua đời hôm 24 tháng 8 năm 2005 tại Virginia, Hoa Kỳ. Xuất thân là nhà viết kịch, ký giả thể thao và cũng là bình luận viên tường thuật túc cầu nổi tiếng ở Sài Gòn trước năm 1975.

Ông chọn bút danh Huyền Vũ là tên một vì sao trong số 28 vì sao cháng, đi đến đâu là có sự đổi mới đến đó. Ông sở hữu một giọng nói thiên phú, truyền cảm, rất "Sài Gòn" và một trí nhớ vô cùng minh mẫn. Ông dẫn dắt người nghe xác định vị trí trái banh trên sân cỏ dù chỉ qua làn sóng điện truyền thanh cũng như gói gắm những cảm xúc vui, buồn hay sôi nổi theo từng đường đi, nước bước của cầu thủ và trái banh da. Ông là ký giả thể thao lỗi lạc nhất của miền Nam Việt Nam thuở còn thanh bình, thịnh trị.

Năm 1988, ông cho ra mắt hồi ký "Tôi làm ký giả thể thao" và được tái bản năm 1999.

TÂM VẠN
ĐỨC QUỐC

Những khi không có khách đến hết tóc, cũng như lúc vắng mặt mấy chú bác đến đờn ca tài tử, ba tôi thường mày mò những thanh gỗ để trau chuốt cho cái cần của cây đờn kim, hay mấy con nhọn của cây đờn tranh. Bên cạnh ông lúc nào cũng là cái radio hiệu Sony "chạy" bằng 4 cục pin "Con Ó" với những âm thanh quen thuộc và triu mến. Ba tôi cũng cái radio này lắm, ông sắm cho nó một lớp vỏ bọc bằng da màu nâu nhạt với nhiều lỗ thông hình "careau" xinh xắn. Có một hôm vì tò mò và nghịch ngợm, tôi gỡ 2 cái nút bấm đằng sau và tháo cái vỏ ra để xem tận mắt hình dáng cái radio này. Thì ra cái vỏ này cũng được hãng Sony bên Nhật sản xuất đặc biệt vừa vặn khít khao để giữ cho cái máy luôn được mới mẻ và tồn tại lâu bền với thời gian. Màu bạc lóng lánh của cái radio thêm phần rực rỡ bên cạnh cái nút màu đen để dò (tìm) đài nghe thật là đẹp.

Ba tôi nghe radio suốt ngày, từ tin tức, phóng sự, bình luận, cho đến những chương trình ca nhạc thời trang hoặc truyền thanh tuồng cải lương. Ông vui nhất là những hôm được thưởng thức những chương trình túc cầu được trực tiếp truyền thanh từ sân banh Cộng Hoà qua làn sóng điện của Đài phát thanh Sài Gòn hay Đài phát thanh Quân Đội với lối

tường thuật vô cùng sống động của ký giả thể thao kiêm bình luận viên Huyền Vũ. Những khi đó, tôi hay ngồi kế bên để nghe ké, nhưng thưởng thức thì ít, mà để vòi tiền mua bánh kẹo hay đồ chơi thì nhiều. Ba tôi hay nói:

- Ông Huyền Vũ sở hữu một kiến thức thể thao sâu rộng và có khiếu ăn nói!

Có lần tôi hỏi Ba:

- Sao mình không lên sân vận động coi cho đã?

Ba tôi đáp lại:

- Mình làm sao mua được vé thượng hạng, dân chợ đen, chợ đỏ nó “thâu” hết rồi. Mua được cái vé hàng “cá kèo” thì cũng phải đem theo cái radio để nghe, chứ làm sao mà thấy cho rõ được. Thôi ở nhà nghe truyền thanh hay coi truyền hình cũng được, có thêm tiền cho Má mày đi chợ!

Một buổi trưa đi học về, tôi thấy Ba buồn thiu và cũng không nghe radio như mọi khi. Bước ra nhà sau hỏi Má thì mới hay, kẻ trộm đã lấy mất cái radio “cục cứng” của Ba tôi đi mất rồi! Không lâu sau đó thì đến ngày mất nước, 30 tháng Tư năm 1975. Ký giả Huyền Vũ cũng ra đi theo dòng người di tản, để lại những tiếc nuối vô vàn cho khán thính giả ghiền túc cầu một nỗi nhớ mênh mang.

Hơn 5 thập niên đã đi qua, chẳng bé 8, 9 tuổi năm xưa vẫn còn nhớ như in giọng nói của ký giả lão thành Huyền Vũ, niềm đam mê túc cầu của Ba cũng như những lúc “trà dư tửu hậu” với mấy chú, bác hàng xóm:

- Không có Huyền Vũ thì trận banh coi như chết!

- Mèn ơi, tới giờ phút này “mành lưới của hai đội vẫn còn trinh

Buổi ra mắt cuốn hồi ký “Tôi làm ký giả thể thao”

bạch” (câu này thường được bình luận gia Huyền Vũ nhắc đi nhắc lại mỗi khi chưa có đội nào ghi được bàn thắng).

- Để tận dụng thời gian trống trải trên sân cỏ, với kiến thức uyên bác và trí nhớ siêu phàm, “ổng” thường đưa ra những câu chuyện có liên quan đến thể thao cũng như túc cầu hay sơ lược về đội hình của 2 đội banh khiến cho bầu không khí trong sân luôn được sôi động.

Từ vĩ tuyến 17 trở vô Nam, từ thành thị đến thôn quê, bất kỳ ai ham mê túc cầu đều biết đến tên tuổi ký giả Huyền Vũ. Họ còn kháo với nhau rằng “trận banh nào mà không có Huyền Vũ thì xem như đó là trận banh tầm thường”. Hơn 20 năm trong vai trò bình luận viên túc cầu, ông đã được hàng triệu khán thính giả yêu mến và say mê theo dõi các chương trình truyền thanh tại chỗ hay trực tiếp truyền hình các trận cầu trong nước cũng như quốc tế từ sân cỏ đến mỗi gia đình qua hệ thống phát thanh và phát hình của đài quốc gia từ Thủ đô Sài Gòn.

Cho đến bây giờ, ở trong nước vẫn chưa có một giọng nói nào nghe cho được hưởng chi là kế thừa hay thay thế được ông. Nhiều năm trước, tôi có dịp theo dõi vài trận banh trong mùa tranh giải “Sea Games” trên màn ảnh tivi Sài Gòn. Các bình luận viên tường thuật cho có lệ và làm giảm đi “tiết tấu” của một trận banh đang hào hứng. Tôi nghĩ, đó chỉ là một công việc mà họ làm để kiếm cơm chứ không xuất phát từ niềm đam mê. Khi có hứng thú thì họ chêm vài ba câu nhạt nhẽo. Khi lười biếng hay “cụt hứng” thì họ im lặng hay ngáp ngừng, dứt quãng và cứ để mặc cho quả bóng lăn tròn trên sân cỏ, ngó thiệt là tội nghiệp!

Mấy mươi năm vật đổi sao dời, đất nước đã vào tay kẻ khác. Cái xấu, cái ác đã lên ngôi, những điều nhân nghĩa ngày xưa cũng theo thời gian mà biến mất. Cho dù đã xa nhà đã lâu, nhưng trong tôi vẫn hoài nhớ cái Sài Gòn hiền hoà những ngày mới lớn, nơi đó đã đọng đầy trong tôi một trái tim mẫn cảm và một tấm lòng hướng thiện.

TV

THIÊN HƯƠNG

Cây xanh (evergreen shrub) giúp làm nổi bật màu sắc của các giống cây hoa khi chúng trở bông vào thời tiết ấm áp; và mang lại sức sống cho khu vườn vào mùa Đông. Dưới đây là một số giống cây xanh đẹp, dễ trồng:

■ False Cypress “Golden Mop”

Có nguồn gốc từ Nhật Bản, “Golden Mop” là giống cây bụi xanh có lá kim màu vàng thuộc họ cây bách. Cây phát triển chậm, có thể mất tới 10 năm để đạt được chiều cao 2 feet. Là giống cây ít cần chăm sóc và cắt tỉa. Sống được ở nơi có nhiều ánh nắng hoặc bán bóng râm. NGUỒN: THE TREE CENTER.

Cây xanh

■ **Mountain laurel** (*Kalmia latifolia* ‘Minuet’). Giống “Minuet” chỉ cao khoảng 2 đến 3 feet với tán rộng; cho bông nhiều màu sắc và trở dày hơn so với giống bản địa (native laurel). Cây cần cắt tỉa đôi chút sau khi trở bông để tạo dáng đầy đặn, rậm rạp. Phát triển tốt ở nơi bán bóng râm. NGUỒN: GARDENERS WORLD.

■ **Blue Star Juniper.** Cây nổi bật vào mùa Đông với những chiếc lá kim ngắn màu xanh. Có thể trồng xen kẽ với những cây xanh lá rộng, màu vàng. Cây cao từ 1 đến 3 feet, tán rộng từ 1 đến 4 feet. Cây ưa nắng, trồng được ở nơi đất sườn dốc, nghèo dinh dưỡng và ít nước.

NGUỒN: GREEN HOUSE TO GARDEN.

■ **Dwarf Alberta Spruce.** Là giống lùn nhưng Dwarf Alberta Spruce đạt tới độ cao 10 feet khi trưởng thành. Cây giữ form dáng hình nón tự nhiên suốt quá trình sinh trưởng nên không tốn công cắt tỉa. Thích hợp trồng ở những vùng có mùa Đông lạnh, mùa Hè mát và độ ẩm thấp.

NGUỒN: BETTER HOMES & GARDENS.

■ **Winter hay Scotch Heath (Erica carnea).** Cây phát triển mạnh trong đất chua (acidic), thoát nước tốt, mọc thành tấm thảm dày, khiến nó trở thành lựa chọn tốt cho các sườn dốc và vườn đá (rock garden). Trổ bông vào mùa Đông, kéo dài liên tục trong 6 tháng. Bông có màu trắng, hồng hay tím tùy giống. Cây ưa khí hậu nắng ấm ở các vùng phía Nam. NGUỒN: WHITE FLOWER FARM.

■ **Emerald'n' Gold Euonymus** có lá hai màu vàng và xanh. Màu vàng sẽ đậm hơn khi trồng ở nơi có nhiều ánh nắng. Cây có sức sống mãnh liệt, thường được trồng làm lớp che phủ mặt đất (ground cover), hàng rào thấp hay leo giàn. Cao từ 1 đến 2 feet, tán rộng 3 đến 4 feet. NGUỒN: PINTEREST.

Xe điện Honda

Honda là một trong những hãng xe hơi lớn nhất thế giới. Tuy không đi đầu trong lĩnh vực xe điện, nhưng trong đại hội kỹ thuật thế giới vào tháng 1 này Honda đã giới thiệu 2 mẫu xe mới vượt qua những loại xe điện hiện nay, trong đó có mẫu Honda Saloon.

Saloon có dáng vẻ của một xe thể thao tương lai với hai cửa dạng cánh như xe trong phim ảnh. Nhưng Saloon lại có nội thất rộng như một xe sedan thường nhờ trần cao và dài. Với dòng xe điện được đặt tên là Series Zero này, Honda sẽ thực hiện những cải tiến về pin điện để có thể sạc đầy 80% pin trong vòng 15 phút và pin sẽ hoạt động tốt ở mức 90% so với pin mới sau 10 năm sử dụng. Xe cũng sẽ được trang bị hệ thống tự vận hành với áp dụng kỹ thuật trí tuệ thông minh (AI).

Công ty không tiết lộ về máy móc và giá bán, nhưng cho biết sẽ có mặt ở thị trường Hoa Kỳ vào năm 2026.

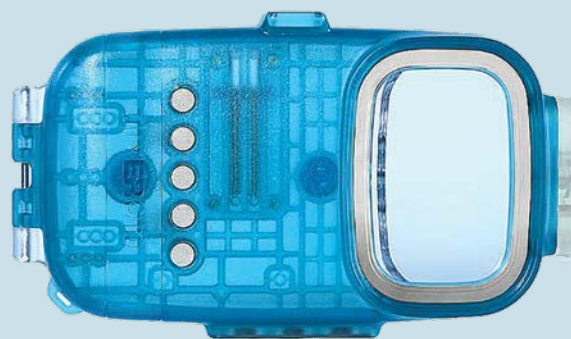

Hộp chứa điện thoại để lặn sâu

Hầu hết các loại điện thoại di động hiện nay đều không thấm nước, nhưng khi lặn sâu không ai bảo đảm rằng điện thoại không vô nước. Vì vậy công ty Diveroid đã chế tạo một hộp chứa có tên là Universal Lite.

Loại hộp chứa này có thể sử dụng cho nhiều loại điện thoại khác nhau, từ iPhone tới Samsung, LG, Huawei, Siaomi ... Hộp làm bằng nhựa polycarbonate nhẹ, bền, dễ tạo dáng, bảo đảm điện thoại không bị thấm nước dù lặn sâu tới 15 mét (50 feet), vì vậy có thể sử dụng cho lặn với ống thở (snorkeling) hoặc lặn với bình dưỡng khí (diving). Một phần mềm ứng dụng chạy trên điện thoại sẽ thể hiện trên màn hình 3 nút bấm để điều khiển hoạt động chụp hình hay quay video, góc độ thu hình, zoom hay selfie. Phần mềm cũng tự điều chỉnh màu để hình không bị màu xanh khi thường chụp dưới nước, giảm độ mờ và được lưu trữ trong ứng dụng để sử dụng về sau.

Hộp sẽ được bán với giá \$199 trong thời gian ngắn sắp tới.

NIU OHKI NÈI LƯU HO NHUNG CÓ THẬT!

Lộn râu

Một TikToker tại Việt Nam là Hứa Quốc Anh vừa bị nhà cầm quyền Việt Nam phạt vì ... dốt địa lý. Khi thực hiện mẫu phim tiktok ngắn về đền Angkor Watt tại Campuchia, chàng này lại để "Hello Thái Lan" và ảnh vua cùng cờ Thái Lan. Vậy là bị mời ngay lên công an vì "hành vi cung cấp thông tin sai sự thật, xuyên tạc, vu khống, xúc phạm uy tín (nước bạn)" (nguyên văn theo tường trình từ báo chí trong nước), bị phạt cảnh cáo 7.5 triệu Việt Nam đồng. May mà chưa bị phạt tù!

Kẻ cắp gặp bà già

Không biết câu tục ngữ trên có đúng trong trường hợp này hay không nhưng về nghĩa đen thì đúng là vậy. Khi 3 tên cướp có vũ trang đang hành sự bên trong một cửa tiệm tại Colorado thì tình cờ ở phía ngoài có một phụ nữ nhảy lên trộm chiếc xe của nhóm cướp đang nổ máy để sẵn bên ngoài. Hột hoảng vì xe bị mất, bọn cướp rút lui và thoát chạy bằng chân nhưng đã bị cảnh sát kịp đón về bắt. Đúng là đi cướp không coi ngày, gặp ngay "bà già" (trời đánh) nào đó.

Luật yêu nước

Thấy việc tuyên truyền chưa đủ (đô), bước vào năm mới Trung Quốc sẽ áp dụng luật "giáo dục tinh thần yêu nước" (Patriotic Education Law) cưỡng bách từ trong trường học đến công sở, hãng xưởng, buộc người dân phải yêu nước, yêu đảng. Kiểu này mà dám đụng đến "bác (Tập) và đảng" là thấy ... mù nội. Chưa biết bao giờ đảng ta sẽ "học tập" theo đảng bạn.

Hồi xưa mỗi lần Tết đến Má tôi hay nói, thiếu gì thiếu nhưng dứt khoát trong nhà không thể thiếu bánh tráng. Má tôi mua loại cuốn, dai, vị có chút mặn mặn ngọt ngọt. Lấy tay lướt qua nước, cái bánh mềm vừa phải, cuốn thứ gì cũng ngon. Có loại bánh mỏng hơn, giữ ấm bằng lá chuối cho cái bánh yếu khi cuốn không cần phải nhúng.

ĐÀO T. THANH TUYẾN
SÀI GÒN, VN

Gì cũng cuốn!

Trong cái cuốn là cả một thế giới động, thực vật thu nhỏ. Cá, thịt, bì, tôm, chả lụa ... cuốn với rau: xà lách, húng quế, húng lủi, diếp cá, ngò gai,

tía tô, lá hẹ, lá ổi, kinh giới ... tùy theo đặc tính vùng miền (tử như người Bắc ăn kinh giới, ngò gai ... người Trung thích diếp cá, tía tô, húng quế và người Nam chuộng rau

đắng, càng cua, rau sam, lá sắng, lá ổi...). Ngoài ra còn thêm vài thứ nữa như dưa leo, khế, chuối chát ...

Tiện nhất cho ngày Tết là món măng hầm cuốn bánh tráng rau sống, hầu như nhà nào cũng có.

Quanh *bữa tiệc* cuốn thông thả Má tôi hay kể chuyện. Hồi xưa có bà ở Quang Thạnh nổi tiếng hà tiện. Từ Quang Thạnh xuống Cửa Bé (Nha Trang) phải đến 30 cây số. Thời chưa có xe ngựa, đi đâu cũng cước bộ. Nước

Bánh tráng cuốn thịt heo Đà Nẵng

mắm Cửa Bé nổi tiếng, dân Thành chỉ chuộng nước mắm này. Mỗi lần mua mắm bà đi bộ mất trọn ngày. Sáng sớm đến trưa mới tới Cửa Bé. Rồi gánh cái gánh, một đầu thùng mắm nước, một đầu thùng mắm nêm, chiều sẩm mới về đến nhà. Nước mắm thì ăn bình thường, mắm nêm dùng để nấu. Từ canh chua cho đến canh rau đều nấu bằng mắm nêm. Múc muống mắm nêm, dầm cho hết cá, lấy xương ra rồi nấu. Ăn uống hà tiện vậy mà khi chết người ta phát hiện bà có một ơ đồng đầy vàng lá!

Chuyện Má kể không biết thực hư vì tôi nghĩ chắc Má cũng nghe kể lại. Má tôi hay bà cụ ấy giờ cũng đã ra người thiên cổ. Chuyện đời xưa, kể biết bao giờ cho hết!

Thịt luộc cuốn bánh tráng

Tôi bình chọn xếp vị trí đầu tiên trong danh mục cuốn là món này.

Thịt đùi heo (có nạc, có mỡ mới ngon) luộc chín. Khi luộc nên để lửa riêu và mở hé nắp. Lấy chiếc đũa chọc qua được miếng thịt là biết thịt đã chín. Vớt thịt ra, dội sơ nước lạnh, rồi xắt miếng thật mỏng. Thịt luộc cuốn bánh tráng, chấm mắm nêm, tưởng không có gì ngon hơn! Để bảo đảm an toàn, trước khi pha chế, tôi cho mắm vào chén chung cách thủy. Tuy mùi vị có bị giảm đôi

Bánh tráng cuốn thịt luộc, mắm nêm

chút, nhưng yên tâm. Ớt, tỏi, thơm, giã nhuyễn, pha thêm đường, chanh tùy theo khẩu vị. Có thể cuốn thêm bún, bánh hỏi ... tùy ý thích.

Ra Đà Nẵng, tôi ăn món bánh tráng cuốn thịt heo nổi tiếng mà bất cứ ai đến đây cũng đều muốn thưởng thức. Có nhiều quán bán món này và đều ... ngon như nhau, làm thành “thương hiệu” món gắn với địa danh.

Ngoài bánh tráng cuốn còn có thêm cái bánh tráng nướng giòn rụm cho khách nhâm nhi tận hưởng hương vị bánh tráng xứ Quảng. Bánh tráng cắt sẵn để dàng cuốn, và xấp mì lá bên

cạnh. Mì lá giống như bánh ướt nhưng trắng dày hơn. Tùy gu, có người cuốn đủ bộ, có người chỉ cuốn bánh tráng với thịt, hay có thể cuốn mì lá với thịt ...

Đĩa thịt luộc mang ra nhìn tươi nhuận, mỏng đều nhau trải dài hết mặt đĩa, hai đầu là 2 phần mỡ, có dính hai miếng da, chưa ăn đã thấy thơm!

Để có được miếng thịt như vậy, người ta dùng 2 phần thịt ép chặt vào nhau (hai số thịt khác nhau trong một miếng thịt mỏng) rồi xắt bằng máy.

Khay rau sống với đủ

các loại rau (xà lách, rau thơm, diếp cá, bắp chuối, giá, dưa leo, hành...) được sắp xếp mỗi thứ mỗi cụm trông rất đẹp mắt, hấp dẫn. Cuối cùng là mắm nêm pha chế vừa ăn.

Ăn cuốn không được vội vấp, nôn nóng mà phải khoan thai, chậm rãi, không kém phần cầu kỳ. Bắt đầu lấy miếng bánh tráng (đã mỏng, mềm dẻo rồi nên không phải nhúng nước), đặt vào xấp mì lá rồi từ từ gỡ ra. Chỉ có một miếng mì lá dính vào bánh tráng, nằm gọn một cách có chủ ý như tạo thêm độ “bền chặt” cho cái cuốn. Tiếp đó gấp xà lách, rau thơm, bắp chuối, dưa leo ... tùy ý thích mỗi người. Sau cùng là miếng thịt heo và cuốn. Lại có người bốp vụn bánh tráng nướng bỏ thêm vào rồi mới cuốn. Tất cả đều “tiện nghi” nên cái cuốn sẽ rất gọn gàng, đẹp mắt cho dù bạn không khéo tay đi chăng nữa.

Chấm mắm nêm, từ từ thưởng thức vị ngon của cái cuốn. Miếng thịt mềm quyện với rau thơm đủ mùi vị khác biệt, cùng hai lớp bánh tráng và mì lá nhưng không thấy ngán. Cẩn thêm miếng ớt xiêm xanh, ngon “hết ý”.

Nem nướng, thịt nướng cuốn bánh tráng

Tất nhiên đây là món chế biến hơi cầu kỳ và công phu nếu phải tự tay giã thịt. Đơn giản nhất

mua giò (lụa) sống về bỏ trong tủ lạnh khi nào thích mang ra nướng. Vê, ém dẹp từng cây thịt nhỏ rồi bỏ vào lò nướng. Có người không mua giò sống mà tự chế biến bằng cách mua thịt nạc vai rồi nhờ hàng thịt xay qua 2 lần cho nhuyễn. Nêm nếm gia vị vừa ăn rồi cũng nướng như cách trên. Nem nướng quyết định ở nước chấm hay còn gọi là tương. Cách làm nước tương (theo kiểu Nha Trang) tuy đơn giản nhưng để cho ngon rất khó. Cốm nếp mua về giã sơ (có người không giã) ngâm chút nước cho nở đều. Gan heo, thịt nạc băm nhuyễn với ớt, tỏi xào cho chín. Nước mắm pha với đường liều lượng vừa ăn cho vào, cuối cùng cho cốm nếp vào đảo đều, nêm nếm ít bột ngọt vừa miệng. Tạo màu đỏ đẹp bằng ớt màu phi dầu.

Tôi đã ăn món này từ Nha Trang ra Huế lên Đà Lạt ... Ở Đà Lạt hơi khác với Nha Trang là hỗn hợp nước chấm có đậu phộng xay nhuyễn nên tạo vị béo, thơm. Ở Huế chỉ là nước mắm ớt tỏi có thêm ít đồ chua. Vào Cần Thơ nước chấm có đậu xanh xay nhuyễn, tương đậu nành xay, ớt tỏi băm trộn rồi nấu lên thành hỗn hợp sệt, sau đó pha thêm đường, giấm... Trong cái cuốn nem nướng có thêm bánh hỏi.

Ở Phú Quốc hay nhiều nơi miền Tây, có món bò

Bò pía (hình trái)

Cá nục hấp cuốn bánh tráng (hình phải)

lá lốt nướng, cuốn thêm bánh hỏi hay bún, chấm mắm nêm. Đồ chua củ cải cà rốt, còn có dưa chuột non muối chua hay củ kiệu ...

Gỏi cuốn

Là món ăn chơi, được cuốn sẵn. Cái bánh tráng lớn, cắt làm đôi. Chỉ hai thứ là tôm và thịt luộc xắt mỏng, nhưng nghệ thuật tạo sự hấp dẫn là cách cuốn. Trải miếng bánh tráng, phần trên miếng bánh tráng đặt lá rau xà lách lựu, bỏ thêm ít rau thơm, thêm vài cọng hẹ dài, sao cho lộ ra khỏi miếng bánh tráng, sau đó đến dưa leo, chuối chát, khế ... Sắp thêm lọn bún, cuối cùng sắp trải mấy miếng thịt heo. Phần bên dưới miếng bánh tráng sắp hàng dài ít con tôm (hấp hay luộc) có màu đỏ đẹp. Tém một đầu bánh tráng rồi cuốn sao cho con tôm nhìn thấy rất gọi thêm nằm ở

lớp ngoài cùng. Gỏi cuốn ăn chấm nước mắm ớt tỏi, hay với tương đen có bỏ ít đậu phộng rang giã và ít hành phi.

Còn nữa là món bò pía mà theo các tài liệu thì đây là món cuốn theo phong cách ẩm thực Triều Châu (Quảng Đông) và Phúc Kiến, Trung Quốc. Người Triều Châu mang theo vào Việt Nam đã thành món nhiều người thích, nhất là học trò. Nhiều xe bò pía nổi tiếng làm nên thương hiệu cho con đường, hay trường học.

Trong cái cuốn bò pía gồm có lạp xưởng, trứng chiên, cà rốt, rau xà lách, củ đậu xào, tôm khô, rau thơm ... Nước chấm là tương có đậu phộng rang giã nhỏ và hành phi ...

Gì cũng cuốn được!

Thịt thừng, kho tàu, thịt ram, cá hấp, cá nướng... cuốn bánh tráng, rau sống đều ngon! Có lẽ do

tính chất “dã chiến” của món này mà Tết đến gia đình nào cũng có nồi măng. Bật bếp hâm lại nồi măng, múc thêm ít củ kiệu chua là chủ khách có thể rôm rả món cuốn. Miếng măng mềm nhưng giòn, thấm gia vị và thấm hết chất của nồi nước hầm nên có vị béo và ngọt của thịt nhưng không bị ngán vì có chất xơ của rau, đồ chua ...

Nếu ớn thịt mỡ, xào đậu cô ve cuốn bánh tráng, chấm mắm ớt tỏi cũng ngon tuyệt vời! Đơn giản hơn nữa, chiên hay luộc vài cái trứng vịt rồi cuốn bánh tráng chấm mắm ớt tỏi ... Nói chung, gì cũng cuốn được. Không chỉ ăn ngon mà còn là phong cách ăn từ tốn, thong dong. Ăn nhiều mà vẫn không (ai) thấy (mình) ăn bao nhiêu. Ăn hoài không biết chán!

ĐTTT

BẢO HUÂN

Đầu năm ...nhiều chuyện

KIM LOAN
EDMONTON, CANADA

Hôm rồi, gia đình chúng tôi 7 người, có đặt bàn tại nhà hàng The Keg (the steak house and bar nổi tiếng ở Canada) lúc 7:30pm. Gần tới giờ, chúng tôi *phone* hỏi nếu chúng tôi đến 7pm được không, họ trả lời *ok*, và chúng tôi liền chạy xe đến, có mặt trước 15 phút.

Chờ ngoài sảnh rất đông đúc, đến 7 giờ, rồi 10 phút sau cũng chưa được gọi vào, con gái tôi lại chỗ tiếp tân nhắc nhở nhẹ nhàng, rằng chúng tôi chờ bàn 7pm chứ không phải 7:30pm vì sợ họ

quên. Cô ấy trả lời có biết, nhưng vì bất ngờ có chuyện phát sinh, nên xin lỗi không thể cho chúng tôi vào 7pm như đã hứa. Chúng tôi hiểu và thông cảm, tiếp tục chờ đợi. Rồi sau đó, chúng tôi cũng được gọi vào bàn, vui vẻ.

Vào bàn, chúng tôi vừa gọi món xong, người *waiter* rồi đi, một người đàn ông mặc đồ vest lịch sự, đến giới thiệu là *manager*, rồi ông ta giải thích sự trục trặc một lần nữa, tại sao chúng tôi bị vào bàn trễ, và nói lời xin lỗi chân thành.

Chuyện chỉ có thế, chẳng

ai còn nhớ nữa, chúng tôi ăn uống thoải mái, đến lúc kêu *bill* tính tiền, thì người *waiter* nói, tất cả 6 đĩa khai vị (*appetizer*) được miễn phí, họ chỉ tính tiền *main dishes*, *drinks* và *dessert*.

Trời đất, 6 đĩa khai vị đó, gồm 2 đĩa mực chiên, 2 đĩa nấm và ốc đút lò với cheese, và 2 đĩa tôm lạnh, tổng cộng các món khai vị là \$110.

Chúng tôi không hề trông đợi sự xin lỗi hào phóng này, người *manager* ra tận bàn xin lỗi là quá dư rồi. Về nhà, tôi viết ngay lời *Review* trên *website* cho tiệm này, chúng tôi là khách khá

thường xuyên, và chắc chắn sẽ quay lại nhiều lần nữa.

Tôi tự hỏi, chuyện này có thể xảy ra ở các nhà hàng Việt Nam ở Canada, ở Mỹ không? Với tôi, đi ăn nhiều nơi tiệm Việt, nhất là lúc khách hàng đông đúc vào cuối tuần hoặc dịp lễ lạt, sự trục trặc có xảy ra, may ra thì có lời xin lỗi vội vàng, chớ khó mà “mơ” tới chuyện giảm giá hoặc tặng món khai vị.

Còn bên Việt Nam thì sao? Nghe nói có Bún Chửi, Cháo Mắng ở Hà Nội. Mà lạ kỳ nghen, các «thượng đế» vẫn xếp hàng, đưa mặt ra chịu trận, nghe chủ quán vừa múc bún vừa chửi «ngọt» như hát, rồi lú lú đón lấy tô bún, nhẹ nhàng đi tìm chỗ ngồi ăn, len lén kéo bà chủ lại ... nổi giận, lại chửi sa sả vào mặt, cứ như là đi xin ăn từ thiện vậy. Nói thiệt, nếu có đi ăn đồ từ thiện mà nghe chửi kiểu đó thì thà tôi... nhin đói chứ nhất định không thêm ăn!

Tôi chỉ kể chuyện cá nhân chúng kiến (bên đây), và xem video (bún chửi Hà Nội), chớ không vợ đưa cả nắm cho bất cứ nơi chốn nào.

Người bạn thân của tôi bên Little Sài Gòn, California nghe chuyện tôi trên facebook xong, cũng góp thêm:

- Không bao giờ!!! Mình không muốn vạch áo cho người xem lưng. Nhưng có thật 100%. Một lần mấy

chị em mình hẹn nhau ăn trưa ở Quán H, gọi món bún bò xào đặc biệt (có thêm tôm nướng và chả giò). Chờ khá lâu vì đông khách. Khi món bún bò xào được bưng ra, mình phát hiện có một mùi giấy thấm lẫn trong thịt bò (loại giấy họ dùng thấm bớt nước và máu của thịt bò trước khi xào). Cô *manager* xin lỗi qua loa, đổi đĩa khác. Sau đó tính tiền ... bình thường, tình bơ! Bởi làm ăn kiểu đó nên nhiều nhà hàng Việt mình thường ở trong tình trạng “tưng bưng khai trương, âm thầm dẹp tiệm”, họ nghĩ là khách cần đến ăn ư? Nếu thức ăn ngon cỡ nào đi nữa, nhưng thái độ phục vụ cũng có thể khiến cho khách *bye bye*, một đi không trở lại.

Một anh bạn khác cũng chia sẻ:

- Gia đình và bạn bè tụ mình có đi nhà hàng Tàu ở Toronto vào ngày Christmas, chờ đợi xếp hàng cũng khá lâu mới được gọi vào bàn, người *waiter* cho biết chúng tôi 10 người có thời gian là 1 tiếng hoặc tối đa là một tiếng rưỡi để ăn. Trời ơi, đã vậy trong lúc ăn, có hai *waiters* đứng phía sau, thỉnh thoảng lại hỏi: “*are you done yet?*” làm mất hứng, ăn chả thấy ngon nữa.

Nhà hàng Tàu thì miễn bàn nghen quý vị. Đi ăn nhà hàng Việt, dù không tiếp đãi tuyệt vời như nhà hàng Tây, nhưng đôi khi cũng có những nhà hàng khá lịch sự, không đến nỗi nào, chớ nhà

hàng Tàu thì trăm lần như một, tôi luôn bị “ám ảnh” bởi dàn *waiters/waitresses*, lúc nào cũng mang bộ mặt ... hình sự, chỉ để ... canh chừng khách ăn xong, để dẹp bàn mau lẹ, cho khách tới sau đang đợi ngoài kia.

Trở lại chuyện các tiệm Việt, tôi có một kinh nghiệm cũng rất ư là “đau thương”, xảy ra lâu rồi, lúc tôi mới qua định cư Canada.

Bấy giờ còn thịnh hành các DVDs, CDs ca nhạc của các trung tâm hải ngoại như Asia, Thúy Nga, Mây, nên hễ vào thời điểm các trung tâm ra sản phẩm mới là các tiệm bán băng nhạc tấp nập khách ra vào, (lúc ấy chưa có facebook, chưa có youtube nên đó là phương tiện giải trí cho hầu hết dân Việt Nam ở hải ngoại). Bữa cuối tuần đó, mùa đông lạnh lẽo tuyết rơi, sau khi đi chợ xong là trời sẩm tối, tôi vào một tiệm băng nhạc. Lần đầu đến tiệm này, vào trong thì người khá đông, kẻ xem DVD, người hỏi giá CD, người mua sách báo, người gửi tiền về Việt Nam, nhộn nhịp. Nhưng tôi thấy cô chủ tiệm tuổi sồn sồn với khuôn mặt khó đăm đăm, chẳng thấy mím cười tiếp khách mà luôn trả lời trống không, trịch thượng, có khi còn liếc xéo khi khách hàng hỏi điều không đúng ý, cứ như họ đang làm phiên dịch ta, y như thái độ hách dịch của quyền dưới chế độ Cộng Sản Việt Nam. Tôi bèn ... ngửa miệng, góp ý với một

nụ cười duyên:

- Chị ơi, khách đến mua hàng chỗ đâu có xin miễn phí, sao chị đối đãi với khách như dùi đục chấm mắm tôm vậy?

Chị ta trềng cặp mắt như ăn tươi nuốt sống tôi:

- Tui ăn to nói lớn quen rồi, ai cũng biết mà! Còn cô, nếu không hài lòng thì xin mời đi chỗ khác nha!

Ủa! Ủa! Ủa! Tôi đang bị chị chủ đuổi ra khỏi tiệm chỉ vì một câu góp ý nhẹ nhàng đó sao? Tôi bất ngờ đến nghẹn họng, không nói nên lời, chỉ biết đứng nhìn chị ta, mặt chị ta bùng bùng sát khí. Chẳng lẽ tối qua chị ta mới *goánh* nhau với chồng, hoặc là chồng chị ta đang có bồ bịch và đòi ly hôn nên chị ta mới ... căm ghét cả thế giới này? Tôi cũng cố lấy lại bình tĩnh:

- Chị không cần đuổi, tôi cũng sẽ xin chào tiệm này ngay lập tức. Có điều, mong chị nên sửa đổi cung cách tiếp khách, kéo có ngày không còn ai thềm ghé đấy.

Thôi thì chắc tại tôi ... xui, kiếp trước đường tu của tôi dở dở ương ương, nên tôi chưa may mắn gặp tiệm Việt Nam nào trân trọng khách hàng, nhưng tôi tin đây đó cũng có những nhà hàng Việt uy tín, vui lòng khách đến vừa lòng khách đi.

Cuối cùng là câu chuyện kể của con gái tôi, vừa mới xảy ra còn nóng hổi:

Nó thường hay *book* làm móng tay ở tiệm gần nhà, tuy nhiên vào mùa holidays vừa rồi quá lu bu, nó bèn tìm *online* một tiệm Nails gần chỗ làm để "tranh thủ" chạy ra đó làm bộ móng tay trong giờ *break* buổi trưa. Sau khi *book online* xong xuôi, đến gần ngày hẹn thì nó bỗng nhận được *text* báo tin rằng cái hẹn đã *cancelled*. Nó ngạc nhiên, liền *phone* cho tiệm Nails. Người trả lời *phone* là một phụ nữ, với *accent* và "broken English" của người Việt. Nó trình bày bằng tiếng Anh, rằng nó không *cancel* mà tại sao lại nhận được tin báo *cancelled*? Chị chủ cũng trả lời bằng tiếng Anh, biểu nó đợi *phone* để chị *check* với nhân viên trong tiệm xem sao. Chị để *phone* đó rồi quay vào nói chuyện bằng tiếng Việt với nhân viên, mà con gái tôi, tuy sanh trưởng bên đây, nhưng có khiếu nghe và nói Tiếng Việt khá sành sỏi, nên nó nghe được toàn bộ cuộc đối thoại của chị chủ:

- Ê, có con nhỏ tên Amanda *phone* tới, nó nói nó không *cancel* mà sao mình lại *cancel* nó kìa!

Cô nhân viên kia la toáng lên:

- Trời! Cái con quý sứ Amanda nữa hả? Ba hồi *cancel* ba hồi không là sao, rắc rối quá đi!

- Nó nói nó không *cancel*, mà y thử xem lại có trùng tên không?

Rồi im lặng, có lẽ hai người vào bàn computer/laptop để *check* danh sách khách hàng, nói qua nói lại lao xao thâm thì, rồi vỡ lẽ ra là trùng tên, rồi cười ha hả. Cô chủ trở lại cầm *phone*, giải thích với con gái tôi bằng tiếng Anh:

- Oh, sorry sorry! It's a mistake.

Nó cắt lời chị ta, lần này xố luôn một tràng tiếng Việt:

- Dạ chị ơi, em là người Việt nên nghe hết câu chuyện của chị và nhân viên của chị rồi đó.

- Ủa, vậy hả? Trùng tên đó em, em vẫn còn cuộc hẹn nghen.

- Dạ không! Bây giờ thì em chính thức *cancel* cái hẹn của em, và nhờ chị nhắn với cô nhân viên không nên gọi khách hàng là "con quý sứ"! Và chị nữa, chị nên tắt *phone* tìm hiểu sự việc, rồi *phone* lại cho khách, chứ đừng để *phone* kiểu đó, khách nghe thấy không hay ho gì đâu!

Chị chủ chưng hửng, không biết chị ta có tính nói lời xin lỗi hoặc đề nghị giảm giá hay không, nhưng con gái tôi đã nhanh chóng nói lời chào và không hẹn tái ngộ!

Nghe xong chuyện, tôi cười, nói với con gái:

- Rồi!! Kể từ nay tên Amanda cũng sẽ chính thức nằm trong sổ bìa đen của tiệm đó với biệt danh "con quý sứ"!

KL

EDMONTON, JAN. 2024

Xã hội sa đọa

NGUYỄN HIẾN LÊ

Hồi ký Nguyễn Hiến Lê do Nxb Văn Nghệ in lần đầu ở California năm 1990 là bản nguyên do gia đình cố học giả gửi sang. Sau đó với cao trào “Đổi Mới”, trong nước lần lượt tái bản các sách cũ của Nguyễn Hiến Lê và cả hồi ký. Tuy nhiên bản in của Nxb Hồng Đức, Nxb Văn Hoá-Thông Tin và Nxb Văn Học là bản bị kiểm duyệt. Nhiều chương hồi ký bị cắt bỏ như chương Xã Hội Sa Đọa.

Đặc biệt, chính tay Nguyễn Hiến Lê viết “hồi ký” chứ không viết “hồi ký” như cách viết thông thường ở miền Nam. Với đa số dân Nam, cách viết này là cách viết sau 75 của miền Bắc. Tại California, Nxb Văn Nghệ của ông Võ Thắng Tiết đã tôn trọng lối viết ấy của tác giả. Ngược lại, trên các bìa sách của Nhà Hồng Đức hay Nxb Văn Học ở phường Trúc Bạch quận Ba Đình thì ghi “Hồi ký”.

[TRẦN VŨ]

ĐIỀU ĐÁNG NGẠI NHẤT LÀ SA ĐỌA VỀ TINH THẦN, TỐI MẤT NHÂN PHẨM

1. Tham nhũng

Ở tỉnh nào cũng có một số cán bộ tham nhũng cấu kết với nhau thành một tổ chức ăn đút ăn lót một cách trắng trợn, không cần phải lén lút. Có giá biểu đảng hoàng: xin vô hộ khẩu một thành phố lớn thì bao nhiêu tiền, một thị xã nhỏ thì bao nhiêu, một ấp thì bao nhiêu. Muốn mua một vé máy bay, vé xe lửa thì bao nhiêu. Muốn được một chân công nhân viên, phải nộp bao nhiêu ... Cái tệ đó còn lớn hơn tất cả các thời trước.

Nếu một cán bộ nào bị dân tố cáo nhiều quá thì người ta cũng điều tra, đưa cán bộ đó tới một cơ quan khác (có khi còn dễ kiếm ăn hơn cơ quan cũ), đem người khác (cũng tham nhũng nữa) lại thay. Ít tháng sau dân

chúng người ngoài rồi, người ta lại đưa kẻ có tội về chỗ cũ. Người ta bênh vực nhau (cũng là đảng viên cả mà) vì ăn chịu với nhau rồi. Dân thấy vậy, chán, không phí sức tố cáo nữa. Có người còn bảo: “Chống chúng làm gì? Nên khuyến khích chúng sa đọa thêm chút để chúng mau sụp đổ”.

Có những ông trưởng ty uống mỗi ngày một ve Whisky (tôi không biết giá mấy trăm đồng), hút 2, 3 ba gói thuốc thơm 555 (30 đồng một gói). Bọn đàn em của họ cũng hút thuốc thơm, điếm tâm một tô phở 6 đồng, một ly cà phê sữa 4 đồng, sáng nào như sáng nấy mà lương chỉ có 60-70 đồng một tháng.

2. Ăn cắp

Như vậy thì tất phải có những vụ ăn cắp của công (Kho một trung tâm điện lực nọ cứ 4, 5 tháng lại mất trộm một lần mà không tra ra thủ phạm; rất nhiều bồn xăng bị rút cả ngàn lít xăng rồi thay bằng nước...), thụt két, ôm vàng trong ngân hàng để vượt biên, có khi lại tạo ra những vụ kho bị cướp, bị cháy v.v. Y tá

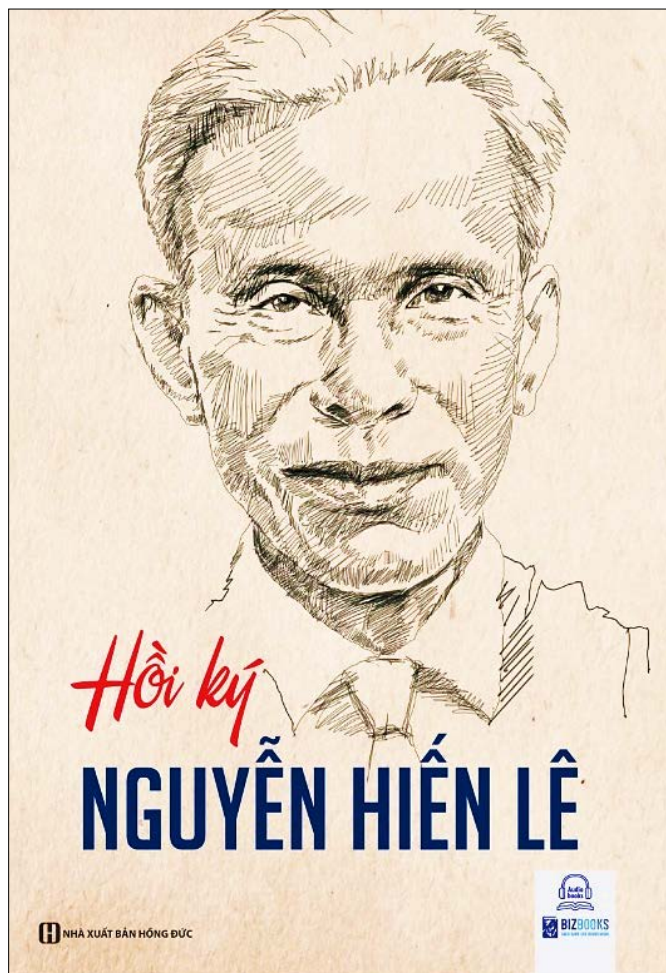
Nxb Văn Nghệ tại California ấn hành lần đầu Hồi ký Nguyễn Hiến Lê vào năm 1990 là bản gốc do chính gia đình cố học giả gửi ra ngoài.

ăn bột thuốc của bệnh nhân rồi tố cáo lẫn nhau, giám đốc biết mà không làm gì được. Lớn ăn cấp lớn, nhỏ ăn cấp nhỏ. Ăn cấp nhỏ thì chỉ bị đũa chó không bị tội, vì “họ nghèo nên phải ăn cấp”, mà nhốt khám họ thì chỉ tốn gạo nuôi. Vì vậy chúng càng hoành hành, ăn cấp, ăn cướp giữa chợ, công an làm lơ, còn dân chúng thì không dám la, sợ bọn chúng hành hung. Ăn cấp lớn, không thể im được thì phải điều tra, bắt giam ít lâu rồi nhân một lễ lớn nào đó, ân xá; không xin ân xá cho họ được thì đồng đảng tổ chức cho vượt ngục rồi cùng với gia đình vượt biên yên ổn.

3. Con người mất nhân phẩm

Trong một xã hội như vậy, con người dễ mất hết nhân phẩm, hóa ra dê tiện, tham lam, bất lương, nói láo, không còn tình người gì cả.

Năm 1975 đa số các cán bộ, công nhân viên ở Bắc vào thăm gia đình, họ hàng ở trong Nam, còn giữ chút thể diện “cách mạng”, bà con trong này tặng họ gì thì họ nhận, chứ không đòi; về sau họ không giữ kẽ nữa, tặng họ một thì họ xin hai, không tặng họ cũng đòi, khiến một ông bạn tôi bực mình, nhất định đóng cửa không tiếp một người bà con, bạn bè nào

Bản in bị kiểm duyệt trong nước của Nxb Hồng Đức

ở Bắc vào nữa.

Gởi họ mang ra giùm một cuốn sách tặng một người ở Hà Nội, họ giữ lại 5-6 tháng, vợ chồng con cái, bạn bè coi cho hết lượt, sách nhàu rồi, họ mới đem lại cho người nhận sách; có khi họ lấy luôn, nhấc họ, họ bảo thất lạc, để kiểm. Mà 3 người nhận được sách thì chỉ có một người cảm ơn tôi.

Một nhà văn đất Bắc làm cho một tờ báo ở Nam nhờ một nhà văn trong Nam viết bài, hứa sẽ trả bao nhiêu đó. Viết rồi

đưa họ, họ đăng, nhưng ký tên của họ rồi đưa cho nhà văn trong Nam nửa số tiền nhuận bút thôi, còn họ giữ lại một nửa. Vừa ăn cấp văn, vừa ăn chặn tiền. Chưa bao giờ miền Nam có bọn cầm bút bản thủ như vậy. Một bạn học giả của tôi ở Bắc khuyên tôi đừng giao bản thảo của tôi cho ai hết, không tin ai được cả, họ sẽ đạo văn.

Thời Pháp thuộc, không bao giờ nhân viên bưu chính ăn cấp đồ trong các bưu kiện. Thời Nguyễn Văn Thiệu thỉnh thoảng

có một vụ ăn cấp nhưng nhỏ thôi. Từ 4 năm nay ở khắp miền Nam, cứ 10 bưu kiện ở ngoại quốc gửi về thì có 6-7 bưu kiện bị ăn cấp hoặc đánh tráo vài ba món, thường là được liệu và vải. Kêu nài thì nhân viên bưu chính bảo: “Không nhận thì thôi; có muốn khiếu nại thì cứ làm đơn đi”. Không ai buồn khiếu nại cả vì cả năm chưa có kết quả, mà nếu có thì số bồi thường không bõ. Cho nên chúng tha hồ ăn cấp, ăn cướp một cách trắng trợn. Trắng trợn nhất là chúng lấy trộm tất cả bưu kiện trong một kho, như ở Long Xuyên năm 1981; nếu là kho lớn thì chúng đốt kho như ở Tân Sơn Nhất 2 năm trước.

Nhớ nhớp nhất là vụ một cán bộ nọ vào hàng phố giám đốc, mưu mô với vợ, làm bộ tổ chức vượt biên cho vợ chồng con cái một đứa cháu ruột, bác sĩ ở Sài Gòn, nhận mấy chục lượng vàng của cháu (và 60 lượng vàng của gia đình bên vợ đứa cháu đó nữa vì họ cũng muốn vượt biên), rồi lừa gạt người ta, tố cáo với công an bắt hết cả nhóm trên 10 người khi họ ra Vũng Tàu chờ ghe đưa ra khơi. Đa số cán bộ ở Nam đã tư bản hóa rồi, một xã hội chủ nghĩa xã hội mà như vậy thì chủ nghĩa đó chỉ còn cái tên thôi.

Sống dưới chế độ cộng sản, con người hóa ra có

hai mặt như Sakharov đã nói: chỉ giữa người thân mới để lộ mặt thật, còn thì phải đeo mặt nạ; luôn luôn phải để phòng bạn bè, láng giềng, có khi cả người trong nhà nữa. Người ta tính cứ 5 người thì có 1 người kiểm soát từng ngôn ngữ, hành vi của 4 người kia. Ngay một phó viện trưởng cũng làm việc chỉ điểm đó mà bạn trong viện không hay. Dĩ nhiên kẻ kiểm soát đó lại bị người khác kiểm soát lại. Ở Nga thời Staline như vậy, ở Bắc những năm 1954-1960 cũng gần như vậy; ở Nam đỡ hơn vì đa số người trong này không chịu làm thứ mặt thám chìm đó.

Nạn làm tiên, tống tiên lan tràn khắp các ngành, cả trong ngành cứu nhân độ thế và ngành tống táng. Để cho bác sĩ nguy đủ sống mà khỏi vượt biên, chính phủ năm 1980 cho phép họ ngoài giờ làm việc được khám thêm bệnh ở nhà và định cho họ số tiền thù lao là 1 đồng ở Sài Gòn, 0.8 đồng ở tỉnh (5). Nhưng ở Long Xuyên bác sĩ nào cũng thu của bệnh nhân 10 đồng. Có kẻ ra một cái toa cần 9 thứ thuốc toàn thứ đắt tiền, trị đủ các bệnh: tim, phổi, gan, thận, bao tử... cho một bà lão suy nhược, rồi bảo lại mua của một tên buôn lậu đồng loa với họ. Tính ra toa đó mua cho

đủ thì mất cả triệu đồng cũ (2,000 đồng mới). Một số bác sĩ không làm tiền cách đó, không ra toa mà bắt bệnh nhân mỗi ngày lại để các ông ấy cho thuốc và chích cho, và phải trả các ông ấy từ 60 đồng đến 100 đồng mỗi lần. Năm 1981, tiền thù lao từ 10 đồng đã hạ xuống còn 5 đồng, có lẽ vì bác sĩ làm riêng khá đông, cạnh tranh nhau. Và tháng 7-1981 có lệnh không cho bác sĩ công làm tư tại nhà nữa, mà muốn làm tư thì lại dưỡng đường làm ngoài giờ làm việc. Chưa thấy ai theo.

Bệnh nhân lỡ mà chết thì bị hàng săng tống tiên: quốc doanh định 45 đồng kể cả một bịch thuốc lá và 4 thuốc vải thô, nhưng tang gia phải trả 400 đồng thì săng mới được ghép lại kỹ, khỏi trống hổng trống hoảng với 8 cây đình đóng hồ. Rồi tới nhà đòn cũng đầu cơ: hạ huyết xong, phủ qua một lớp đất cho bằng mặt, muốn có cái mồ cho ra mồ thì phải đưa thêm vài trăm đồng nữa. Nếu đem thiêu mà cứ nộ đúng lệ thì xương ống, xương hông bị ném riêng vào một chỗ, chứ không thiêu hết. Ai nỡ để cha mẹ mình què!

Tất cả chỉ tại cái lệ chính phủ định giá, định lương rẻ quá không cho dân đủ sống, dân phải xoay xở lấy, bóc lột lẫn nhau. Cổ

kim chưa một xã hội nào phi lý như vậy. Vì biết mình phi lý nên có nơi chính quyền làm nơ cho bác sĩ làm ăn, cho phép cả giáo viên dạy thêm tại nhà.

Nói cho ngay, thời nào trong xã hội cũng có một số người lương thiện. Và ông Phạm Văn Đồng đã nhận rằng thời này hạng đó thiệt thòi nhất. Tôi được biết một hai cán bộ trung cấp liêm khiết, chịu nghèo, nuôi heo thêm, chứ không tham nhũng. Gia đình họ phải ăn rau muống; quần áo thì vá đụp, có thể nói họ nghèo như các nông dân nghèo nhất thời xưa.

Tóm lại sau 5 năm chúng ta không thấy chút tiến bộ nào cả mà chỉ thấy sự chia rẽ trong xã hội, sự tan rã trong gia đình, sự sa đọa của con người, sự suy sụp của kinh tế. Ông Hồ Chí Minh có lần nói: “Muốn xây dựng xã hội chủ nghĩa thì phải có con người xã hội chủ nghĩa”. Con người vẫn là quan trọng hơn cả. Có chế độ tốt, chính sách tốt mà không có con người tốt thì cũng hỏng hết. Ai cũng phải nhận rằng tinh thần, tư cách đại đa số cán bộ càng ngày càng sa sút, hủ hóa mà xã hội chủ nghĩa mỗi ngày một lùi xa. Ông Hồ đã thấy trước cái mối suy vi đó khi ông thốt ra lời trên chăng?

Người ta nhận định sai

về tình trạng miền Nam. Trước ngày 30-4-75, miền Nam rất chia rẽ: nhiều giáo phái, đảng phái nhưng tiến bộ hơn miền Bắc nhiều về mức sống, kỹ thuật, nghệ thuật, văn hóa; nhờ ngôn luận được tương đối tự do, nhờ được đọc sách báo ngoại quốc, biết tin tức thế giới, du lịch ngoại quốc, tiếp xúc với người ngoại quốc ... cả về đạo đức nữa: vì đủ ăn, người ta ít thèm khát mọi thứ, ít gian tham (tôi nói số đông), ít chịu làm cái việc bỉ ổi là tố cáo người hàng xóm chứ đừng nói là người thân, nói chung là không có hành động nơ nhớp như nhiều cán bộ ở Bắc tôi đã kể ở trên. Tôi còn nhận thấy vì người Nam bị coi là nguy hết, nên càng đoàn kết với nhau, thương nhau: cùng là nguy với nhau mà!

Như vậy mà đưa cán bộ Bắc vào cai trị họ, dạy chính trị họ thì làm sao không thất bại? Bọn đó quê mùa, ngu dốt, nghèo khổ, vụng về, tự cao tự đại, bị người Nam khinh ra mặt, mỉa mai. Sau 5 năm, cả triệu cán bộ và thường dân Bắc vào Nam mà Bắc Nam miễn cưỡng sống với nhau, lơ là với nhau, Nam coi Bắc là bọn thực dân, tự coi mình là bị trị. Làm gì có sự hợp tác?

NHL

Chương Kết Quả Sau 5 Năm, Hồi ký tập 3, NXB Văn Nghệ, California 1990

Tại sao như vậy?

NHIỀU KỲ - KỲ 2

Trong đời sống thường ngày, chúng ta thấy có những sự việc, những thói quen, những phát minh ... tưởng như tự nhiên mà có. Nhưng thực ra, có những lý do đứng phía sau những chuyện bình thường đó. Chẳng hạn như:

Đặt nến trên bánh sinh nhật

Chuyện đặt những ngọn nến trên bánh sinh nhật của chúng ta là sáng kiến của người Hy Lạp cổ đại. Họ chủ đích làm những chiếc bánh trang trí bằng nến để tôn vinh Artemis, là nữ thần mặt trăng và săn bắn. Hình dạng tròn của những chiếc bánh là để tôn vinh mặt trăng và những ngọn nến được thắp sáng làm cho những chiếc bánh ngọt tỏa sáng như bề mặt của mặt trăng, và theo truyền thuyết, khi thổi nến, khói giúp xua đuổi tà ma hoặc mang theo những lời cầu nguyện tới các vị thần trên đỉnh núi Olympus.

Làm cách nào những ngọn nến sinh nhật phát triển từ thần Zeus cho đến ngày nay là những điều còn mơ hồ hơn nữa. Một giả thuyết cho rằng do các lễ hội ngoại giáo. Nhiều nền văn hóa khác tin rằng tà ma sẽ đến thăm con người vào ngày sinh nhật của họ, vì vậy nến và một căn phòng đầy bạn bè là điều cần thiết để bảo vệ chàng trai hay cô gái đang mừng sinh nhật.

Vài trăm năm sau, nến sinh nhật lại xuất hiện ở Đức, nơi có phong tục đặt đủ số cây nến trên bánh cho mỗi năm cuộc đời của một người, cộng thêm một cây ở giữa để cầu may mắn trong năm tới. Hàng trăm năm sau, chúng ta ngày nay vẫn thắp nến sáng ngày kỷ niệm sinh nhật của mình.

Qua an ninh phi trường

Vào những năm cuối thập niên 1960, các vụ cướp máy bay xảy ra thường xuyên. Chỉ riêng năm 1968 và 1969 ở Mỹ đã có hơn 50 máy bay bị cướp. Tuy nhiên, các sự việc này không bao giờ dẫn đến những thương tích nghiêm trọng, vì vậy chúng hầu như chỉ bị coi là mối phiền toái (nuisance) chứ không phải thảm họa. Nhưng vào năm 1970, một chuyến bay nội địa của Eastern Airlines đã thay đổi mọi thứ.

Vào Ngày lễ Thánh Patrick, hành khách đang hút thuốc lá trên chuyến bay từ Newark đến Boston, có giá vé \$21, thì một người đàn ông cầm súng xông vào buồng lái và bắn cả phi công lẫn người lái đồng hành. Mặc dù bị trọng thương, người co-pilot đã giật lấy khẩu súng từ tên không tặc, bắn và làm hắn ta bị thương, trong khi viên phi công, tuy bị bắn xuyên cả hai tay, đã cố gắng hạ cánh được máy bay.

Quốc hội đã phản ứng nhanh chóng, tổ chức các phiên điều trần chỉ 2 ngày sau đó về các biện pháp an ninh mới tại phi trường. Chẳng bao lâu sau đã có 2,000 cảnh sát giả trang có vũ khí trên các chuyến bay chọn lọc, và đến năm 1973, tất cả hành khách đều phải qua khu vực kiểm soát an ninh. Những điều đó cuối cùng đã trở thành các thay đổi an ninh hàng không lớn nhất cho đến một ngày định mệnh khác, ngày 11 tháng 9 năm 2001, khi cũng 3 chuyến bay Boston và Newark khác kết thúc trong bi thảm.

Mỗi gia đình, một Thương Phế Binh

NAM LỘC

Giang Sinh vừa qua, Tết Nguyên Đán và năm mới cũng gần kề. Nhân mùa lễ hội, xin quý bạn, những nhà hảo tâm hưởng ứng lời kêu gọi của MC Nam Lộc về chương trình bảo trợ các Thương Phế Binh VNCH qua chương trình

“Mỗi Gia Đình, Một Thương Phế Binh”

Dưới đây là danh sách những TPB/VNCH, đã lớn tuổi không có thân nhân. Họ đang sống trong cô đơn và thiếu thốn. Nếu quý vị nào có lòng nhân ái, xin vui lòng gửi một chút quà giúp cho họ sống qua ngày.

Theo nguyên tắc của chương trình “**Mỗi Gia Đình, Một Thương Phế Binh**”, quý vị chỉ cần nhờ các dịch vụ gửi tiền, hoặc đích thân trực tiếp gửi cho họ mà không cần phải qua trung gian của bất cứ một cá nhân hay hội đoàn nào. Tất cả các danh sách Thương Phế Binh giới thiệu đều đã được quý vị thiện nguyện viên, cựu chiến binh OLVNCH kiểm nhận và xác định trước khi đăng tải.

Ngoài danh sách đính kèm, nếu bất cứ quý vị đồng hương nào quan tâm đến hoàn cảnh của các TPB/VNCH khác và muốn nhận bảo trợ cho họ, thì xin cứ viết email về địa chỉ của MC Nam Lộc: namlocnguyen@yahoo.com, anh Nam Lộc sẽ gửi lý lịch cùng chi tiết của họ đến quý vị trong thời gian sớm nhất.

Chân thành cảm tạ

DANH SÁCH MỘT SỐ TPB/VNCH KHÔNG CÓ GIA ĐÌNH, THÂN NHÂN, CAO TUỔI Ở NHÀ TRỢ ĐANG CẦN ĐƯỢC GIÚP ĐỠ:

1. TPB Nguyễn Thành Phương (không thân nhân, người anh duy nhất cùng binh chủng đã tử trận năm 1971 ở Campuchia)

SỐ QUÂN: 75/ 104929
– Đơn vị: Tiểu Đoàn 4 TOLC

THƯƠNG TÍCH: Bị thương đầu, mù một mắt, mắt còn lại mờ dần. Không còn lao động được.

HIỆN TRẠNG: Ở nhà trọ không cố định, thường liên lạc qua một đồng đội và cũng là vị chỉ huy cũ tên Dương Thái (ông Thái đã trên 70 tuổi

nên không thể nuôi ông Phương thường xuyên được nữa) .

2. TPB Nguyễn Mạnh Cường, nguyên Sĩ Quan Biệt Động Quân Khoá 3/71 Thủ Đức. Bị thương, trở thành TPB lúc còn rất trẻ nên không có vợ con, Hiện ở trọ với em gái là mẹ đơn thân nên hoàn cảnh rất khó khăn)

SỐ QUÂN: 70/135525
– Đơn vị: ĐĐ 3/ĐĐ 31 BDO

THƯƠNG TÍCH: Chân bị liệt phải chống nạng, cộng nhiều thương tích khác. Ông Cường đã 73 tuổi, không còn làm việc được nữa.

3. TPB Vũ Khắc Mậu, ông Mậu sắp 78 tuổi, thuộc binh chủng TQLC. Lập gia đình muộn, không con cái. Ông bị thương đầu nên lúc nhớ lúc quên, không nhớ rõ số quân . Cấp chỉ huy cũ của ông là cựu sĩ quan Nguyễn Trọng Tường (hiện đang sống ở Úc Châu) đã xác định lý lịch của ông Mậu (vì giấy tờ TPB bị mất hết nên ông Mậu chưa hề được Tổng Hội TQLC trợ giúp. Vợ chồng ông Mậu có nguy cơ bị đuổi khỏi nhà trọ vì ông bà không đủ sức lao động thường xuyên.

(email ông Nguyễn Trọng Tường: jnguyen@cmivnedu.com)

4. TPB Võ Sinh. Thương tật: Mù một

mắt. Hoàn cảnh, không vợ con, không thân nhân, làm thuê giữ rẫy trên núi ở Ninh Thuận, cuộc sống rất khó khăn, bữa đói bữa no. Không có lương mà chỉ có thức ăn và cái điện thoại cũ.

SỐ QUÂN: 74/114089 – Tiểu đoàn 8 TQLC

5. TPB Vương Đình Thế. Thương tật: Cụt chân trái năm 1970. Hoàn cảnh, Vợ chết, không con cái, 70 tuổi).

SỐ QUÂN: 73/104095 – Tiểu đoàn 6 TQLC

6. TPB Nguyễn Khắc Sương. Bị thương vào mặt ngày 29/3/75 tại Đà

Nẵng và lạc mất đơn vị khi Đà Nẵng thất thủ, ông đã lần mò đi bộ, vừa đi vừa xin bà con giúp đỡ về Saigon, mất gần 1 năm mới về đến Saigon thì hai mắt đã mù. Sống lây lất nhờ các bà con và tu sĩ Công Giáo.

SỐ QUÂN: 71/140139 – Tiểu Đoàn 5 TQLC

VÀ MỘT DANH SÁCH GỒM TPB/VNCH THUỘC MỌI QUÂN CHỦNG THEO THỨ TỰ DƯỚI ĐÂY:

7. Trần Quốc Tuấn	Cụt 2 tay	74/428808	Gia Lai
8. Nguyễn Văn Lành	Cụt 1 chân, liệt 1 chân	53/647438	Bến Tre
9. Đinh Văn Khuê	Cụt 1 chân	69/120883	TP/HCM
10. Đỗ Minh Thuận	Cụt 2 chân	54/578452	TP/HCM
11. Huỳnh Văn Bông	Cụt 2 chân	74/147759	Bình Dương
12. Lê H. Ngọc Sinh	Cụt 1 chân	73/134715	Bình Dương
13. Lê Tấn Thành	Cụt 2 chân	56/865767	TP/HCM
14. Nguyễn Văn Nút	Cụt 2 tay	51/458228	Bình Dương
15. Nguyễn Văn Sốt	Cụt 2 chân	70A/700409	TP/HCM
16. Nguyễn V. Thanh	Cụt 2 chân	51/457697	Bình Dương
17. Bùi Văn Oanh	Cụt 1 chân	54/765992	Củ Chi
18. Cao Văn Nghĩa	Cụt 1 chân	50/345374	Bến Tre
19. Nguyễn Văn Ngọc	Cụt 1 chân	??/39979	Bến Tre
20. Trần Văn Châu	Mù 2 mắt	48/439262	TP/HCM
21. Bùi Văn Sách	Cụt chân trái	43/282.420	Vĩnh Long
22. Danh Đục	Cụt đùi phải	Biệt Kích	Sóc Trăng
23. Danh Thành	Cụt đùi phải	NQ/862.186	Kiên Giang
24. Hà Đước	Cụt hai đùi	68/409.780	Gia Lai
25. Hà Văn Sáu	Mù hai mắt + cụt tay trái	52/683.129	Đồng Tháp
26. Hoàng Văn An	Cụt đùi trái + hư gối phải	64/159.560	Sài Gòn
27. Hoàng Văn Bảo	Cụt chân trái	38/077.416	Bình Thuận
28. Huỳnh Văn Bông	Cụt hai chân	74/147.759	Bình Dương
28. Huỳnh Dinh	Liệt hai chân	70/206.707	Đắc Nông
30. Huỳnh Tấn Tiếng	Cụt đùi trái	73/507.653	Bình Dương
31. Huỳnh Văn Bảy	Cụt tay phải + gãy chân trái	74/516.576	Bình Thuận
32. Huỳnh Văn Hùng	Cụt chân trái sát háng	73/140.818	Cần Thơ
33. Huỳnh Văn Minh	Khuyết sọ, liệt tay và chân	74/124.601	Bình Định
34. Lại Kế	Cụt đùi trái, gãy chân phải	Biệt Kích	Huế
35. Lê Bi	Cụt chân phải + hư mắt trái	47/814.624	Khánh Hòa
36. Lê Cảnh Minh	Cụt đùi phải	62/158.994	Ninh Thuận
37. Lê Cầu	Cụt chân phải	73/755.146	Phú Yên
38. Lê Minh Hoàng	Cụt đùi trái + gãy chân phải	67/173.341	Kiên Giang
39. Lê Nhỏ	Cụt chân trái	75/408.949	Khánh Hòa
40. Bùi Văn Sạch	Cụt hai đùi	50/542.481	Bến Tre

Chúng tôi sẽ chỉ phổ biến địa chỉ và số điện thoại của các TPB dưới đây đến quý vị nhận lời bảo trợ hoặc giúp đỡ họ mà thôi.

NAM LỘC
namlonnguyen@yahoo.com

ngó vậy mà không phải vậy...

THANH LAN DANG (POTOMA-MARYLAND)

Tháng trước mấy chị em trong tiệm hùn nhau mua tôm ở một trang quảng cáo trên Facebook. Giá rẻ hơn của anh \$1/lb. Nhưng tôm vị lạt, hơi bã. Ông xã mang ra nhậu chê là không bằng kỳ trước (em đâu dám nói là mua chỗ khác đâu:) Tại sao cũng thấy ghi là hãng từ Louisiana như anh Don mà chất lượng khác nhau?

- Cho Don sửa lại tên tiểu bang là Louisiana nha, rất nhiều người viết nhầm chứ không riêng em đâu :). Câu hỏi này hình như Don đã trả lời trước đây một hai lần. Không phải vùng biển nào cũng giống nhau, không phải loại tôm nào cũng giống nhau. Do vậy phẩm chất và giá cả cũng sẽ khác nhau đôi chút, bạn ạ.

HỒ NGỌC TRANG (OKLAHOMA): Chú Don ơi, vừa rồi gấp gáp, cháu nấu canh bí bằng tôm khô, thì thấy vị ngon và ngọt hơn tôm tươi, có phải cháu... mát tay hay sao mà có chuyện ngược đời hay tại cháu “mê tín” hả chú?

- Chào cháu Trang. Cảm ơn cháu luôn là khách hàng trung thành của chú.

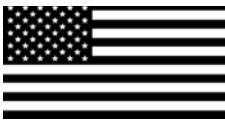
Tôm khô nấu canh rất nhanh, nó hợp với nhiều loại trong ẩm thực Việt Nam, như nấu mì gói, canh bí đao, khổ qua, khoai môn, mướp v.v... Cái gì cũng có lý do của nó chứ không phải “mê tín” như cháu đùa. Tôm khô US là tôm biển, dĩ nhiên khác với tôm sông, tôm hồ. Khi sấy khô, độ ngọt, chất đậm sẽ “đông đặc” lại, nên cháu sẽ thấy có vị ngọt rất tự nhiên, đậm đà. Tuy nhiên, tôm biển đã “ngậm” muối, có chút mặn, nên cháu cần nêm nếm nhẹ tay.

PHÚ XUÂN ĐỖ (VIDALIA-GA): Nhà em nấu cái gì cũng “chơi” tôm khô. Nhưng size medium thì hơi uổng. Anh Don còn loại tôm tiny không? Giá bao nhiêu vậy anh?

- Chào Phú. Hiện nay mới vào tháng 6, các tàu tôm vẫn chưa ra khơi để bắt đầu mùa mới. Nên chưa có loại tiny. Khi nào có anh sẽ nhắn tin cho Phú. Giá không báo trước được, vì tùy vào tỉ lệ. Nếu vụn nhiều, giá sẽ khác năm ngoái, không phải rẻ hơn mà mắc hơn, để bù vào hao hụt.

CHUNG VÕ (LOS ANGELES- CA): Order 5 lb được free shipping, em đặt 30 lb có bonus gì không anh Don ơi! Đùa với anh tí thôi, chứ mọi người đem về ăn, ai cũng khen, vậy là “phần thưởng” của em rồi, hi hi hi...

Tôm Khô USA! Tôm Khô sạch!!!

MADE IN LA, USA

Quý khách có thể đặt mua tại :
WWW.TOMKHOSACH.COM

Xin gọi anh Don để đặt mua, gửi về tận nhà hoặc tiệm trên toàn tiểu bang Hoa Kỳ:

318-235-4564

CÓ 3 LOẠI: NHỎ (S), VỪA (M) VÀ LỚN (L)

NGOÀI RA CÓ MỘT SỐ LƯỢNG RẤT ÍT LOẠI TÔM RẤT NHỎ (GIÁ RẺ HƠN) VÀ JUMPO

tết
tặng gì nè ?

bánh chưng

mứt

kẹo

...

TÔM KHÔ

LÀ MÓN QUÀ TẶNG GIÁ TRỊ & THỰC TẾ !

THƠM NGON | SẠCH SẼ | AN TOÀN

TÔM BIỂN LOUISIANA - USA KHÔNG CHẤT BẢO QUẢN | KHÔNG THUỐC NHUỘM MÀU

XIN GỌI ĐƠN

318

235.4564

HOẶC MUA TẠI

WWW.TOMKHOUS.COM

5 LBS TRỞ LÊN

FREE SHIPPING

Vũ Khắc Khoan. ‘Ngõ xuân’

NGUYỄN & BẠN HỮU

Nguyễn chưa bao giờ gặp Vũ Khắc Khoan nhưng do bởi lòng yêu mến con người và tác phẩm của ông nên tưởng như đã nhìn thấy Vũ đâu đó - đi trên hành lang trường Văn Khoa hay ngồi trên một chiếc xích lô trên đường Catinat Sài Gòn. Và trong đời văn chương chữ nghĩa của mình, Nguyễn từng xem diễn vở *Thằng Cuội Ngồi Góc Cây Đa* (trên sân khấu trường Quốc Học - Huế) và *Thành Cát Tư Hãn* (trên sân khấu Thụ Nhân - Đà Lạt). Và Nguyễn cũng đã đọc *Giao Thừa* và *Ga Xép*. Những năm ở Mỹ, Nguyễn lại đọc *Đoản Văn Xa Nước* và cũng rất thích. Vũ cũng làm một số thơ. Thơ Vũ Khắc Khoan cũng như văn đặc sắc ở tu từ, ý thơ đắm hồn Thiên.

■ Nhắc đến Vũ Khắc Khoan, thi sĩ Viên Linh viết:

“Vũ Khắc Khoan lúc nào cũng lừng lững như một pho tượng.” Trên sân khấu trường Quốc Gia Âm Nhạc và Kịch Nghệ, – trong Đêm Mậu Hồng một giờ sáng, ngồi gõ bàn ngâm Hồ Trường – Đi trên hành lang Phủ Quốc Vụ Khanh Văn Hoá, bước xuống quán nhậu Hải Biên “anh đi thẳng vào đám đông như biết đám đông sắp dẫn ra, để sau đó nhìn theo sau lưng anh mà ngưỡng mộ một tấm thân nam tử...”

■ Đinh Cường:

Trưa năm đọc lại tập sách mỏng *Đọc Kinh* của Vũ Khắc Khoan

*Ngũ Đại Hồ. Ngũ Đại Hồ
trắng toát tuyết và khuôn mặt của nhà
viết kịch nhà văn ấy như hiện ra
với mái tóc bông với chiếc tẩu đẹp
tôi gặp ông chỉ được vài lần
mà sao thấy ông quá đẹp, đẹp từ điệu bộ
đáng đi. đẹp từ câu văn. vở kịch*

*nhớ những chiều Đà Lạt sương mù
với chiếc manteau dài màu mỡ gà
người đàn ông đi xuống một con dốc*

*ban kịch Thụ Nhân diễn Thành Cát Tư Hãn
nhớ không Ngõ oi. bây giờ Lê Kim Ngõ đã chết*

*...
bạn mê kịch Vũ Khắc Khoan [1]
như tôi mê tình bạn giữa các anh
Ly rượu nửa khuya là ly thứ mấy? [2]
Mai Thảo luôn nhìn ngắm bạn mình
như một cần thiết. và Phạm Đình Chương
và Thanh Tâm Tuyên ... tôi luôn mãi nhìn
các anh là những ánh lửa. không ngừng cháy sáng
cho cuộc đời. cho nghệ thuật. cho tình bạn.*

VIRGINIA, JAN. 23, 2014
ĐINH CƯỜNG

[1] Vũ Khắc Khoan sinh ngày 27- 2- 1917 tại Hà Nội, mất ngày 12- 9- 1986 tại Minneapolis, USA

[2] Mai Thảo - Văn 1973, số đặc biệt Vũ Khắc Khoan

■ Bây giờ xin đọc

**Ngõ Xuân
của Vũ Khắc Khoan**

1.

Nửa khuya nghe chim lạ
Hót lẻ trong cành du
Thoáng lờ kinh vô ký
Chập chờn ánh lửa giang đầu
Lắng nghe con chim lạ
Hót khe trong cành du
Chợt nhìn qua khung cửa
Bạt ngàn ngợp trắng trắng lu

2.

Xuân đã về miền Hương Tích?
Sao có hoa mơ nở trắng rừng mơ?
Hỡi ơi không trắng hoa rừng mơ
Mà trắng miền đất lạnh
Hoa tuyết bay trắng rục Ngũ Đại Hồ
Hoa tuyết rơi liệm trắng màu hoa miền nhiệt đới
Nơi tuyết rơi chỉ ở trong thơ
Hoa tuyết bay lát phát
Nghe như rờn rợn lời tâm sự
Mưa nhỏ thổ dài trong giàn dưa
Liễu-trai-chí-dị
Nửa khuya đất Hồ
Có con chồn già thùy lệ

3.

Lại nghe con chim lạ
Hót lạnh trong cành du
Lạnh ấm trà hoa cúc
Lạnh lén vào trong tôi

4.

Tôi từ thuở xa miền nhiệt đới

Đến đây kết nghĩa với cây du
Lòng vẫn nhủ lòng rằng thôi đừng nhớ
Ngày ngày ngồi gốc cây du
Mơ cười một con trâu
Đi về miền nắng quai

Lá du như sao buổi sớm
Nhưng biết đùa với nắng mưa thu
Cũng vàng cũng nhuộm màu quan tái
Và rụng khi cành gầy ôm tuyết trắng
Đi vào thiên khoáng cuối mùa thu

5.

Nhưng bỗng nhiên im lặng
Im lặng trong cành du
Lắng tai tìm chim lạ
Nghe nhẹ bỗng cành du

6.

Cúi đầu tưởng đến duyên kỳ ngộ
Mong manh chim lạ cành du
Rồi những khuôn mặt cũ
Cùng lặn đạn bên trời một lúa
Giờ đây thưa thớt
Như lá mùa thu
Ước cũ duyên thừa
Có còn tiếp nối?
Hay chông chênh sát na một thoáng
Chim lạ bỏ cành du
Cánh nhỏ vụt nhòe trong cánh tuyết?

7.

Ngùi ngùi mái tóc mờ sương thu
Tuổi già lệ như lác đặc
Rừng phong hạt móc sa
Đâu còn thùy lệ
Chỉ rừng rưng rưng sầu.

VKK

Con rồng nước

Tận diệt “rồng nước”

Rồng nước (còn gọi rồng đất, con kỳ tôm) có tên khoa học Physignathus Cocincinus, là loài bò sát cùng họ kỳ đà nhưng dáng nhỏ hơn, Chúng có nhiều tên gọi khác như: rình rình (Mường), búng-nhỉ-lòng (Dao), tu-lủng-lẳng (Tày), tu-xả-tảng (Thái) hoặc Chinese Water Dragon theo tiếng Anh.

NGUYỄN SINH (bài và hình)
SÀI GÒN - VN

Một chuyến đi săn

G iữa tháng 11/2023, chúng tôi có dịp về Lộc Bắc (huyện Bảo Lâm, tỉnh Lâm Đồng) và tình cờ quen với Thạch, một “thổ địa” ở đây đồng thời là “đầu lĩnh” của một nhóm người chuyên đi săn rồng nước mang về bán cho các thương lái thu mua. Trong cuộc nhậu tại nhà người bạn, anh ta vỗ vai tôi nói: “Chú về đây có thưởng thức món ‘linh hồn

xứ núi’ bao giờ chưa?”. Tôi đáp không biết thì Thạch cười khà, bảo: “Mai có rảnh, chú đi với bọn này săn rồng nước. Món ‘linh hồn xứ núi’ chính là nó!”

Tôi đồng ý. Ngày hôm sau, chờ trời gần sập tối, Thạch mới gọi phone cho tôi và bảo “Chú cháu ta bắt đầu cuộc săn!”. Chừng 20 phút sau, tôi tháp tùng nhóm Thạch gồm 6 người. Quan sát, tôi thấy nhóm săn mang theo “đồ nghề” gồm đèn pin, vài

sợi dây thừng xe đạp uốn thành cái thông lọng gắn vào đầu một nhánh trúc dài khoảng 2m, 3 khẩu súng hơi bắn đạn chì và mấy cái bao tải. Thạch khoe rằng anh ta từng có 7 năm “thâm niên trong nghề” và bảo: “Con rồng nước thường có màu xanh lá chuối, ban đêm có thói quen ngủ say sưa trên các tán cây ven suối, vì vậy ở khoảng cách vài chục mét mình có thể nhìn thấy nó do phản quang với ánh đèn

pin. Theo kinh nghiệm, khi phát hiện rông nước, ta sẽ nhẹ nhàng tiếp cận để bắt chúng bằng dây thòng lọng, tránh tạo tiếng động mạnh khiến nó tỉnh giấc, nhanh chóng phóng xuống suối hoặc bỏ chạy mất!”. Vẫn theo lời Thạch, các nhóm đi săn rông nước rộ nhất vào đầu mùa khô. Cứ một đêm đi săn, mỗi người ít nhất cũng kiếm được không dưới 400-500 nghìn VNĐ. Và không riêng gì nhóm của anh ta, quanh các con suối Đa Tong-Kriong, Đa Siat, Đa Kôi, Đa Su, Đa Nga... ở Bảo Lâm này còn có nhiều nhóm khác cũng chuyên săn loài này.

Đặc điểm, sinh học, sinh thái

Theo “Sách đỏ Việt Nam”, Rông nước xếp

Đi săn rông nước

ở lớp bò sát, thuộc bộ có vây. Đây là loài động vật máu lạnh, sống tập trung ở vùng Trung du và miền núi nơi các bụi cây ven bờ suối, phổ biến ở một

số tỉnh thành VN như Lâm Đồng, Đắk Nông, Đắk Lắk, Gia Lai, Kon Tum, Khánh Hòa, Quảng Ngãi, Đà Nẵng, Kiên Giang, Lào Cai, Yên Bái,

Bắc Giang, Bắc Kạn ... Rông nước di chuyển khá nhanh trên mặt đất, biết bơi, dễ dàng thay đổi màu da theo thời tiết hay khi nhận thấy có dấu hiệu nguy hiểm, da sẽ chuyển từ màu xanh lục sang đỏ, vàng. Rông nước trưởng thành có chiều dài cơ thể khoảng 240 – 260mm. Có một mào trên gáy cùng một mào trên lưng nối liền nhau và kéo dài từ gáy tới đuôi. Mào ở cá thể đực cao hơn cá thể cái. Phía trên thân rông nước thường có màu xanh lá hay xanh thẫm, vùng bụng màu trắng. Đuôi có những khúc xám nâu xen kẽ những khúc vàng. Rông nước ăn các loại sâu bọ nhiều chân, gián, muỗi, giun đất. Từ tháng 11 đến tháng 7 âm lịch năm sau chúng đẻ trứng. Bình quân 8-15 trứng/con/đợt (2 đợt/năm). Sau

Rông nước được các thương lái thu mua

Chuẩn bị giết thịt

72 ngày trứng nở thành con...

Rồng nước có đặc tính khi mặt trời sắp lặn chúng thường leo lên các cành cây gần mặt nước ngủ, tới gần sáng xuống nước tắm rồi quay lên nằm phơi nắng.

Món ngon, vị thuốc... và cạn kiệt

Ông Điểu Thịnh, 62 tuổi, một người dân tộc Stiêng trong nhóm săn của Thạch cho biết thêm: “Cách đây 12-15 năm về trước, chả mấy ai quan tâm tới con rồng nước, còn bây giờ thời thế hoàn toàn khác! Thậm chí mấy năm gần đây, có nhiều lời đồn đoán mặt rồng nước chữa được các bệnh ho dai dẳng, hen suyễn rất hiệu nghiệm nên nhiều người còn mua chúng về mổ lấy mật làm thuốc và rồng nước ngày càng bị tận diệt.”

Đêm ấy, sau khi bắt đầu mở cuộc săn từ khoảng 19 giờ đến gần 3 giờ 30 sáng hôm sau, nhóm của Thạch bắt được khoảng 7 kg rồng nước, chia đều cho 6 người vị chi mỗi

Vài món nhậu từ rồng nước (kỳ tôm)

người hơn 1 kg. Thạch nói rằng “chiến lợi phẩm” sau khi săn về sẽ mang bán lại cho một số người chuyên thu mua ở Đa Tễh và các huyện lân cận. Theo đó, giá rồng nước hiện được các thương lái

thu mua từ 350 – 400 nghìn VNĐ/kg với con có trọng lượng từ 300 gam trở lên. Những con có cân nặng dưới 300 gam giá thấp hơn một chút. Tiếp theo những thương lái này mang bán lại cho các

quán nhậu địa phương, các nhà hàng đặc sản thịt rừng ở Sài Gòn hoặc những nơi khác có nhu cầu ...

...Khoảng tuần lễ sau, quay lại Sài Gòn, theo “chỉ điểm” của các thương lái ở Lâm Đồng, tôi tìm đến vài nhà hàng đặc sản ở các Quận 1, 3, 5, Tân Bình ... mới biết hóa ra lâu nay món “rồng đất” không hề xa lạ với các dân nhậu. Tuy nhiên ở đây nó gọi là con kỳ tôm. Tại một nhà hàng trên đường Lê Quý Đôn (Quận 3), kỳ tôm có hẳn trên menu với các món xào lăn, xào sả ớt, cà-rì, xé phay, gỏi lá me, nấu cháo nhưng theo lời một “bạn thường nhậu” thì “kỳ tôm ướp muối ớt nướng lửa than là ngon nhất”. Tôi thấy không hiếm người còn yêu cầu nhà hàng cắt tiết và lấy mật kỳ tôm pha với rượu để gốc hoặc rượu mạnh uống để “tăng cường sinh lực” (?). Có điều, khi đã nằm trên menu các quán nhậu, giá rồng nước (hay con kỳ tôm) lập tức được đẩy lên cả triệu VNĐ/kg!

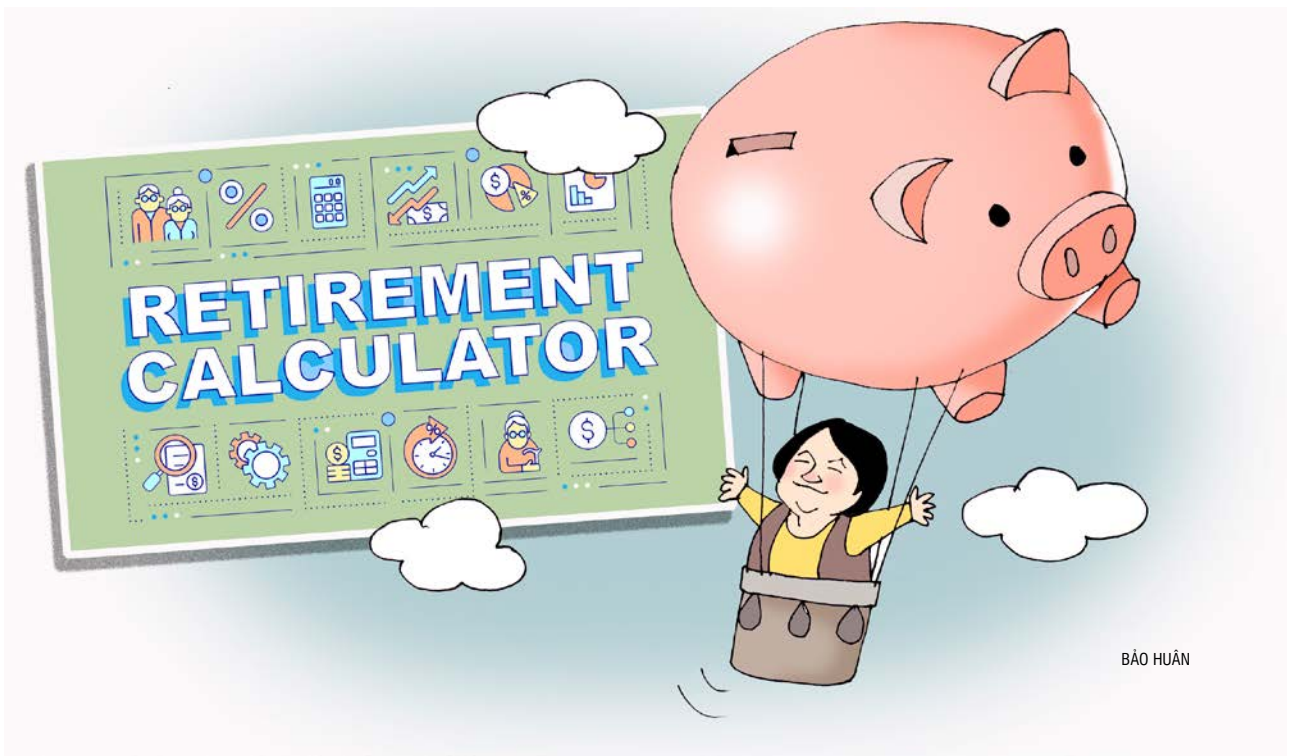
NS

BIỆM HỌA

BẢO HUẤN

BẢO HUÂN

Thu Vén Tuổi Già

THÚY MESSEGEÉ
POTOMAC, MD

NÊN Ở ĐÂU, NÊN LÀM GÌ?

Suốt thời trẻ người ta vất vả làm việc, nuôi dạy con cái, chạy vạy cơm áo gạo tiền ... chìm đắm trong “bến mê” ít có giờ dừng lại để:

Nằm vắt tay lên trán ta nghĩ đến chuyện bây giờ

Ngồi bấm đốt ngón tay ta nghĩ đến chuyện ngày mai

Thế rồi thì giờ vùn vụt bay đi như bóng câu qua cửa sổ, thoát cái là “cái già sông sộc nó thì theo sau”. Đến lúc phải nghĩ đến việc thu vén lại cho giai đoạn mới của cuộc đời, chẳng thể Vũ Như Cần như mấy chục năm qua. Đi đâu? Ở đâu?

Sống như thế nào?

A. Già Tại Chỗ (Aging in Place): có người dự định sống nốt tuổi già tại căn nhà kỷ niệm cho đến ngày cuối. Họ lo sửa nhà lại theo nhu cầu mới: hoặc đặt thang máy trong nhà, hoặc bỏ trống dây trên lầu dọn xuống ở tầng trệt, xây thêm phòng ngủ phòng tắm dưới nhà, san bằng nền nhà không phải bước lên bước xuống từ phòng này sang phòng kia, đặt thêm thanh vịn dọc tường, nới rộng cửa phòng cho xe lăn ra vào, san bằng tam cấp trước nhà để đẩy xe lăn v.v.

Nhu cầu ở là vậy, còn nhu cầu ăn và chăm sóc

thì sẽ bỏ nhiều tiền (rất nhiều tiền) thuê người đến nhà chăm sóc. Khi yếu đuối bệnh hoạn thì tổn phí sẽ rất cao. Vợ chồng ông bà tôi quen biết có thu nhập cao nên đã lập sẵn ngân sách mỗi tháng chi 10 nghìn thuê người trông nom và tạm yên chí với kế hoạch này. Phương cách này không phải ai cũng có khả năng làm được.

B. Phu tử (hay phụ tử) tòng tử, về ở với con:

Một số ông bà thu vén dọn về ở cùng với con hay ở gần cạnh bên con. Đây là truyền thống lâu đời của người Á Đông, tam đại đồng đường, có khi cả tứ đại đồng đường. Ông bà giúp trông cháu

nhỏ, con cái ngày nghỉ đưa cha mẹ đi chợ, đi chơi, khám bệnh v.v. Tuy nhiên lúc cuối đời bệnh tật tuổi già đôi khi cũng vượt quá khả năng chăm lo của các con nên rồi cũng vào dưỡng lão.

Bài này xin chỉ bàn đến một số vấn đề cho những vị muốn tự mình tìm chốn an cư lạc nghiệp cho giai đoạn mới trong cuộc đời.

C. “Xuống Cấp” ở nhà nhỏ hơn (Downsize)

Ở đời chuyện gì cũng chỉ cần đủ, không cần hơn. Căn nhà rộng hơn nhu cầu không phục vụ mình nữa mà ngược lại khiến mình phải vất vả phục vụ nó. Quét dọn phòng khách thênh thang, phòng ngủ dư dưng để trống không người ở, phòng tắm trên phòng tắm dưới không dùng đến v.v. đều là phí công vô ích trong khi mình cần để dành sức khỏe ít ỏi còn lại để nghỉ ngơi vui chơi.

Chuyện xuống cấp nói thì dễ nhưng làm không dễ. Không có bà tiên nào vung chiếc đũa thần, phút chốc qua đêm “bé” mình từ nhà to dưng 2000-3000 sqf đến một căn nhà nhỏ nhắn gọn ghẽ vừa đủ cho đôi uyên ương tóc bạc tuổi vàng.

Tiêu chuẩn cho “túp lều tranh” mới

1. GỌN NHỎ: vừa vặn cho 1 hay 2 người.

2. ĐỂ RA VÀO: ở tầng trệt không leo cầu thang hay ở tầng trên có thang máy phục vụ, gần phố xá chợ búa

3. Ở KHU NÀO: vào khu người già hay ở khu đa dạng đủ mọi lứa tuổi thành phần?

4. SỞ HỮU: thuê hay mua?

5. THỜI GIAN: sẽ ở bao lâu? Sau đó thì sao?

Ở đây xin bàn đến mục 3, 4 và 5, vì 2 mục đầu đã hiển nhiên không cần tranh luận.

Ở KHU NÀO

a. Ở tại phố thị: người lớn tuổi không cần ở khu ngoại ô (suburbs) có vườn tược xanh mát, đường phố vắng vẻ yên tĩnh. Mỗi lần đi chợ, sắm sửa phải lên xe chạy vài dặm đến vài chục dặm. Nhà hay căn phòng trong phố ở tầng trệt hay tầng lầu có thang máy lên xuống, bước ra đường là có tiệm café, chợ nhỏ, cửa hàng ăn uống v.v. không phải lái xe đi lại là thích hợp hơn. Tuy nhiên, những căn nhà tiện nghi ngay trung tâm phố xá như thế phần đông phục vụ người trẻ độc thân đi làm (young professionals) vì thành phần này cũng muốn cùng những tiện ích này. Ta cũng cần cân nhắc tổn phí và nơi chốn khi chọn ở phố thị.

- Tổn phí: Khu phố sạch sẽ mới mẻ (khoảng 3-5 nghìn ở Bethesda, Maryland; Falls

Church, Virginia; 3-6 nghìn San Jose, California; 1-2 nghìn Houston, TX) hầu như dành cho giới trẻ đi làm có khả năng trả tiền thuê cao, trong khi người già thì lợi tức cố định khiêm tốn hơn. Chọn khu bình dân giá rẻ không có thang máy thì phải ở tầng trệt, nhưng không phải lúc nào cũng tìm được. Thành phần dân cư chung quanh có thể phức tạp với nạn trộm cắp vặt, xả rác bữa bãi, tranh chấp với hàng xóm không biết điều v.v.

- Nơi chốn, môi trường: Ở chung với đủ thành phần lứa tuổi có cái vui là mình hưởng lây lối sống vui nhộn tràn trề sinh lực của giới trẻ chung quanh, thay vì cảnh “hai con khỉ già ngồi nhìn nhau” suốt ngày. Tuy nhiên cái ồn ào sinh động đôi khi vượt quá mức với những party khuya khoắt ồn ào, cảnh say xỉn ẩu đả, những cuộc cãi vã hung tợn v.v. những mặt trái của đời sống phố thị.

b. Vào khu nhà cho người cao niên (Senior Community, 55+ Community): Dọn đến khu nhà già có cái lợi là những khu này đã tính đến những nhu cầu của người lớn tuổi. Leisure World ở Maryland, Làng

Tre (Golden Bamboo I, II, III) ở Texas, The Villages ở Florida, Sun City ở Arizona v.v. có những khu riêng biệt tập trung hàng ngàn căn phòng hay nhà nhỏ để ra vào lên xuống, chung quanh có thư viện, rạp chiếu bóng, hồ bơi, sân tennis, chợ búa ngay ngoài cổng v.v. Giá cả những khu này tương đối phải chăng, đôi khi thấp hơn giá thị trường bên ngoài vì chúng tọa lạc cách biệt thành phố nơi giá đất rẻ (giá bán 200k-400k ở Leisure World - Maryland, 300k-400k ở the Villages - Florida). Phần “được” là có bạn đồng lứa, gặp nhau uống trà, cà phê, đi xem hát, hàn huyên tâm sự v.v. Phần không được lắm là vẫn phải lái xe đi lại hay dùng dịch vụ của khu vực, đi đâu cũng thấy người lớn tuổi già nua, chẳng nghe tiếng trẻ con cười nói, cuộc sống tách biệt với “đời thường”.

Trong phố cũng có những apartment complex cho người lớn tuổi ở cùng nhau, có dịch vụ ăn uống, giải trí chung. Giá cả khá cao, khoảng 3 nghìn/tháng tại Maryland-Virginia. Giá thuê ở Làng Tre Vàng (Glolden Bamboo II, Golden Bamboo III), Houston, TX thì chỉ từ \$700 đến \$1100/tháng.

c. Ở một chỗ đến cuối đời bằng “Dịch vụ chăm sóc bao trọn gói” (Continuing Care

Retirement Community): Đó là những dịch vụ chăm sóc chu đáo cho người lớn tuổi trên từng chặng đường trước mắt cho đến lúc lìa đời:

1. Tự sống độc lập, nếu muốn sẽ có nhà hàng phục vụ ăn uống, có người lau dọn nhà cửa (independent living),
2. Sống dựa vào dịch vụ, có người phục vụ ăn uống ngày 3 bữa và quét dọn cho nhưng vẫn tạm khỏe mạnh (assisted living),
3. Nằm một chỗ cần dứt cơm, tắm rửa, giặt giũ, cho uống thuốc v.v. (nursing home).

Những nơi này chia làm 3 khu khác nhau cho 3 cách sống kể trên nhưng vẫn cùng một địa điểm. Khi “chuyển vùng” chỉ việc dời từ vùng 1 sang vùng 2 rồi sang vùng 3. Dịch vụ này rất đắt tiền, dành cho giới có của ăn của để. Thường khi vào những nơi này phải đóng trước một số tiền to từ 500 nghìn đến 1 triệu, mỗi tháng trả từ 4 nghìn cho một người đến 6 nghìn cho 2 ông bà (vùng Maryland-Virginia). Khi còn sống độc lập được thì người ta cho một số bữa ăn tại nhà hàng 4-5 sao ngay trong khuôn viên (16 vé ăn mỗi tháng chẳng hạn, nếu đi vắng không dùng thì sẽ được dùng vào

tháng sau, nhưng hết tam cá nguyệt thì mất giá trị), cho người lau dọn, cung cấp các trò giải trí như bơi lội, ping pong, đọc sách v.v. Đến lúc cần chăm sóc nhiều hơn thì sẽ được hưởng kiểu assisted living, được dọn ăn ngày 3 bữa, lau dọn, nhắc nhở uống thuốc v.v. Giai đoạn cuối nếu nằm liệt giường thì sẽ vào khu chăm sóc kiểu nursing home, cơm mang đến giường dứt ăn, có người tắm rửa thay áo quần, chăm sóc y tế 24/24. Thoạt nghe thì thấy ngán ngẩm, dào dàu ra số tiền lớn như vậy để vào những nơi này? Thật ra một người đơn thân không con cái, làm việc cả đời, đã trả sạch nợ ngôi nhà đang ở, nay bán đi giao tất cả tiền cho dịch vụ rồi thì yên chí có nơi dưỡng già đến ngày cuối. Tuy tốn kém nhưng người già được hưởng nơi ở sang trọng, dịch vụ chu đáo, và khi nào sức khỏe “xuống cấp” nằm một chỗ thì được chăm sóc toàn diện cho đến cuối đời. Vì đóng trước số tiền rất lớn nên mình được bảo đảm nếu lỡ tán gia bại sản vì lý do nào đó (con cháu lừa quýt, thị trường chứng khoán sụp đổ, v.v.) họ cũng không đuổi mình ra khỏi cửa. (Chắc hẳn họ đã nắm sẵn số tài sản lớn của mình từ đầu nên cứ thế trừ dần đi). Có nơi cam kết sẽ trả lại cho người thừa kế

một số phần trăm số tiền đóng khi dọn vào, tùy vào thời gian mình sống ở những nơi này lâu hay mau. Ai muốn biết thêm xin Google “Continuing Care Retirement Community near me” để biết thêm và có thể xin hẹn đến thăm cho biết.

Một lý do người Việt không hưởng ứng dịch vụ này vì vào đó phải “hội nhập hoàn toàn”, tức là ăn cơm Mỹ ngày 3 bữa, phải hòa đồng với dân cư chung quanh.

SỞ HỮU NƠI Ở MỚI: MUA HAY THUÊ?

a. Mua: Người Việt luôn có khuynh hướng nhìn về lợi ích lâu dài. Người ta cho rằng trả tiền thuê là “mang tiền đổ xuống cống”, đến ngày ra đi chẳng còn lại gì. Bán nhà đang ở rồi mua căn ‘hộ’ nhỏ theo nhu cầu mới sẽ giữ được tài sản dài lâu, sau này để lại cho con cháu.

Tuy nhiên, khi mua một căn ‘hộ’ ở tuổi gần đất xa trời, ta cần dự định xem sẽ ở được bao lâu. Người già khi mua nhà chỉ tính được vài ba năm trước mặt. Một ngày nào đó ông đột quy phải vào dưỡng lão, bà té ngã hay vướng bệnh lãng không còn ở nhà được nữa thì ngôi nhà mới mua vài năm phải xử thế nào? Bán lại để thu vén theo cảnh sống mới một lần nữa cũng đau đầu như lần downsize trước, nhất là khi một người đã mất

khả năng phụ giúp, chỉ còn lại một người già yếu phải tự mình lo toan lấy mọi chuyện.

b. Thuê: thuê nhà thì đúng là “mang tiền đổ xuống cống” nhưng không phải gán bó lâu dài. Khi cần dời đi thì trả nhà lại dễ dàng. Ngược lại, khi ở nhà thuê thì luôn có yếu tố phụ thuộc khi mình không làm chủ. Khi cần gán thêm thanh vịn dọc tường hay trong nhà tắm cũng phải xin phép chủ nhà. Nói rộng cửa phòng cho xe lăn ra vào càng to chuyện hơn. Có thể một ngày nào đó có nhà đầu tư thu mua toàn bộ khu mình đang ở để đập đi xây condo mới và mình phải dọn đi v.v.

THỜI GIAN Ở BAO LÂU?

Chuyện này chỉ có Trời tính giùm ta. Như đã bàn ở phần 4 trên, tuổi già chỉ biết được từng năm một hay vài ba năm trước mắt. Cách tốt nhất là toan tính bước tiến lần bước lui, bước vào lần bước ra trước khi chọn chỗ ở mới. Khi nào không còn ở được tại nhà mới này thì sẽ đi đâu? Chuyện không đơn giản nhưng đừng để mình bị động khi có chuyện ngoài dự tính xảy ra.

D. Nghiên cứu/Chuẩn bị

Ở tuổi lão niên, việc chuẩn bị cho quãng đời còn lại rất quan trọng, vì ta không có thì giờ hay khả năng xóa bàn làm

lại. Cần tìm hiểu mọi ngõ ngách, xem xét học hỏi chu đáo mọi khía cạnh, và tận dụng mọi nguồn thông tin để đi đến quyết định thích hợp.

1. Nguồn nội bộ trong gia đình: nhiều cha mẹ ngần ngại không muốn làm phiền con, tự “nghĩ giùm” là chúng nó không quan tâm, chúng nó bù đầu chuyện gia đình không có khả năng giúp đỡ, dẫu hay rẻ sẽ phiền hà v.v. Dù sao cũng phải lên tiếng, họp “hội đồng gia đình” để chia sẻ suy nghĩ của cha mẹ và nghe qua ý kiến của con. Dù có giữ quyết định của mình thì ít nhất cũng hiểu được lập trường ý kiến của con, hay hiểu được chúng nó muốn mình làm gì, hay vì sao chúng nó không thể giúp đỡ theo ý mình được. Và quan trọng hơn cả, nếu còn cả ông lẫn bà, thì 2 người cần trao đổi ý kiến với nhau thấu đáo, kéo ông muốn gà, bà muốn vịt thì không thể nắm tay nhau đồng hành trên quãng đường trước mắt được.

2. Nguồn tài liệu từ cộng đồng chung quanh: các county đều có dịch vụ cho người lớn tuổi (Department of Aging), từ việc đưa đón xe buýt đến giao cơm tận nhà, giúp làm giấy tờ (di chúc, “chỉ thị tương lai” – Advance Directive), đến giới thiệu những dịch vụ tư vấn luật pháp, tiện ích công cộng mà mình

chưa biết đến.

3. Đến thăm “hiện trường”: có những nhà già hay dịch vụ phục vụ người cao tuổi sẵn sàng mời mình đến viếng thăm, xem qua cho biết các khu ăn ở sinh hoạt, gặp gỡ nói chuyện với những cư dân đang ở đó, ăn thử một bữa cơm tại nhà hàng của họ, hỏi han kỹ vấn đề tốn phí, v.v.

4. Một số văn thư pháp lý cần chuẩn bị sẵn: Điều khá buồn cười (hay buồn đau) là khi một người mất đi thì dễ, người còn lại sẽ thừa hưởng hay quyết định mọi việc như mua bán nhà cửa hay thanh toán tài sản. Ngược lại khi một người nằm liệt giường hay hôn mê mất sáng suốt thì người còn khỏe phải lo thủ tục giám định y khoa, thủ tục luật pháp, xin phép ba làng bảy tổng rằng người kia không thể quyết định được nữa, mới có thể giải quyết chuyện gia đình.

a. Advance Directive (“chỉ thị trước”) giao quyền quyết định y tế cho người kia khi mà 1 trong 2 người không còn khả năng tự quyết định vấn đề chăm lo sức khỏe cho mình được nữa, kể cả mọi phương diện liên quan khác như tang ma, hiến tạng, hay cả việc có giữ cho sống bằng

ống nghiệm hay rút ống để ra đi, phương thức chôn cất v.v.

b. Power of Attorney (giấy ủy quyền) giao cho người khác giải quyết tài chính, có thể hạn hẹp như chỉ khi nào mình đi vắng ra nước ngoài, chỉ được đại diện thừa kiện về bất động sản chứ không được đụng đến tài khoản ngân hàng (trường hợp ủy quyền cho người ngoài) v.v.

c. Family Trust (ủy thác gia đình) để tài sản chung vào văn kiện này để khi một người mất đi không phải qua thủ tục thừa kế mất thời gian, và tránh thuế thừa kế nếu có tài sản lớn (trên \$13 triệu năm 2023 thì phải đóng thuế thừa kế; dưới \$13 triệu thì không phải đóng thuế). Family trust có thể bao gồm cả 2 văn kiện đầu (advance directive & power of attorney) thành một gói đầy

đủ. Tuy nhiên family trust không phải là điều ai cũng cần có: tài sản dưới 13 triệu thì không chịu thuế thừa kế nên không cần bỏ vào trust để tránh thuế; 2 vợ chồng cùng đứng tên chung mọi tài sản thì người còn lại đương nhiên sở hữu toàn quyền tài sản khi một người mất đi không phải lập trust; *khi một người mất đi thì phải chia tài sản ra làm 2 trust: trust A cho người còn lại, trust B cho người nằm xuống, và hàng năm phải khai thuế cả hai trust.* (Turbotax không có mẫu 1041 để khai thuế trust, phải nhờ CPA tốn kém).

Cần tham khảo luật sư về những lý do nên hay không nên và những điều kiện cần ghi rõ ràng trong các văn kiện này.

Chúc các bậc lão niên nhiều may mắn!

TM (12/2023)

TÀI LIỆU ĐỌC THÊM:

Những khu dành cho người cao tuổi:

Leisure World ở Maryland

<https://leisureworldmaryland.com/>

Làng Tre Vàng ở Houston, TX

<https://www.goldenbambooapts.com/>

The Villages ở Florida

<https://www.thevillages.com/>

Dịch vụ “chăm sóc bao trọn gói” đến cuối đời (Continuing Care Retirement Community)

<https://seniorservicesofamerica.com/blog/what-is-a-continuing-care-retirement-community/>

Power of Attorney

<https://www.mdcourts.gov/video/courthelp/powers-of-attorney>

2.6

tỉ đô la cho dự án Southern Spirit Transmission, là chi phí xây hệ thống truyền điện giữa Texas và các tiểu bang lân cận để Texas có thể bán điện cho các tiểu bang này khi dư điện và ngược lại, nhận điện tiếp viện khi nhu cầu có xu hướng quá tải.

16

tỉ đô la là số tiền người Việt Nam bị lừa đảo qua mạng, thông qua việc trực tiếp lừa đảo, mời gọi hùn hạp làm ăn, đầu tư phân lời cao hay lừa gạt qua tình cảm, theo Zero Trust.

6-8

tuần là thời gian nhận được sổ thông hành Mỹ mới hay 2 đến 3 tuần nếu trả thêm lệ phí \$60, thời gian làm sổ thông hành đã trở lại bình thường hiện nay, theo như thông báo từ Bộ Ngoại Giao Hoa Kỳ.

505

ngàn đô tiền mặt bị cướp trong 48 vụ theo chân những người rút tiền từ ngân hàng tại thành phố Plano, Texas. Xu hướng bọn cướp canh người rút tiền và theo về tận nhà hay cơ sở thương mại đang được cảnh sát các thành phố báo động và khuyến cáo nạn nhân không nên chống cự nếu bị cướp.

2

hãng hàng không Alaska Airlines và United Airlines đã hủy hàng trăm chuyến bay sau khi một phi cơ của hãng Alaska bị bung cửa và phải hạ cánh khẩn cấp, đồng thời cơ quan FAA cũng ra thông cáo tạm ngưng sử dụng loại phi cơ Boeing 737 Max 9 mà chỉ hai hãng này của Mỹ đang hoạt động.

238,855

dặm, tức 384,400 cây số là khoảng cách mà tàu đổ bộ mặt trăng Peregrine vừa được phóng lên quỹ đạo hồi tuần trước sau hơn 50 năm con người đổ bộ lên mặt trăng, tuy nhiên các thông tin ban đầu cho biết sẽ không thành công.

300

ngàn là số người hiến máu đã bị sút giảm từ dịch Covid và hội Hồng Thập Tự Hoa Kỳ đang báo động khẩn cấp về tình trạng thiếu máu dự trữ trầm trọng nhất trong 20 năm qua và kêu gọi người hiến máu để cứu sống những người đang rất cần.

41

tuổi, tài tử Ali Wong, một người Mỹ gốc Hoa-Việt vừa giành được giải Golden Globe tuần qua. Theo học chuyên ngành về nghiên cứu cộng đồng Mỹ gốc Á tại UCLA, Ali Wong bắt đầu con đường nghệ thuật của mình trong vai trò hài độc thoại.

SỨC KHỎE LÀ VÀNG!

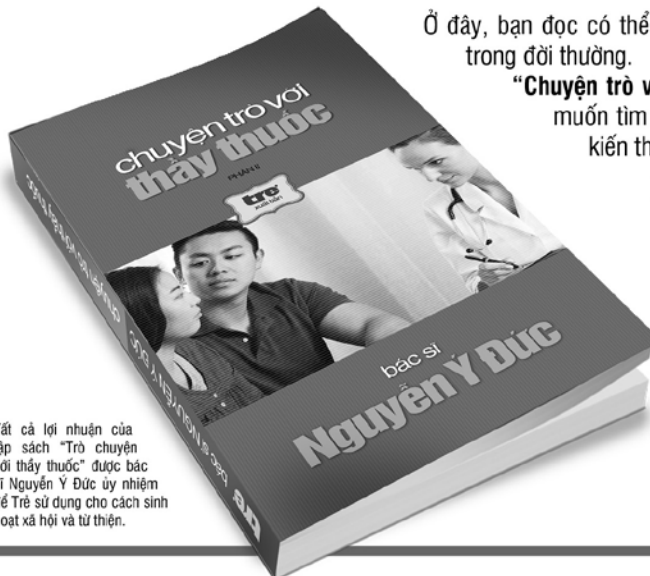
CHUYỆN TRÒ VỚI THẦY THUỐC (TẬP 1 & 2)

Trẻ xin hân hạnh giới thiệu “Chuyện trò với thầy thuốc” Tập 1 & 2 vừa mới phát hành.

Ở đây, bạn đọc có thể tìm thấy những kiến thức đa dạng trong đời sống, rất thiết thực trong đời thường.

“Chuyện trò với thầy thuốc” tập 1 & 2 sẽ là một cẩm nang quý báu cho bạn muốn tìm những câu giải đáp y khoa thiết thực trong đời sống và bổ sung kiến thức về sức khỏe.

Là món quà tặng vô giá đến những thân nhân cao tuổi.

Tất cả lợi nhuận của tập sách “Trò chuyện với thầy thuốc” được bác sĩ Nguyễn Ý Đức ủy nhiệm để Trẻ sử dụng cho cách sinh hoạt xã hội và từ thiện.

MUA SÁCH XIN LIÊN LẠC

TEL: 972.675.4383 | EMAIL: INFO@TRENNEWS.NET

MUA TẠI TÒA SOẠN: 3202 N. SHILOH RD., GARLAND, TX 75044

GỬI VỀ NHÀ: GIÁ \$15 (CỘNG CƯỚC PHÍ)

MUA QUA AMAZON.COM VỚI GIÁ \$20/CUỐN

Không kịp ...

Theo báo cáo của tòa án, trung bình hằng năm Việt Nam có 600,000 vụ ly hôn, trong đó 70% vụ ly hôn do phụ nữ đệ đơn. Trong số các cặp đôi ly hôn, 70% số vụ thuộc về các gia đình trẻ trong độ tuổi từ 18 - 30, nhiều trường hợp chỉ kết hôn được vài tháng hoặc vài ngày. Theo đó, 2 nguyên nhân chính dẫn đến ly hôn là do thiếu kỹ năng sống, bước vào cuộc sống hôn nhân khi tuổi đời còn quá trẻ. Nguyên nhân chính thứ hai là do kinh tế khó khăn, nghề nghiệp không ổn định. Nhưng có những trường hợp còn không ly hôn kịp, vì chồng hoặc vợ đã giết nhau chết...

Chồng đâm vợ trọng thương khi ra tòa làm thủ tục ly hôn (ẢNH: VTV.VN)

Hàng Liên Xô

Ngày 16-4-2015, 2 chiếc Su-22 đâm vào nhau ở Bình Thuận, 2 phi công hy sinh.

Ngày 26-7-2018: 1 chiếc Su-22 rơi ở Nghệ An, 2 phi công hy sinh.

Ngày 31-1-2023: 1 chiếc Su-22 rơi ở Yên Bái, 1 phi công hy sinh.

Ngày 9-1-2024: 1 chiếc Su-22 rơi ở Quảng Nam, phi công nhảy dù thành công, một người ở dưới đất bị thương nặng. Nhà dân tan nát.

Trong 9 năm, VN chứng kiến 5 chiếc Sukhoi Su-22 gặp nạn, 5 phi công hy sinh. Su-22 (cũng là Sukhoi Su-17) - một dòng máy bay tiêm kích bom cánh cụp cánh xòe của Liên Xô, được phát triển từ Sukhoi Su-7. Dòng máy bay này được xuất cảng rộng rãi tới các nước Đông Âu, Châu Á, và Trung Đông, và cũng được biết đến rộng rãi ở Việt Nam dưới định danh xuất cảng là Sukhoi Su-22. Không biết số lượng Su-22 của VN nhưng theo Wikipedia, có 3 trung đoàn của VN đang sử dụng Su-22. Nga hiện tại không dùng Su-22.

Máy bay Su-22 rơi ở Quảng Nam trưa 9-1 (ẢNH: VOV.VN)

Vô tội

Chị N.T.T.L (38 tuổi, ngụ TP.Long Khánh, Đồng Nai) tố cáo ông Nguyễn Hùng Cường (Chánh thanh tra - khiếu tố Viện kiểm sát tỉnh Đồng Nai) hiếp dâm tại phòng làm việc của ông Cường vào tháng 5-2020.

Tháng 7-2022, Viện kiểm sát tỉnh Đồng Nai đã gửi thông báo cho chị N.T.T.L cho biết đủ căn cứ kết luận ông Cường đã có hành vi quan hệ tình dục với chị N.T.T.L tại phòng làm việc của ông Cường. Tuy nhiên không đủ căn cứ để kết luận ông Cường có hành vi hiếp dâm chị N.T.T.L.

Ngày 10-1-2024, Công an thành phố Biên Hòa (Đồng Nai) chính thức thông báo sẽ không khởi tố vụ án trên.

Vậy là chị L hiếp dâm ông Cường xong đi tố người!

Nạn nhân L. (ẢNH: PLO.VN)

Nồng độ Cồn Sản

Mức độ bị phạt do vi phạm nồng độ cồn khi lái xe là 99% người dân, bởi nhà nước CSVN quy định nồng độ cồn được cho phép là zero cồn. Điều này đẩy nhiều người vào thế khó xử, ngay cả bà bán cơm rượu ở đầu chợ chồm hổm.

Một người đàn ông được cho là vi phạm nồng độ vào tối 7-1-2024 tại Nhà Bè, Sài Gòn đã tẩu xăng tự thiêu và tử vong tại bệnh viện. Theo báo trong nước, người đàn ông này đã "vi phạm nồng độ cồn ở mức kịch khung >0.4 mg/l". Báo không ghi rõ >0.4 mg/l là lớn hơn bao nhiêu. Ngoài ra, từng có nhiều vụ máy báo nồng độ cồn của CSGT Việt là đồ dỏm, cho ra kết quả không chính xác. Trên báo đài cũng có nói, "Bộ Công an được hưởng 85% số thu xử phạt an toàn giao thông", điều này khiến nhiều người tin Bộ công an CSVN đang muốn ép chết người dân hồng tận thu tới xương tủy ...

(ẢNH: VOV.VN)

Sư quốc doanh

Tu sĩ Thích Nhuận Nghi (tục danh Lê Trung Hai, trụ trì chùa Từ Đức, Đồng Nai) đã cùng một sư cô quan hệ tình dục trong chùa, hành vi này được camera an ninh quay lại.

Dư luận cho rằng đây là đấu đá nội bộ giành chức trụ trì trong ngôi chùa trên. Sau khi đoạn clip trên lan truyền, ông Hai bị mất chức trụ trì, phải sám hối và hoàn tục để thành nhân dân như người vô tội.

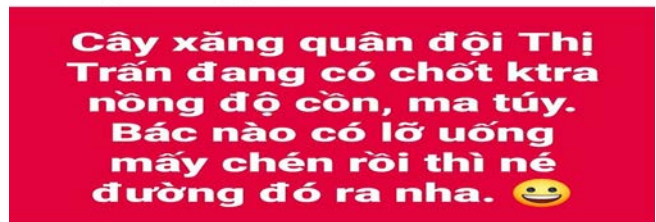
Lê Trung Hai (ẢNH: FACEBOOK)

"Cậu Vàng"

Nữ công nhân 16 tuổi ở huyện Tứ Kỳ (tỉnh Hải Dương) vừa bị phạt 5 triệu VND vì đã đăng bài lên mạng chỉ chỗ Cảnh sát giao thông (CSGT) huyện Ninh Giang (tỉnh Hải Dương) tập trung đo nồng độ cồn, với nội dung: "Cây xăng quân đội Thị Trấn đang có chốt kiểm tra nồng độ cồn, ma túy. Bác nào có lỡ uống mấy chén rồi thì né đường đó ra nha".

Ông NTH (39 tuổi, ở Bà Rịa Vũng Tàu) cũng vừa bị xử phạt hành chính với cáo buộc "bôi nhọ cảnh sát giao thông," do ông H. đăng bài trên mạng xã hội với nội dung rằng: "Sáng ra bị đớp 500 ngàn VND, cậu vàng cắn áo rách."

Ý ông H là ông vừa bị "cậu Vàng" ăn hối lộ 500 ngàn VND, và các CSGT phạt ông đã có tật giật mình, nhận bản thân là chó luôn (Cậu Vàng là một con chó trong tác phẩm "Lão Hạc" của nhà văn Nam Cao).

23

7 bình luận · 2 lượt chia sẻ

(ẢNH: FACEBOOK)

Mất cả chì lẫn chài

Anh T. đến nhà Nguyễn Kim Hùng (sinh năm 1975, Hà Nội) để đòi nợ. Tại đây, Hùng mượn xe máy của anh T. để đến nhà người thân lấy tiền trả cho anh T. Tin tưởng Hùng, anh T. đã giao xe cho Hùng mượn.

Từ đó Hùng và chiếc xe của anh T mất tích, anh T không đòi được nợ còn mất luôn xe yêu quý.

Hùng đã bị bắt nhưng tiền bán xe (của anh T) đã xài hết.

Nguyễn Kim Hùng (ẢNH: SAOSTAR.VN)

Bia đỡ đạn...

Sau 5 ngày xét xử, ngày 11-1-2024, phiên tòa sơ thẩm đại án Việt Á kết thúc phần tranh luận, Hội đồng xét xử tòa án Hà Nội đã kết luận công ty Việt Á đã thỏa thuận ăn chia, đưa tiền hối lộ, cảm ơn nhiều lần với tổng 3.45 triệu USD và 4 tỷ VND cho các cán bộ chủ chốt trong bộ máy nhà nước CSVN.

Chiều 12-1-2024, tổng giám đốc Việt Á - Phan Quốc Việt - người nắm 20% cổ phần công ty này là người được xác nhận chịu hết tội lỗi mà Việt Á gây ra, ông Việt nhận thêm 15 năm tù về tội "Đưa hối lộ"; 14 năm tù về tội "Vi phạm các quy định về đấu thầu gây hậu quả nghiêm trọng". (Trước đó, hôm 27-12-2023, Việt bị Tòa án Quân sự Thủ đô tuyên phạt 25 năm tù về hai tội khác). Ngoài mức án tổng cộng 54 năm tù, ông Việt phải nộp phạt bổ sung công quỹ 50 triệu đồng.

Phan Quốc Việt (ẢNH: NGUYỄN PHƯƠNG/DANTRI.COM.VN)

Bò đeo nơ

Chu Ngọc Anh (cựu Bộ trưởng Khoa học và Công nghệ CSVN) thần kỳ lãnh án 3 năm tù nhờ giả ngây ngô.

Tại tòa, bị cáo Chu Ngọc Anh nói ý thức việc nhận tiền của doanh nghiệp là sai và cho biết rất đau xót khi nhận "túi quà" có 200,000 USD do Phan Quốc Việt biếu, đầu lúc nhận tiền hối lộ thì ổng có nói "tớ cảm ơn: với Phan Quốc Việt.

Sau khi nhận quà, ông Anh không biết trong đó có tiền, đến khi biết, tính mang đi trả nhưng bận quá chưa kịp trả thì... mất.

Ông Chu Ngọc Anh (ẢNH: NAM PHƯƠNG/DANTRI.COM.VN)

Thắng làm vua thua than bệnh

Cựu Bộ trưởng Y tế CSVN - Nguyễn Thanh Long bị cáo buộc đã tác động và nhận hối lộ từ công ty Việt Á số tiền trên 50 tỷ VND, nhưng trước tòa ông Long phủ nhận đã tác động, cho rằng không nhớ đã nói gì để thư ký của mình hiểu nhầm mà nhận tiền hối lộ giùm ông ta.

Tại phần bào chữa, luật sư của bị cáo Nguyễn Thanh Long bị bệnh nan y, mắt trái hầu như mất hẳn thị lực do lo chống dịch COVID-19 quá mức mà sang chấn tâm lý và nhiều đêm mất ngủ.

Các đồng chí của ông Long còn không tin nổi lời biện minh trên hướng chỉ là dân đen, hiện ông Long nhận mức án 18 năm tù.

Nguyễn Thanh Long (ẢNH: NGUYỄN PHƯƠNG/DANTRI.COM.VN)

Hy vọng...

Tại phiên tòa chiều 12-1-2024, Tòa án Hà Nội đã tuyên miễn trách nhiệm hình sự cho bị cáo Nguyễn Thành Danh - cựu Giám đốc CDC Bình Dương. Theo báo trong nước, trong lúc nhiều người lợi dụng chức vụ, quyền hạn để nhận hối lộ từ Việt Á thì ông Phạm Công Danh đã kiên quyết từ chối nhận. Đặc biệt, dầu được phía Công ty Việt Á đặt vấn đề tặng quà cảm ơn, ông Danh là người duy nhất trong vụ Việt Á không nhận hối lộ.

Thời điểm xảy ra dịch COVID-19, ông Danh đã xin nghỉ hưu trước hạn nhưng vì dịch nên đồng ý tiếp tục ở lại để chống dịch, đăng ký tham gia vào tuyến đầu. Song, ngày ông Danh nhận quyết định nghỉ hưu cũng là ngày nhận quyết định khởi tố bị can.

Hiện dư luận trong nước liên tục cảm phục trước việc ông Danh không nhận hối lộ từ Việt Á, vì quá hiếm thấy trong chính quyền CSVN.

Ông Nguyễn Thành Danh (ẢNH: NAM PHƯƠNG/DANTRI.COM.VN)

"Hậu mãi"

Trái ngược với việc kiên quyết từ chối nhận tiền của ông Danh, bị cáo Phạm Duy Tuyến (cựu giám đốc CDC Hải Dương) bị cáo buộc nhiều lần nhận hối lộ từ tổng giám đốc Việt Á tổng số tiền 27 tỷ VND. Khai tại tòa, ông Tuyến cho rằng nhận thức tổng giám đốc Việt Á chi tiền cho mình là "khoản tiền chia sê hậu đãi" nên không vi phạm pháp luật. Tuy nhiên ông Tuyến lại mượn tài khoản của nhiều người thân để phía Công ty Việt Á chuyển tiền mà không dùng tài khoản cá nhân hoặc tài khoản CDC Hải Dương.

Sau khi nhận số tiền trên, ông Tuyến đã 3 lần chia lại cho ông Phạm Xuân Thăng (cựu bí thư Tỉnh ủy Hải Dương) tổng 600 triệu VND và 50,000 USD và đưa cho Phạm Mạnh Cường (cựu giám đốc Sở Y tế) - tổng cộng 7 tỷ VND, Tòa tuyên phạt ông Tuyến 13 năm tù về tội nhận hối lộ.

Ông Phạm Duy Tuyến (ẢNH: NLD.COM.VN)

Người Rơm

TUỞNG NĂNG TIẾN

Cuối năm, blogger Hoàng Giang (VOA) gửi đến độc giả một câu chuyện rất “nhẹ nhàng” và “đáng yêu” ngắn gọn:

“Tôi mới đọc được mẩu tin nho nhỏ, mà chắc chắn mấy ai bận tâm, mẩu tin cũng nhẹ nhàng tình “củm” có tựa đề là “How did this Swedish cat turn up in south France?”. Tức là có một chú mèo tên là Glitter sống ở Bromolla, miền nam Thụy Điển mất tích đã 8 tuần. Anh chủ Sammy Karlsson tưởng chừng như sẽ không có hy vọng

tìm lại được Glitter nữa thì bỗng dưng vào đúng tuần lễ Thanksgiving, anh nhận được một cuộc gọi từ vùng Nimes tại miền nam nước Pháp hỏi anh về chú mèo lông xù này.

Sammy ngạc nhiên tới mức anh tưởng người ta đang đùa cợt mình, nhưng khi bức hình được gửi đến, thì chú mèo đó chính xác là Glitter của anh. Trong một bài phỏng vấn, anh nói đùa rằng “Có lẽ Glitter đã phải lòng một cô gái Pháp nào đó, và chàng quyết định đội chiếc mũ bê rê.” Hiện chàng mèo đang được tìm phòng

và làm quốc tịch Pháp sau đó sẽ được gửi trả về với chủ tại Thụy Điển. Câu chuyện mới đáng yêu làm sao, cứ tưởng tượng một chú mèo thông dong trên khắp nẻo phố Châu Âu, chu du hơn 1,700km, mà tự dưng cũng muốn mình được như thế, vô lo vô nghĩ ...”

Ước muốn được “thông dong trên khắp nẻo phố Châu Âu” của Hoàng Giang tuy không có gì là viễn vông nhưng vẫn rất xa vời, và mỗi lúc một thêm xa, nếu chúng ta (chả may) sinh ra là ... người Việt Nam – cái xứ sở mà nhiều người dân phải cầm cố nhà cửa/ruộng vườn mới đủ chi trả cho con cái một chuyến đi ra khỏi nước.

Dù giá quá đắt nhưng không phải ai đi (rồi) cũng đến. Hãy nghe qua một mẩu đối thoại của hai người Việt, từ hai phòng giam sát cạnh nhau, trong một nhà tù nào đó ở Âu Châu:

Tuyệt ho, tôi xót ruột. Ho xong, nó nói: “Em mơ còn nằm trong cái xe thùng chở

“Người rơm còn có một tên gọi khác - dễ nghe hơn - theo ngoại ngữ: nouveaux boat people, những thuyền nhân mới. Khác với lớp người tị nạn từ Việt Nam vào cuối thế kỷ trước, những kẻ đến sau không còn được thế giới chào đón nữa.” TNT

em sang đây. Đứa con gái nằm ngay bên cạnh em chết ngạt.”

“Chết!?”

“Chết. Bị nhốt trong thùng xe hai ngày hai đêm. Khi bọn đầu gấu mở cửa xe ra, thấy 4 người chết từ bao giờ. Con ấy thân với em nhất. Chúng em đã từng chia phiên nhau kê mũi vào cái lỗ nhỏ để thở.

Thương hại nó hay nhường cho em thở lâu hơn. Dọc đường nó cứ đòi về, không muốn đi nữa. Nhưng em biết về thế nào được với bọn đường dây. Nó mà sống sót cũng bị đường dây hành tống chết về cái tội đòi về ... Anh có nghe không đấy?”

“Nghe rõ cả.”

“Nó nói khổ đều quanh năm chịu được, dôn vào một ngày thì chết. Anh nghĩ có đúng không?”

“Chắc đúng.”

“Mẹ nó bán ruộng, bán vườn để chung tiền cho nó đi, cứ mong nó mang đôla về chuộc đất, xây nhà như những người có thân nhân Việt kiều. Bây giờ nó chết, chưa kịp nhìn thấy tờ đôla xanh. Trước khi chết nó tựa vai em làm bầm Mẹ ơi! Con không muốn làm Việt kiều. Con muốn về nhà. Con muốn cơ cực ở nhà với mẹ suốt đời.’ Giọng nó như đứa trẻ con 3 tuổi.” (Tâm Thanh. “Người Róm” - Diễn Đàn Thế Kỷ 01/07/2010).

“Người nhập cư sống trong rừng Calais ở miền bắc nước Pháp chờ cơ hội trốn sang Anh”. Chú thích RFI. ảnh Reuters

Người róm còn có một tên gọi khác – dễ nghe hơn – theo ngoại ngữ: nouveaux boat people, những thuyền nhân mới. Khác với lớp người tị nạn từ Việt Nam vào cuối thế kỷ trước, những kẻ đến sau không còn được thế giới chào đón nữa.

Nhân loại, xem chừng, đã oải. Không ai còn đủ kiên nhẫn và bao dung với những kẻ khốn cùng (không tiền bạc, không nghề nghiệp, không cả một mảnh giấy tùy thân) cứ tiếp tục đến mãi từ một xứ sở ... Độc Lập - Tự Do - Hạnh Phúc!

Thêm một điều khác biệt nữa là tuy được gọi tên “những thuyền nhân mới” nhưng họ không vượt biên bằng thuyền. “Trong cuộc hành trình dài bằng phần nửa vòng trái đất, họ thường bám trên các xe vận tải hạng nặng xuyên qua Châu Âu.

Trốn trong những thùng chứa hàng trong xe, họ phải ép xác, có khi chịu đựng không ăn uống trong nhiều ngày...” (Phương Vũ Võ Tam Anh, “Người Việt Khốn Khổ Tại Paris”).

Sau khi đặt chân được đến miền đất hứa (Anh Quốc) có một hiện tượng lạ xảy ra là lớp người róm, ở tuổi vị thành niên, đều mất biến – theo bài tường thuật (Missing Kids UK) của Sam Judah, qua Tạp Chí Thời Sự BBC:

“Người ta tin rằng hầu hết các trường hợp đều được các băng đảng đưa lậu vào Anh, bị cảnh sát phát hiện và đưa vào các trung tâm chăm sóc. Các em rõ ràng là không bỏ trốn khỏi những kẻ bắt giữ mình, mà còn thường trốn khỏi các gia đình nhận nuôi dưỡng mình và các trung tâm chăm sóc để trở lại với những kẻ đó, nhằm tìm cách trả các

khoản nợ lớn và nhằm để gia đình ở Việt Nam khỏi bị trả thù.

Vẫn, một cậu bé người Việt 15 tuổi, mà dường như được đăng tải trên trang mạng trẻ mất tích dưới một cái tên khác, đã được đưa lậu vào Anh bằng xe tải và đã bị buộc phải giúp việc nhà cho những kẻ đã đưa cậu vào. Sau đó, cậu được đưa vào làm ‘thợ vườn’ ở một số trại trồng cần sa trên cả nước...

Hồi năm ngoái, 96 thiếu niên người Việt đã được chuyển tới cho cơ quan quản lý tình trạng buôn bán người của chính phủ, khiến Việt Nam trở thành quốc gia có nhiều đối tượng được cho là nạn nhân ở tuổi vị thành niên nhất tại Anh. BBC còn cho biết thêm một khía cạnh tội tệ khác: “Số liệu từ Cơ quan Tội phạm Quốc gia Anh (NCA) cho thấy trẻ em từ Việt Nam nằm đầu bảng danh sách bị

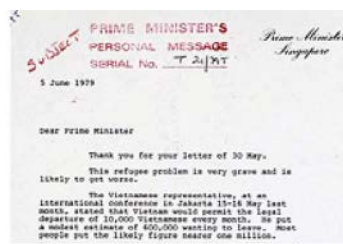
đưa lậu vào Anh vì mục đích lạm dụng tình dục.”

Cập nhật hơn, The Guardian có bài tường thuật (“3,000 children enslaved in Britain after being trafficked from Vietnam”) của hai ký giả Annie Kelly và Mei-Ling McNamara. Xin ghi lại vài đoạn ngắn, theo bản dịch (“3,000 trẻ em bị buôn bán từ ‘đất nước Hồ Chí Minh’ sang Anh làm nô lệ”) của blogger Nguyễn Công Huân:

“Giống như nhiều trẻ em Việt Nam khác, Hiền đã được đưa đến Anh để sống một cuộc đời nô lệ hiện đại. Em cuối cùng phải vào tù về tội trồng cần sa...”

Chuyến đi của Hiền tới Anh Quốc bắt đầu khi em bị bắt cóc khỏi làng lúc 5 tuổi bởi một người nói rằng ông ta là chú của em. Như một đứa trẻ mồ côi, em không còn lựa chọn nào khác ngoài làm theo những mệnh lệnh của người khác. Em đã mất 5 năm đi qua nhiều quốc gia bằng đường bộ, hoàn toàn không biết mình đã đi qua những đâu, từ Việt Nam qua biên giới giữa Pháp và Anh để tới một căn nhà ở London. Ở đây em phải làm nô lệ trong nhà trong 3 năm, nấu ăn và dọn dẹp cho nhóm những người Việt đi ra vào ngôi nhà em bị giam giữ.”

Ước mơ của đám trẻ con Việt Nam đang bị

I believe the news handling of refugees by the mass media and by government spokesmen of western governments play into the hands of the Vietnamese. By focussing on possible solutions, such as which country should take on what refugees and how many, the media have made these refugees the subject of recrimination between non-communist governments, whose interests are better served by concentrating their energies on exposing the villainy of the Vietnamese government. People and leaders throughout the world must be told, again and again, that it is the government of the Socialist Republic of Vietnam which has actively promoted this massive migration, causing havoc to the countries of Southeast Asia.

“Phải nói, phải nhắc đi nhắc lại, cho nhân dân và các nhà lãnh đạo trên toàn thế giới biết rằng, chính quyền nước Cộng Hòa Xã Hội Chủ Nghĩa Việt Nam chính là những kẻ tích cực xúc tiến cuộc di tản ô ạt này, gây thiệt hại nặng nề cho các nước Đông Nam Á.” NGUỒN MARGARET THATCHER FOUNDATION

giam giữ trong những trang trại trồng cần sa, hay những nơi mua bán tình dục – nếu có – hẳn không phải là được “thong dong trên khắp nẻo phố Châu Âu” (như chú mèo Glitter trong câu chuyện của Hoàng Giang) mà là được trở lại quê hương. Được “có cực ở nhà với mẹ suốt đời,” như nguyên văn tâm sự của một nhân vật (dẫn thượng) của nhà văn Tâm Thanh.

Chuyện hồi hương, buồn thay, cũng không dễ dàng chi – theo tường trình của thông tin viên Lê Hải, từ Luân Đôn: “Khi đã vào đến nước Anh rồi thì tùy thuộc vào chính quyền Việt Nam có chịu nhận những người này về hay không. Thường thì số lượng người bị trục xuất về Việt Nam gia tăng khi giữa hai nước có các đoàn công tác cấp cao, và chính phủ Anh có thể đề nghị tăng viện trợ để đổi lại bằng chuyện Việt Nam nhận người về.”

Cách ứng xử của những người lãnh đạo ở Việt Nam hiện nay (Luân Đôn phải tăng viện trợ Hà Nội mới chịu nhận

người về) để làm người ta liên tưởng đến lời lẽ cứng rắn trong bức thư mà ông Lý Quang Diệu gửi cho bà Thủ Tướng Anh, về vấn đề thuyền nhân Việt Nam, vào ngày 5 tháng 6 năm 1979. Xin được trích dẫn đôi dòng, theo bản Việt Ngữ của nhà văn Phạm Thị Hoài:

“Phải nói, phải nhắc đi nhắc lại, cho nhân dân và các nhà lãnh đạo trên toàn thế giới biết rằng chính quyền nước Cộng hòa Xã hội Chủ nghĩa Việt Nam chính là kẻ tích cực xúc tiến cuộc di tản ô ạt này, gây thiệt hại nặng nề cho các nước Đông Nam Á...”

Họ có đầu óc lạnh lùng tính toán, không hề biết động lòng với chính đồng bào mình, nhưng làm phép tính giữa chi phí và lời lãi thu về thì rất nhanh.”

(People and leaders throughout the world must be told, again and again, that this is the government of the Socialist Republic of Vietnam which has actively promoted this massive migration,

causing havoc to the countries of Southeast Asia... They have cold, calculating minds, which, whilst incapable of compassion to their own people, are nevertheless most acute in computing cost-benefits.)

Từ 1979 đến nay là gần nửa thế kỷ. Trong khoảng thời gian này đã có 2 đợt di dân tập thể từ Việt Nam: thuyền nhân cũ và những thuyền nhân mới - ancient boat people and nouveaux boat people. Giữa hai lớp người này có nhiều điểm dị biệt nhưng chính sách của nhà đương cuộc Hà Nội thì trước sau như một, hoàn toàn xuyên suốt và nhất quán: “Họ có đầu óc lạnh lùng tính toán, không hề biết động lòng với chính đồng bào mình, nhưng làm phép tính giữa chi phí và lời lãi thu về thì rất nhanh.”

Nói cho nó gọn thì đây là một hình thức buôn dân của giới lãnh đạo Việt Nam hiện nay. Nước họ còn dám bán thì buôn dân, tất nhiên, chỉ là chuyện nhỏ.

TNT

TPB NGUYỄN VĂN QUANG

Nghĩa quân

Bị thương năm 1974, cụt hai tay một chân và mù cả hai mắt.

Mọi sự giúp đỡ xin liên lạc:

ĐỊA CHỈ: Tổ 1 ấp Quý Phước, xã Nhị Quý thị xã Cai Lậy, tỉnh Tiền Giang.

ĐIỆN THOẠI: của vợ: **094 923 6288**

TPB NGUYỄN VĂN CỰ

Số quân: 73/120135

KBC: 4204

Ông bị thương tại Đông Hà Quảng Trị ngày 27/3/1972, cụt mất 2 bàn tay và mù 2 mắt biến dạng mặt gò má, người em dâu hiếu nghĩa hiện đang cư mang vì vợ bỏ đi từ ngày ông bị thương.

Mọi sự giúp đỡ xin liên lạc:

ĐỊA CHỈ: 396/135/11 đường Nguyễn tất Thành, phường 18, quận 4 Saigon.

ĐIỆN THOẠI: em dâu: **093 903 7533**

Xin cảm ơn quý ân nhân

BẢN VIẾT TẮT CÁC CHỮ DÙNG TRONG QUÂN ĐỘI

Trong hồ sơ thương binh đăng trên báo Trẻ, chúng tôi thường viết tắt các danh từ thường được dùng trong Quân Đội, chúng tôi xin có bản chú thích như sau:

- TPB: Thương Phế Binh	- ND: Nhảy Dù	- CK: Chi Khu
- SQ: Số quân	- TQLC: Thủy Quân Lục Chiến	- TR.Đ: Trung Đội
- QP: Quả phụ	- PB: Pháo binh...	- ĐĐ: Đại Đội
- ĐPQ: Địa Phương Quân	- TĐT: Trung Đội Trưởng	- TĐ: Tiểu Đoàn
- NQ: Nghĩa Quân	Tiểu Đoàn Trưởng	- SĐ: Sư Đoàn
- CLQ: Chủ Lực quân	- ĐĐT: Đại Đội Trưởng	- SĐ23BB: Sư Đoàn 23 Bộ Binh
- BĐQ: Biệt Động Quân	- TK: Tiểu Khu	- QYV: Quân Y Viện.
		- V.I, II, III...CT: Vùng I... Chiến thuật.

Quy định về số quân

NQ: Số quân của Nghĩa Quân chỉ có 6 số, không có hai số đầu.

ĐPQ: Số quân Địa Phương Quân, lấy năm sinh làm hai số đầu.

CLQ: Số quân của Chủ lực Quân, lấy năm sinh +20= hai số đầu (Ví dụ sinh năm 1940, số quân là 60/000).

khi cần....

các loại dịch vụ

share phòng

bán nhà

sang tiệm

v.v.....

địa chỉ bạn có thể tin cậy

<https://baotreaoovat.com>

đồ thừa

Bà nọ gặp bạn đang ôm xấp vải tuyệt đẹp ra khỏi cửa hàng:

- Chị mua gì đấy?
- Tôi mua vải may chiếc cà vạt cho ông xã.
- Chị 'chịu' ảnh quá. Thế còn thừa vải làm gì?
- Phần dư, tôi sẽ may một chiếc áo đầm và một chiếc áo dài.

NGUYEN THI THU THAO (SƯU TẦM, EMAIL)

BẢO HUÂN

bí quyết

Trong buổi tiệc sinh nhật lần thứ 100 của mình, ông Jones được rất nhiều người vây quanh ngưỡng mộ.

- Thưa ông, ông có thể chia sẻ bí quyết để có thể khỏe mạnh như ông không?
- Trước đây tôi luôn chạy bộ 2 miles mỗi ngày, có ngày tôi chạy đến 20 miles, không nghỉ ngày nào trong 75 năm qua.
- Động lực nào để ông kiên trì như thế ạ?
- Cách đây 75 năm, khi cưới vợ, chúng tôi thỏa thuận, nếu có cãi vã, ai sai thì bị phạt chạy 2 mile!

DAVE NGUYỄN (Ellicott City, sưu tầm)

BẢO HUÂN